

JSES

JOURNAL OF SUSTAINABLE EDUCATIONAL STUDIES

EMAK-2023

ULUSLARARASI
KATILIMLI EĞİTİMDE
MÜKEMMELİYET
ARAŞTIRMALARI
KONGRESİ

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA EĞİTİMDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Kongre Tarihi
22 Aralık 2023

Bildiri Özeti Son Gönderim Tarihi
10 Aralık 2023

📺 ZOOM (Çevrimiçi Sunum) | Başvuru için: emak.fsm.edu.tr

TÜRKİYE
YÜZYILI

TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

FATİH
SULTAN
MEHMET
VAKIF ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİMDE MÜKEMMELİYET
ARAŞTIRMA VE DEĞERLENDİRME MERKEZİ

EMAK 2023

**Uluslararası Katılımlı Eğitimde Mükemmeliyet
Araştırmaları Kongresi**

İstanbul/Türkiye

22 Aralık, 2023

EĞİTİMDE MÜKEMMELİYET
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

JSES KONGRE ÖZEL SAYISI

Düzenleme Kurulu Başkanı

Doç. Dr. Tuğba YILMAZ BİNGÖL (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitimde Mükemmeliyet Araştırmaları Merkezi)

Düzenleme Kurulu Üyeleri

Prof. Esra MACAROĞLU AKGÜL (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Prof. Dr. Tuncay AKÇADAĞ (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN ÖZDEMİREL (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Doç. Dr. Tuğba YILMAZ BİNGÖL (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Nihan SÖLPÜK TURHAN (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Öğr. Gör. Alper ŞEN (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Öğr. Gör. Nilgün DERELİ (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Öğr. Gör. Sümeyra ÖZDEMİR (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Öğr. Gör. Zehra KURŞUN (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Bilim Kurulu Üyeleri

Prof. Dr. Alpaslan OKUR (Sakarya Üniversitesi)

Prof. Dr. Engin KARADAĞ (Akdeniz Üniversitesi)

Prof. Dr. Esra MACAROĞLU AKGÜL (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Prof. Dr. Fatma ALİSİNANOĞLU (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Prof. Dr. İbrahim KOCABAŞ (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Prof. Dr. İsmail GÜLEÇ (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)

Prof. Dr. Melek DEMİR (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Prof. Dr. M. Fatih TAŞAR (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Orhan AKINOĞLU (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Sefa BULUT (İbni Haldun Üniversitesi)

Prof. Dr. Seher BALCI ÇELİK (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Prof. Dr. Seval ERDEN ÇINAR (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Tuncay AKÇADAĞ (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Doç. Dr. Ahmet AVCI (Türkiye Sigorta ve Türkiye Hayat Emeklilik)

Doç. Dr. Beytullah KAYA (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)

Doç. Dr. Canan SOLA ÖZGÜÇ (Sakarya Üniversitesi)

- Doç. Dr. Eyüp ÇELİK (Sakarya Üniversitesi)
- Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN ÖZDEMİREL (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
- Doç. Dr. Hatice MERTOĞLU (Marmara Üniversitesi)
- Doç. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN (Sakarya Üniversitesi)
- Doç. Dr. İbrahim TAŞ (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- Doç. Dr. İsa KAYA (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
- Doç. Dr. Mehmet KAYA (Sakarya Üniversitesi)
- Doç. Dr. Meryem VURAL BATIK (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
- Doç. Dr. Muhammet Übeydullah ÖZTABAK (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
- Doç. Dr. Nalan KAZAZ (Prizprizren Ukshin Hoti Üniversitesi)
- Doç. Dr. Nihan ARSLAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
- Doç. Dr. Okan BİLGİN (Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi)
- Doç. Dr. Ömer Faruk URAL (Sakarya Üniversitesi)
- Doç. Dr. Özcan ERKAN AKGÜN (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- Doç. Dr. Serhat ARSLAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
- Doç. Dr. Sultan Bilge KESKİNKILIÇ (İstanbul Kültür Üniversitesi)
- Doç. Dr. Tuğba YILMAZ BİNGÖL (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
- Doç. Dr. Yüksel GÜÇLÜ (Sakarya Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Gülten Feryal GÜNDÜZ (İstanbul Kültür Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Halime EKER (İstanbul Kültür Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Hatice Şengül ERDEM (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi İlhami DANIŞ (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali HAMETOĞLU (Sakarya Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Mariam TEKELİ (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Necla Afyonkale TALAY (Avrasya Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Nihan SÖLPÜK TURHAN (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Rumeysa HOŞOĞLU KAMA (Kapadokya Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Şaban ÇOBANOĞLU (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Şebnem YAZICI (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Ümit SAHRANÇ (Sakarya Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Zeynep DEMİRTAŞ (Sakarya Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Kevser ŞEREFÖĞLU DANIŞ (Fatih Sultan Mehmet Vakıf
Üniversitesi)

Dr. Aynur FIRINCI KODAZ (MEB)

Dr. Çiğdem AKÇADAĞ (MEB)

Dr. Özgür DEMİRCİ SEYREK (MEB)

EĞİTİMDE MÜKEMMELİYET
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

EĞİTİMDE MÜKEMMELİYET

UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

22 Aralık 2023

1. OTURUM A
13.00-14.30

Zoom Linki: <https://fsm-edu-tr.zoom.us/j/92775834118>

Toplantı Kimliği: 927 7583 4118

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Hatice MERTOĞLU

Teknik Sorumlu: Öğr. Gör. Nilgün DERELİ

Zübeyde Burçin USTA, Çağlar KARATAS, Doç. Dr. Hatice MERTOĞLU Türkiye'de 2019-2023 Yılları Arasında Kaynaştırma Eğitimi İle İlgili Yapılan Tezlerin İncelenmesi

Erkan CAVUMİRZA, Zübeyde Burçin USTA, Nilgün HANCI, Songül DİNÇER, Şeyda ER, Doç. Dr. Hatice MERTOĞLU

Değişen Sınav Yönetmeliği İle İlgili Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi

Taha Yasin USTA, Nisanur BİROL, Doç. Dr. Hatice MERTOĞLU

Fen Edebiyat Fakültesi Yönetici, Öğretim Elemanı ve Öğrencilerinin Deprem Farkındalıkları ve Hazırlıkları

Taha Yasin USTA, Kadir Can DAĞLI, Hatice MERTOĞLU

Depreme Hazır Mıyız? Üniversite Öğrencilerinin Deprem Bilinci

Zübeyde Burçin USTA, Doç. Dr. Hatice MERTOĞLU

Fen Eğitiminde Sürdürülebilir Kalkınma

Büsra Nur İNAN BÜNÜL

Tek Çocuk Araştırmaları Üzerine Literatür Taraması

22 Aralık 2023

1. OTURUM B
13.00-14.15

Zoom Linki: <https://fsm-edu-tr.zoom.us/j/93447860851>

Toplantı Kimliği: 934 4786 0851

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Tuğba YILMAZ BİNGÖL

Teknik Sorumlu: Öğr. Gör. Alper ŞEN

Öğr. Gör. Merve GEMİCİ KOSAR

Erken Çocukluk Eğitiminde Çember Zamanı Çalışmalarının İncelenmesi

Dilara KUŞ, Gülşah FEYAT, Melike PEKÇETİN, Zekiye Kübra AYGÜL, Prof. Dr. Esra MACAROĞLU AKGÜL

Okul Öncesi Eğitime Devam Eden 60-72 Aylık Çocukların Uzay ile İlgili Düşüncelerinin İncelenmesi

Ebru CAN, İrem KARACA, Rümeyza AKLAN, Tueroxun MAIKEYA, Prof. Dr. Esra MACAROĞLU AKGÜL

İdealist Okul Öncesi Öğretmeni Nasıldır?

Halime UZUN, Prof. Dr. Esra MACAROĞLU AKGÜL

Okul Öncesi Dönemde Akran Zorbalığı Ve Mizaç İlişkisi

Ayşe Gül KOCAK, Doç. Dr. Tuğba YILMAZ BİNGÖL

Türkiye’de Öfke İle İlgili Çalışan ve 2003-2023 Arasında Yapılan Tezlerin İncelenmesi

EĞİTİMDE MÜKEMMELİYET
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

22 Aralık 2023

1. OTURUM C
13.00-14.15

Zoom Linki: <https://fsm-edu-tr.zoom.us/j/98011201151>

Toplantı Kimliği: 980 1120 1151

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ayşe Dilşad YAKUT

Teknik Sorumlu: Dilruba BİRCAN

Alevna ORUCOĞLU, Doç. Dr. Ayşe Dilşad YAKUT

Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Akran Zorbalığının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi Üzerine Nitel Bir Araştırma

Doç. Dr. Ayşe Dilşad YAKUT, Ars. Gör. Nagehan PAKDAMAR TÜZGEN, Semensa Sena GENÇ

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetlerinin Etkililiği ve Kapsayıcılığına Dair Bir Değerlendirme: Genç Yetişkinlerin Tecrübeleri ve Önerileri

Prof. Dr. Z. Nurdan BAYSAL, Merve Nur KARAKAS

Hayat Bilgisi Dersinde Hikâye Yöntemini Kullanmanın Problem Çözme Ve Karar Verme Becerilerine Etkisi

EĞİTİMDE MÜKEMMELİYET
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

22 Aralık 2023

1. OTURUM D
13.00-14.30

Zoom Linki: <https://fsm-edu-tr.zoom.us/j/96698974866>

Toplantı Kimliği: 966 9897 4866

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN

Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN, Cansu KOCYİĞİT

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Yer Alan Söz Varlığı Unsurları:
“Anahtar” A2 Ders Kitabı Örneği

Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN, Betül BİBER

Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Söz Varlığı Ögeleri: İpekyolu
A2 Örneği

Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN, Eda UYSAL OUTEDEH

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Yer Alan Söz Varlığı Unsurları:
“Anahtar” B1 Ders Kitabı Örneği

Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN, Sema BİNGÖL

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Yer Alan Söz Varlığı Unsurları:
“Anahtar” B2 Ders Kitabı Örneği

Öğr. Gör. Zeynep Bilgehan CAN, Prof. Dr. Mehmet GÜROL

İngilizce Öğretimi Alanında Türkiye'de Yükseköğretimde Başvurulan Akreditasyon
Kuruluşlarının Kullandığı Ölçütlerin Karşılaştırmalı Analizi

Doç. Dr. Metin ELKATMIŞ, Seyma ACAR

Sınıf Öğretmenlerinin Akıcı Okumaya Yönelik Görüşleri

22 Aralık 2023

2. OTURUM A
14.00-15.30

Zoom Linki: <https://fsm-edu-tr.zoom.us/j/97209271741>

Toplantı Kimliği: 972 0927 1741

Oturum Başkanı: Öğr. Gör. Sümeyra ÖZDEMİR

Öğr. Gör. Halime Nur SEZER

Üniversite Öğrencilerinin Özel Eğitim ve Engelliliğe Yönelik Görüşlerinin Metaforlar Yardımıyla İncelenmesi

Prof. Dr. Neslihan ÖZBEK, İbrahim Berk GÖKTEKİN, Prof. Dr. Özlem AFACAN

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Kimya Laboratuvar Uygulamalarına Karşı Tutumlarının Değişkenler Açısından İncelenmesi

Nesrin GİRGİN AKIN, Senem AKINCI DÜZEL

Nokta Belirleme Tekniği (Touch Math)

Beyza ARSLAN

1+1=2 Kere Farklılık ile İlgili Türkiye'de Yapılan Çalışmaların İncelenmesi

Doç. Dr. Ülkü TOSUN

Engellilik Bağlamında Çocuk Hakları

Dr. Nazife Aslı KAYA

Türkiye'de Endüstriyel Tasarım Bölümlerindeki Sürdürülebilirlik Derslerine Yönelik Bir İnceleme

JSES
JOURNAL OF SUSTAINABLE EDUCATIONAL STUDIES
e-ISSN: 2757-5284

FSMVU Adına Sahibi/Owner on Behalf of FSMVU

Prof. Dr. Nevzat ŞİMŞEK
Rektör/Rector

İmtiyaz Sahibi/Publisher

Prof. Dr. Nevzat ŞİMŞEK
Rektör/Rector

Baş Editör/Editor in Chief

Prof. Dr. Esra MACAROĞLU AKGÜL
(Eğitimde Mükemmeliyet Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü)/Director of EMAM

Haziran/June 2024

Sayı/Issue Özel Sayı 3 (Ö3)/Special Issue 3 (S3)

Yayımlanma Tarihi/Published: 30.06.2024

JSES
JOURNAL OF SUSTAINABLE EDUCATIONAL STUDIES

FSMVU Adına Sahibi/Owner on Behalf of FSMVU

Prof. Dr. M. Nevzat ŞİMŞEK
Rektör/Rector

İmtiyaz Sahibi/Publisher

Prof. Dr. Nevzat ŞİMŞEK
Rektör/Rector

Baş Editör/Editor in Chief

Prof. Dr. Esra MACAROĞLU AKGÜL
(Eğitimde Mükemmeliyet Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü)/Director of EMAM

Editörler/Editors

Doç. Dr./Assoc. Prof. Dr. Gökçen GÖÇEN ÖZDEMİREL
Doç. Dr./Assoc. Prof. Dr. Tuğba YILMAZ BİNGÖL
Dr. Öğr. Üyesi/Asst. Prof. Dr. Nihan SÖLPÜK TURHAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü/Responsible Managing Editor

Öğr. Gör./Instructor Maşallah ÖZER

Yayın Danışma Kurulu/Editorial Advisory Board

Prof. Dr. Alpaslan OKUR (Sakarya Üniversitesi)
Prof. Dr. Engin KARADAĞ (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. İsmail GÜLEÇ (Medeniyet Üniversitesi)
Prof. Dr. M. Fatih TAŞAR (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Melek DEMİR (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan AKINOĞLU (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Sefa BULUT (İbni Haldun Üniversitesi)
Prof. Dr. Seher BALCI ÇELİK (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Tuncay AKÇADAĞ (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Doç. Dr. Beytullah KAYA (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN ÖZDEMİREL (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Doç. Dr. Gülten FERYAL GÜNDÜZ (İstanbul Kültür Üniversitesi)
Doç. Dr. Hatice MERTOĞLU (Marmara Üniversitesi)

Doç. Dr. İbrahim TAŞ (Sakarya Üniversitesi)
Doç. Dr. Meryem VURAL BATIK (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Doç. Dr. Nalan KAZAZ (Prizren Ukshin Hoti Üniversitesi)
Doç. Dr. Nihan ARSLAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Doç. Dr. Okan BİLGİN (Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi)
Doç. Dr. Özcan Erkan AKGÜN (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Doç. Dr. Serhat ARSLAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Doç. Dr. Tuğba YILMAZ BİNGÖL (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Halime EKER (İstanbul Kültür Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hatice ŞENGÜL ERDEM (Medeniyet Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi İlhami DANIŞ (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Necla AFYONKALE TALAY (Avrasya Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Nihan SÖLPÜK TURHAN (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Rumeysa HOŞOĞLU KAMA (Kapadokya Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Kevser ŞEREFÖĞLU DANIŞ (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)

Editör Yardımcıları/Associate Editors

Öğr. Gör./Instructor Maşallah ÖZER

Öğr. Gör./Instructor Mine KAZANCI

Arş. Gör./Res. Asst. Şeyda ÇETİNTAŞ

Arş. Gör./ Res. Asst. Şeyda KARAN

Kapak Tasarım/Cover Design

Öğr. Gör./Instructor Akif Yavuz ÖZDEMİREL

JSES

JOURNAL OF SUSTAINABLE EDUCATIONAL STUDIES

e-ISSN: 2757-5284

<i>Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)</i> uluslararası hakemli akademik bir dergidir.	<i>Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)</i> is an international and peer-reviewed academic journal.
Dergide eğitim ve sosyal bilimler alanında özgün araştırma makaleleri yayımlanır.	JSES publishes authentic research papers concerning educational and social sciences.
Dergi Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim olmak üzere yılda 4 sayı yayımlanır.	This journal is published quarterly (January, April, July, October).
Derginin dili Türkçe ve İngilizcedir.	This journal publishes manuscripts in Turkish and English.
Dergimizde yayımlanan yazıların sorumlulukları yazarlarına aittir.	All responsibilities regarding the published manuscripts belong to their authors.
<i>Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)</i> Web: www.jses.fsm.edu.tr e-posta: jses@fsm.edu.tr	<i>Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)</i> Web: www.jses.fsm.edu.tr e-mail: jses@fsm.edu.tr
<i>Eğitimde Mükemmeliyet Araştırma ve Uygulama Merkezi</i> e-posta: emam@fsm.edu.tr FSMVU Valide-i Atik Mah. Kartalbaba Cad. No: 36 Üsküdar /İSTANBUL	<i>Eğitimde Mükemmeliyet Araştırma ve Uygulama Merkezi</i> e-mail: emam@fsm.edu.tr FSMVU Valide-i Atik Mah. Kartalbaba Cad. No: 36 Üsküdar /İSTANBUL

Dizinlenme Bilgileri/Abstracting & Indexing

İdealonline

EuroPub

CiteFactor

ASCI

JSES
JOURNAL OF SUSTAINABLE EDUCATIONAL STUDIES

e-ISSN: 2757-5284

Bu Sayının Hakemleri/Reviewers of This Issue

Haziran/June 2024

Sayı/Issue Özel Sayı 3 (Ö3)/Special Issue 3 (S3)

Prof. Dr. Sefa BULUT (İbn Haldun Üniversitesi)

Doç. Dr. Halime EKER (İstanbul Kültür Üniversitesi)

Doç. Dr. Nihan ARSLAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Hatice ŞENGÜL ERDEM (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)

Öğr. Gör. Dr. Gökhan Haldun DEMİRDÖVEN (Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi)

Öğr. Gör. Dr. İsmail AYDOĞDU (Sakarya Üniversitesi)

Öğr. Gör. Merve SUROĞLU SOFU (İstanbul Nişantaşı Üniversitesi)

JSES
JOURNAL OF SUSTAINABLE EDUCATIONAL STUDIES

e-ISSN: 2757-5284

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Haziran/June 2024

Sayı/Issue Özel Sayı 3 (Ö3)/Special Issue 3 (S3)

Araştırma Makalesi/Research Article	Sayfalar/Pages
İki Kere Farklılık ile İlgili Türkiye’de Yapılan Çalışmaların İncelenmesi / Review of Studies on Twice Exceptional in Turkey <i>Beyza Arslan</i>	1-27
2003-2023 Yılları Arasında Öfke ile İlgili Yapılan Tezlerin İncelenmesi / Examination of Thesis Conducted on Anger Between 2003 and 2023 <i>Ayşe Gül KOÇAK & Tuğba YILMAZ BİNGÖL</i>	28-40
Sınıf Öğretmenlerinin Akıcı Okumaya Yönelik Görüşleri / Classroom Teachers' Opinions On Reading Fluence <i>Metin ELKATMIŞ & Şeyma ACAR ÇETİN</i>	41-52
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Söz Varlığı Ögeleri: “İpekyolu A2” Ders Kitabı Örneği / Vocabulary Used in Textbooks for Teaching Turkish as a Foreign Language: “İpekyolu A2” Textbook Sample <i>Gökçen GÖÇEN & Betül BİBER</i>	53-73
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Yer Alan Söz Varlığı Unsurları: “Anahtar B2” Ders Kitabı Örneği / Vocabulary in Textbooks for Teaching Turkish as a Foreign Language: “Anahtar B2” Textbook Sample <i>Gökçen GÖÇEN & Sema BİNGÖL</i>	74-101

Arslan, B. (2024). İki kere farklılık ile ilgili Türkiye’de yapılan çalışmaların incelenmesi. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, (Ö3), 1-27.

JSES

Journal of Sustainable Educational Studies

e-ISSN: 2757-5284

Geliş/Received: 07.02.2024 Kabul/Accepted: 04.04.2024

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi/Research Article

İki Kere Farklılık ile İlgili Türkiye’de Yapılan Çalışmaların İncelenmesi¹

Beyza ARSLAN²

Özet

Bu çalışmada iki kere farklılık ile ilgili ülkemizde 2003 ile Ocak 2024 yılları arasında yapılan çalışmalarını inceleyerek literatürdeki genel eğilimi ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında 38 çalışma incelenmiştir, bu çalışmaların 26’sı makale, 12’si yüksek lisans ve doktora tezlerini kapsamaktadır. Anahtar kelimeler ile ulaşılan makale ve tezlerdeki kaynakçalar incelenmiş çalışmaya dahil edilecek araştırmalar son halini almıştır. Bu araştırma, çalışmaların yayım türü, çalışmaların araştırma yöntemleri ve desenleri, çalışmaların yayımlanma yılları, çalışmaların yayım dili, araştırmaların çalıştığı tanı grupları, çalışmaların konuları analizi ve düzeylerine göre ise amaç, bulgular ve örneklem çerçevesinde incelenmiştir. Bulgular neticesinde iki kere farklı bireylere ilişkin çalışma sayısının az olması sebebiyle daha fazla çalışmaya gereksinim duyulduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalar genel olarak betimsel araştırma şeklinde olup ilişkisel ve müdahale çalışmalarına gereksinim olduğu ortaya çıkmıştır. Tanı gruplarından en fazla üstün yeteneğe eşlik eden özel öğrenme güçlüğü çalışıldığı ve disiplinlerden ise eğitim alanının yoğunlukta olduğu dikkat çekmektedir. Ülkemizde iki kere farklılık ile ilgili çalışmaların 2018 yılından itibaren ivme kazanmaya başladığı görülmüştür. Özel yetenekliliğe eşlik eden dil ve konuşma bozukluğu, işitme yetersizliği, ortopedik yetersizlik gibi durumlarla ilgili çalışmaların da yapılması beklenmektedir. Türkiye’de iki kere farklılık ile ilgili yasal düzenlemelerin var olabilmesi için kavramla ilgili çalışmaların nicelik ve nitelik bağlamında artarak devam etmesi gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: İki kere farklı; özel yetenek; üstün zekâ; üstün yetenek; 2f

Review of Studies on Twice Exceptional in Turkey

Abstract

In this study, it is aimed to reveal the general trend in the literature by examining the studies on double difference conducted in our country between 2003 and January 2024. Within the scope of the research, 38 studies were examined, 26 of these studies included articles and 12 included master's and doctoral theses. The bibliographies of the articles and theses accessed using keywords were examined and the research to be included in the study was finalized. This research was examined within the framework of purpose, findings and sampling according to the type of publication of the studies, research methods and designs of the studies, years of publication of the studies, publication language of the studies, diagnostic groups on which the studies work, subject analysis and levels of the studies. As a result of the findings, it is seen that more studies are needed due

¹ Bu çalışma 23 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirilen 3. Uluslararası FSMVÜ Eğitimde Mükemmeliyet Araştırmaları Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Erken Çocuklukta Özel Eğitim Tezli Yüksek Lisans Programı, Özel Eğitim ABD, İstanbul-Türkiye, bearslann0@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9011-4594

to the small number of studies on different individuals. The studies conducted are generally in the form of descriptive research, and it has been revealed that there is a need for relational and intervention studies. It is noteworthy that among the diagnostic groups, special learning difficulties accompanying giftedness are studied the most, and among the disciplines, the field of education is the most concentrated. It has been observed twice in our country that studies on diversity have started to gain momentum since 2018. It is also expected that studies will be conducted on conditions such as language and speech disorders, hearing impairment, orthopedic disability that accompany special abilities. In order for legal regulations regarding double difference to exist in Turkey, studies on the concept must continue increasingly in terms of quantity and quality.

Keywords: twice exceptional; gifted child; talented; giftedness; 2e

1. GİRİŞ

“Curiously, this condition carries with it both a blessing and a burden...” (Brody & Mills, 1997, s. 292)

İlk kez James J. Gallagher tarafından 2004 yılında ortaya atılan iki kere farklı terimi, bireylerin bir ya da birden fazla alanda gösterdikleri üstün yetenek, yüksek başarı veya üretken yaratıcılıklarına ek olarak bir ya da birden fazla alanda da engel, yetersizlik veya bozukluğa sahip olma durumu şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanımdan yola çıkıldığında, iki kere farklılık terimi özel yetenekliliğin yanı sıra otizm spektrum bozukluğu, fiziksel yetersizlik, özel öğrenme güçlüğü, duygu-durum bozukluğu, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, dil ve konuşma bozukluğu gibi güçlüklerden birine de sahip olmayı göstermektedir (Neihart, 2008, s. 115; Ronksley-Pavia, 2015, s. 329; Reis vd., 2014, s. 222). Ancak iki kere farklılığın birden fazla tanımı vardır, bunun nedeni ise iki uç nokta olan yetenek ve yetersizliğin birçok türünü bünyesinde barındırıyor olmasıdır (Al- Hroub ve Whitebread, 2019, s. 129; Pereira vd., 2015, s. 125). Bazı araştırmacılar, terimin tüm engelleri kapsayacak şekilde daha geniş bir kullanımı yerine, iki kere farklı çocukların yalnızca öğrenme güçlüğü olan üstün zekalı çocuklar olduğunu ima etmektedir; örneğin, Silverman (2005, s. 2) iki kere farklılığın sadece üstün yetenek ve öğrenme güçlüğüne birleşiminden oluştuğunu öne sürmüştür. Tüm bunlara ek olarak iki kere farklı terimi literatürde tutarsız bir şekilde kullanılmaktadır ve terimin başka engelleri olan (örn. motor beceri bozukluğu, serebral palsi) çocukları da kapsadığı sıklıkla gözden kaçmaktadır, terim ile alakalı yapılan çalışmaların çoğunlukla öğrenme güçlüğü olan özel yetenekli öğrenciler alanında olması bu fikri güçlendirmektedir (Ronksley-Pavia, 2015, s. 330).

İki kere farklılık ile ilgili ilk resmi araştırmalar, 1981 yılında John Hepkins Üniversitesi tarafından düzenlenen bir konferansa, üstün yetenek ve özel eğitim alanındaki uzmanların davet edilmesiyle başladı (Buică-Belciu ve Popovici, 2014, s. 519). Alanyazın incelendiğinde üstün yeteneğe eşlik eden yetersizliğe sahip olan bireylerden ilk defa 1977 yılında Maker’ın yazmış olduğu *Providing Programs for the Gifted Handicapped* (Üstün Yetenekli Engelliler için Programlar Hazırlamak) adlı kitapta bahsedilmiştir (Assouline ve Whiteman, 2011, s. 385). 1989 yılında *Jacob K. Javits Gifted and Talented Students Education Act* (Jacob K. Javits Üstün Zekalı ve Yetenekli Öğrenciler Eğitim Yasası) adlı yasa iki kere farklı bireylerin sahip olduğu karmaşık ihtiyaçların daha iyi anlaşılabilmesi açısından birçok proje ve araştırma faaliyeti için itici güç olmuştur (Assouline ve Whiteman, 2011, s. 384; Ralabate, 2006, s. 21).İlerleyen yıllarda engeli olan bireylerin de üstün yetenekli olabileceği düşüncesi ilk kez 2004 yılında Engelli Bireylerin Eğitim Yasası (IDEA) ile kabul edilerek resmîyet kazanmıştır (Bell, 2020, s. 847; Ronksley- Pavia, 2015, s. 324).

İki kere farklı bireyler var olan üst düzey bilişsel ve yetenek kapasitelerine rağmen eş zamanlı olmayan gelişimleri nedeniyle sosyal-duygusal, akademik, davranışsal alanlarda farklı sıkıntılar yaşayabilmekte ve bu durum onlardan beklenen potansiyel ve başarının ortaya çıkmasına engel olmaktadır. (Brody ve Mills, 1997, s. 282; Buică-Belciu ve Popovici, 2014, s. 520). İki kere farklı bireyler eğitim ortamlarında sınıfın ortalama seviyesinden düşük, yüksek veya aynı seviyede performans göstermektedirler (Baldwin, vd., 2015, s. 212). Bunun nedeni ise maskeleyen durumdur. Maskeleyen, iki kere farklı olan bireydeki iki uç durum olan yetenek ve yetersizliğin, bireyin ortalama bir başarı ve yeteneğe sahipmiş gibi görünmesine sebep olmaktadır (Silverman, 2009, s. 966; Şakar, 2022, s. 14). Maskeleyen yetersizlik ve yetenek durumlarından ya biri diğerini ya da her iki durum birbirini maskeleyenmektedir. Alan yazın iki kere farklı bireylerden oluşan üç gruba işaret etmektedir ve her grup kendi tespit ve müdahale zorluklarını ortaya koymaktadır (Neihart, 2008, s. 118). İki kere farklı bireylerin ilk kategorisi, üstün yetenekli olarak tanı almış ancak yetersizliği ile ilgili tanı almamış olanlardır. Bu durumda, üstün yeteneklilik, yetersizliği maskeleyen (Neihart, 2008, s. 118; Ralabate, 2006, s. 5). Bu öğrenciler sınıf ortamında genellikle başarısız veya tembel olarak görülmektedir ve bu nedenle motivasyon eksikliği ve/veya

düşük benlik algısı yaşamaktadırlar. Bu kategoride yer alanlar, genel olarak ilkokul yıllarında başarı gösterirken ileri sınıf düzeylerinde müfredat ağırlaştıkça başarı seviyeleri azalmaya başlamaktadır ve bu durum genellikle kendini ortaokul veya lise döneminde göstermektedir (Boelter, 2020, s. 14; Brody ve Mills, 1997, s. 283; Ralabate, 2006, s. 5). İki kere farklı bireylerin ikinci kategorisi, bir yetersizlik türünde tanı almış ancak üstün yetenek alanında tanı almamış olanlardır. Bu durumda yetersizlik, bireyin sahip olduğu bir üstün yetenek alanını maskeleymektedir (Boelter, 2020, s. 14; Brody ve Mills, 1997, s. 283; Ralabate, 2006, s. 5). Bu çocuklar özel eğitim hizmetlerine yönlendirilir ancak üstün yetenek tarafı fark edilmediği için güçlü oldukları alanlarda ileri öğrenme fırsatlarından yararlanamazlar (Neihart, 2008, s. 118). Üçüncü kategoride ise iki kere farklı bireylerin hem üstün yetenek hem de yetersizlik durumları tanılanmamaktadır. Bu durumda yetersizlik, üstün yeteneği maskelerken; üstün yetenek de yetersizliği maskeleymektedir. İki uç durumda birbirini maskeleydiği için aile ve öğretmenler çocuğun tipik bir gelişim gösterdiğini düşünmektedirler (Boelter, 2020, s. 14; Brody ve Mills, 1997, s. 283; Neihart, 2008, s. 118; Ralabate, 2006, s. 6). Bunu aynı sayının – (yetersizlik) ve + (üstün yetenek) hallerini topladığımızda 0'a eşit olmasına (örn: $-3+3=0$) benzetebiliriz.

Bu üç senaryoda da tanı alamayan iki kere farklı öğrenciler olumsuz bir şekilde akademik, sosyal ve duygusal alanlarda risk altındadırlar (Bees, 2009 s. 15; Dare ve Nowicki, 2015, s. 209). İki kere farklı öğrenciler, eğitim ortamlarında sınıf seviyesinin çok altında performans gösteriyor olabilirler. Akranlarından farklı bir gelişim gösterdiklerini yoğun bir şekilde fark edebilirler ve buna bağlı depresyon, kaygı, sosyal yalıtılmışlık, saldırganlık, düşük özgüven gibi durumlar yaşayabilirler (Bees, 2009, s. 16; Assouline ve Whiteman, 2011, s. 386; Dare ve Nowicki, 2015, s. 209).

Maskelemenin getirdiği karmaşıklık nedeniyle iki kere farklı bireylerin fark edilip potansiyellerini gösterebilmeleri zorlaşmaktadır ve bu nedenle maskeleyen, tanılanmanın önündeki en büyük engellerden birisidir (Baldwin, vd., 2015, s. 216; Brody ve Mills, 1997, s. 292; Dare ve Nowicki, 2015, s. 209). Bunun yanında iki kere farklılık konusu ile ilgili ailelerin ve öğretmenlerin benimsedikleri yanlış fikirler de doğru ve eksiksiz tanılanmanın önündeki büyük engellerden biridir (Kligner, 2022, s. 3; Tortop, 2023, s. 10). İki kere farklılıkta tanılama oldukça karmaşık bir süreçtir. Bu bireylerin tanılanmasında uzmanlar tarafından kabul edilen tek bir tanımlayıcı model veya araç bulunmamaktadır (Brody ve Mills, 1997, s. 285). Ancak bu öğrencilerin ne ile tanılanacağı konusunda ortak bir fikir oluşturulmasa bile nasıl tanılanacakları ile ilgili dikkat edilmesi gereken bazı noktalar vardır (Şakar, 2022, s. 20). Bunlardan ilki, iki kere farklı çocuklar tek boyutlu değerlendirme ile değil, çoklu bir değerlendirme ile tanılanmalıdır. Çoklu değerlendirme, bireysel zekâ ve başarı puanlarının yanı sıra portfolyolar, öğretmen derecelendirme ölçekleri, öğretmen ve ebeveyn gözlem raporları ile anekdot kayıtları, dinamik değerlendirme yöntemleri gibi çocuk hakkında farklı kaynaklardan bilgi almamızı sağlamaktadır (Neihart, 2008, s. 121). Sadece standartlaştırılmış başarı veya yetenek ölçümlerine güvenmek, dezavantajlı sosyoekonomik geçmişe sahip birçok iki kere farklı çocuğu gözden kaçırmamıza neden olacaktır. İdeal olan değerlendirme, çocuklara güçlü ve zayıf yönlerini gösterebilmeleri için özgün fırsatların sunulduğu çoklu değerlendirme yöntemidir (Neihart, 2008, s. 121).

Yukarıdaki paragrafta bahsedilen maskeleymeden kaynaklı bazı sorunlar ve iki kere farklılık ile ilgili farkındalığın düşük olması nedeniyle bu kategoride yer alan çocukların yaygınlığı hakkında net bir sayı söylemek oldukça zordur fakat uzmanlar engelli çocukların %5-6'sının aynı zamanda üstün zekâlı ve yetenekli olabileceğini tahmin etmektedir (Ralabate, 2006, s. 3; Lee ve Ritchotte, 2018, s. 69). Türkiye'de iki kere farklı çocukların yaygınlığı ile ilgili resmi kayıtlara geçen bir veri bulunmamaktadır. Ancak farklı ülkelerde bu durumla ilgili yapılan çalışmalar mevcuttur. Örneğin Tayvan'da Chen ve arkadaşları (2022) Eğitim Bakanlığı'ndan edindiği 2019 yılı istatistiklerine göre ilkokul, ortaokul ve lise düzeylerinde iki kere farklı olarak tanılanan toplam 376 öğrencinin olduğunu bildirmiştir (Lien, vd., 2023, s. 3). Yine Tayvan'da yapılan başka bir çalışmada üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin oluşturduğu 100 kişilik örneklemin %1,34'ünün iki kere farklı olduğu; 100 engelli öğrenciden oluşan bir örnekleme ise nüfusun %0,4'ünün iki kere farklı olduğu; herhangi bir tanısı olmayan tipik gelişim gösteren 100 öğrenciden ise yalnızca %0,015'inin iki kere farklı olduğu bulunmuştur (Chen vd., 2022, s. 6). Bu sayı (%0,015) Amerika Birleşik Devletleri'nde tahmin edilen %6 yaygınlıktan oldukça düşüktür (Ralabate, 2006, s.3; Kun-Ming, 2023, s. 2). Sonuç olarak iki kere farklı çocukların yaygınlığı ile ilgili tahminler önemli ölçüde farklılık göstermektedir ve bu nedenle bazı araştırmacılar, yaygınlık tahminlerinin dikkatle yorumlanması gerektiğini öne sürmektedir (Cain vd., 2019, s. 2).

İki kere farklı çocuklara müdahale ve eğitim adı altında toplanan ampirik çalışmalar, çocuğun güçlü yönü olan üstün yeteneğinin geliştirilmesine ve ilgi alanlarına odaklanırken aynı zamanda yetersizliğinin olduğu alanda da nitelikli iyileştirme ve telafi stratejileri uygulandığı zaman, uzun vadeli en iyi sonuçların ortaya çıkacağını vurgulamaktadır (Neihart, 2008, s. 120). Bunlara ek olarak çocuğun sosyal-duygusal alanlardaki sorunlarına da hedefe yönelik müdahalede bulunmak ve öğrencinin başarısına değer veren, destekleyici, güvenli ve sorun çözücü bir kültür yaratmak iki kere farklı çocukların eğitiminde dikkat edilmesi gereken noktalardan biridir (Baldwin vd., 2015, s. 216; Neihart, 2008, s. 120).

Şakar ve Baloğlu'nun (2022, s. 12) uluslararası literatürdeki 272 çalışmayı incelediği araştırmada, iki kere farklılıkla ilgili ilk yıllardaki çalışmaların öğrenme güçlüğü olan üstün yetenekli bireylere daha çok yoğunlaştığı ancak son dönemdeki araştırmaların ise otizm spektrum bozukluğuna sahip üstün yetenekliler üzerine odaklandığına dikkat çekilmiştir. İki kere farklılıkla ilgili yapılan ilk çalışmaların bu kavramın doğasını anlamaya yönelik olduğu (örneğin, bireylerin özelliklerini tanımlayan ve gelişim alanları hakkında bilgi veren) ancak ilerleyen yıllarda kavramla ilgili çalışmaların daha derin konulara odaklandığı dile getirilmiştir (Neihart, 2008, s. 116; Şakar ve Baloğlu, 2022, s. 12). Güncel araştırmalar ise, iki kere farklı bireylerin yaratıcılık gibi üst düzey düşünme becerilerine odaklanmaktadır. Geçmişten bugüne yayın sayılarında farklılık olsa da genel eğilim son on yılda iki kere farklılık ile ilgili çalışmalarda önemli bir artış yaşandığını göstermektedir (Şakar ve Baloğlu, 2022, s. 12).

İki kere farklılık ile ilgili Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde ise sadece ülkemizde yapılan çalışmaları resmeden bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle iki kere farklılık alanında hangi tür ve konulara ilişkin çalışmalara ihtiyaç olduğu derinlemesine bir şekilde bilinmemektedir. Araştırmanın problemi olan “İki kere farklılık ile ilgili ülkemizde 2003 ile Ocak 2024 yılları arasında yapılan çalışmaların genel eğilimi nedir?” sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır. Yapılan bu araştırma ile Türkiye’de 2003 ile Ocak 2024 yılları arasında iki kere farklı kavramına ilişkin hangi boyutlarda çalışmalar yapıldığını inceleyerek bu kavramla ilgili ülkemizde genel eğilimi ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki 4 alt amaca yanıt aranmıştır:

- 1-) Makale ve tezlerin araştırma türleri, yayım yılları, yayımlanma dili, araştırma yöntem ve desenleri nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 2-) Makale ve tezlerin çalışılan tanı grupları ve konularına göre dağılımı nasıldır?
- 3-) Makale ve tezler hangi üniversite ve dergilerde yayımlanmıştır?
- 4-) Makale ve tezler düzeylerine göre sınıflandırıldığında amaç, örneklem, veri toplama araçları, veri analizi ve bulgular açısından nasıl bir eğilim göstermektedir?

2. YÖNTEM

Bu araştırma Türkiye’de iki kere farklılık ile ilgili 2003 ile Ocak 2024 yılları arasında yapılan çalışmaların incelenmesinin amaçlandığı nitel bir doküman incelemesidir. Araştırmaların, çalışma kapsamında incelenebilmesi için bazı ön ölçütler belirlenmiştir. Belirlenen ön ölçütler şu şekilde sıralanmaktadır; Çalışmaların (a) 2003 ile Ocak 2024 yılları arasında yapılmış olması, (b) iki kere farklılık ve/veya iki kere farklı bireyler hakkında olması, (c) hakemli bir dergide yayımlanmış bir makale olması ya da yayımlanmış yüksek lisans veya doktora tezi olması, (d) Türkiye’de yapılan çalışmalar olması, (e) Yazım dilinin Türkçe veya İngilizce olmasıdır.

2.1. Araştırmanın Modeli/Deseni

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi ile desenlenmiştir. Nitel çalışmalarda değerli bir veri kaynağı olarak görülen doküman incelemesi, geçmiş dönemlerde oluşturulmuş kayıt ve/veya belgelere ilişkin veri toplamaktır. Bahsi geçen bu kayıt ve belgeler çalışmanın amacına hizmet eden makale, yayımlanmış tez, mektup, arzuhal, yazıt, efsane, günlük gibi belgelerden oluşmaktadır. Doküman incelemesi, bu tür belgelerin okunması, çözümlenmesi ve tüm bunlardan anlam çıkarıp değerlendirme aşamalarını içermektedir (Ocak, 2019, s. 242).

2.2. Evren-Örneklem/Çalışma Grubu

Çalışmanın evreni 2003 ile Ocak 2024 yılları arasında iki kere farklılık ile ilgili yapılmış lisansüstü tez ve makalelerdir. Başlangıç yılının 2003 seçilmesinin nedeni bu tarihten önce konuyla ilgili ülkemizde yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamış olumasıdır. Bu çalışmada herhangi bir örnekleme yöntemine başvurulmamış, çalışma evreninin hepsine ulaşmak amaçlanmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın konusu olan 2003 ile Ocak 2024 yıllarında iki kere farklılık kavramı ile ilgili yapılan çalışmalara ulaşılabilen amacıyla tarama sürecinde ilk olarak *Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi*'nde "iki kere farklı", "iki kere özel", "iki kere farklılık", "üstün yetenek", "özel yetenek", "üstün zekâ", "öğrenme güçlüğü" "öğrenme güçlüğü ve özel yetenek", "dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu", "DEHB", "görme engeli", "işitme engeli", "fiziksel engel" gibi anahtar kelimelerinin taranması sonucu 9'u yüksek lisans, 3'ü doktora olmak üzere 12 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Ardından *Dergipark*, *TRDizin* ve *Google Akademik*'te ise aynı anahtar kelimelerle tarama yapılmış ve bunun sonucunda 15 çalışmaya ulaşılmıştır. Ulaşılan bu çalışmalardan birinin özel yetenekliler kongresi bağlamında tam metin bildirisi olduğu görülmüş ölçüt dışı kaldığından yapılmakta olan araştırma verilerine dahil edilmemiştir. Böylece 14 çalışma, veri elde etmek amacıyla bu çalışmaya dahil edilmiştir. Daha sonra *SAGE*, *Eric*, *Google Scholar*, *Web of Science* veritabanlarında "twice exceptional", "twice-exceptional", "twice exceptionality", "2e", "gift", "gifted", "giftedness", "gifted students", "dual exceptionality", "gifted students with disabilities", "gifted and talented students", "autism spectrum disorder", "learning disabilities", "hearing impairment", "physical disability", "visual impairment" anahtar kelimelerinin taranması sonucunda Türkiye'de yapılan, İngilizce olarak yayımlanmış 12 makaleye ulaşılmıştır. Bu çalışma kapsamında 38 çalışma, yürütülmekte olan çalışmaya dahil edilmiştir.

2.4. Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları, Ulusal Tez Merkezi'ndeki lisansüstü tezler ile *Dergipark*, *TRDizin*, *SAGE*, *Google Scholar*, *Eric*, *Web of Science* veri tabanlarındaki makalelerden oluşmaktadır.

2.5. Verilerin Analizi

Bu çalışmada, ülkemizde iki kere farklılık ile ilgili 2003- Ocak 2024 yılları arasında yapılan çalışmalar çerçevesinde literatür araştırması yapılarak elde edilen verilerin içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi, nitel çalışmalarda derinlemesine analiz gerektiren durumlarda tercih edilmektedir. İçerik analizi, gözlemler, fikirler veya bir dokümanın verilerinin analiz edilmesiyle belirlenen kavramlar ve kavramlar arasındaki örüntüselliğin tutarlı ve anlamlı bir şekilde ifade etmek için kullanılmaktadır (Özgen, 2019, s. 184). Bu analiz türünde veriler araştırmanın özünü yansıtabilecek kod, kategori ve tema gibi araçlarla ortaya konulmakta ardından yorumlanıp okuyucuya sunulmaktadır (Aydın, 2019, s. 462).

2.6. Araştırma ve Yayın Etiği

Yapılan çalışmada "*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*"nde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin "*Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler*" başlıklı 2. bölümünde belirtilen eylemlerden de hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

2.6.1. Etik kurul izni

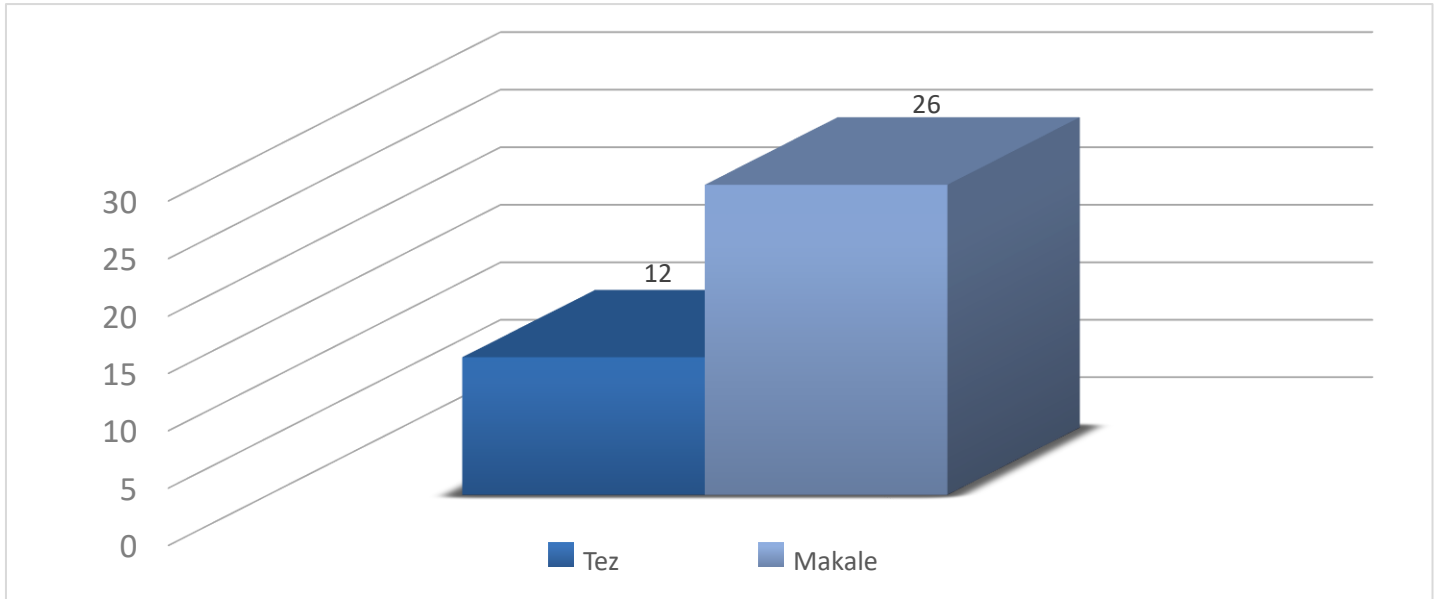
Bu çalışma herhangi bir etik kurul izni gerektirmemektedir.

3. BULGULAR

Bu araştırma, iki kere farklılık ile ilgili Türkiye'de 2003 ile Ocak 2024 yılları arasında yapılan çalışmalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç ile yazar önceden belirlediği kategorileri, makale ve tezlere ilişkin bilgileri tablo ve grafiklere yerleştirerek özetlemiştir. Analiz edilen 37 çalışmaya ilişkin bilgiler Şekil 1-7'de verilmiş olup 12 başlık altında incelenmiştir. Bu başlıklara ait bulgular aşağıda sunulmaktadır:

3.1. Araştırmaların Yayım Türleri

Araştırmaya dâhil edilen 38 çalışmanın, 12'si lisansüstü tez çalışması; bunlardan 9'si yüksek lisans, 3'ü ise doktora tezlerinden oluşmaktadır. Geriye kalan 26 çalışma ise konuyla ilgili yapılan makalelerdir. Araştırmaların yayım türleri Şekil 1.'de gösterilmiştir.

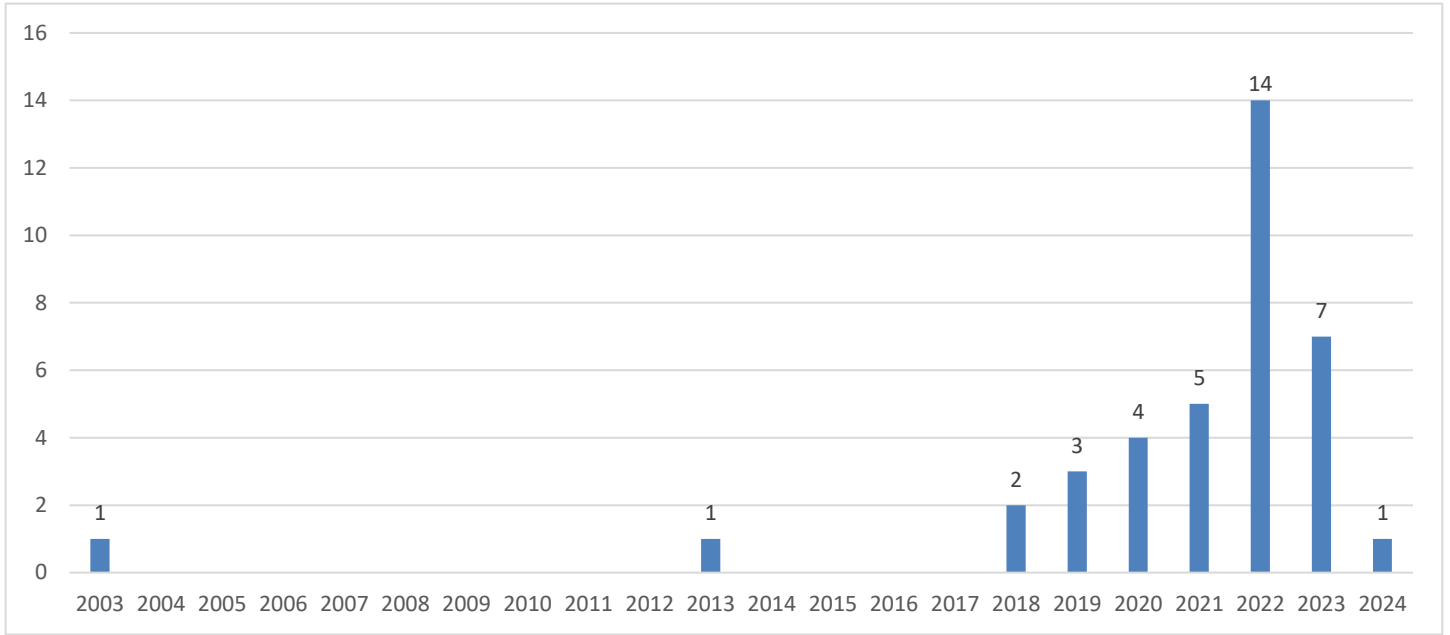

Şekil 1. Araştırmaların yayım türleri

Şekil 1'de gösterilen 26 makalenin 21'i araştırma makalesi, 5'i derleme makalesi kapsamında oluşturulmuştur. Şekil 1'de gösterilen 12 lisansüstü tez çalışmasının 9'u yüksek lisans ve 3'ü ise doktora tezlerinden oluşmaktadır. Bu lisansüstü tezler yapıldıkları bilim dallarına göre incelenmiştir. Yüksek lisans tezlerinden iki tanesi Özel Yetenekliler Eğitim Programı'nda, iki tanesi Özel Eğitim Programı'nda, diğer iki tanesi ise Üstün Zekâlı ve Özel Yeteneklilerin Eğitim Programlarında yapılmıştır. Diğer yüksek lisans tezlerinin yapıldığı bilim dalları olan Engelli Çalışmaları, Eğitim Programları ve Öğretim, Psikoloji Programlarında ise birer çalışma yapıldığı görülmektedir. Araştırmaya dâhil edilen üç doktora tezinden birinin Çocuk Gelişimi ve Eğitim Programında, birinin ise Engelli Çalışmaları Programı'nda, diğerinin ise Özel Eğitim Programı'nda gerçekleştirildiği görülmüştür.

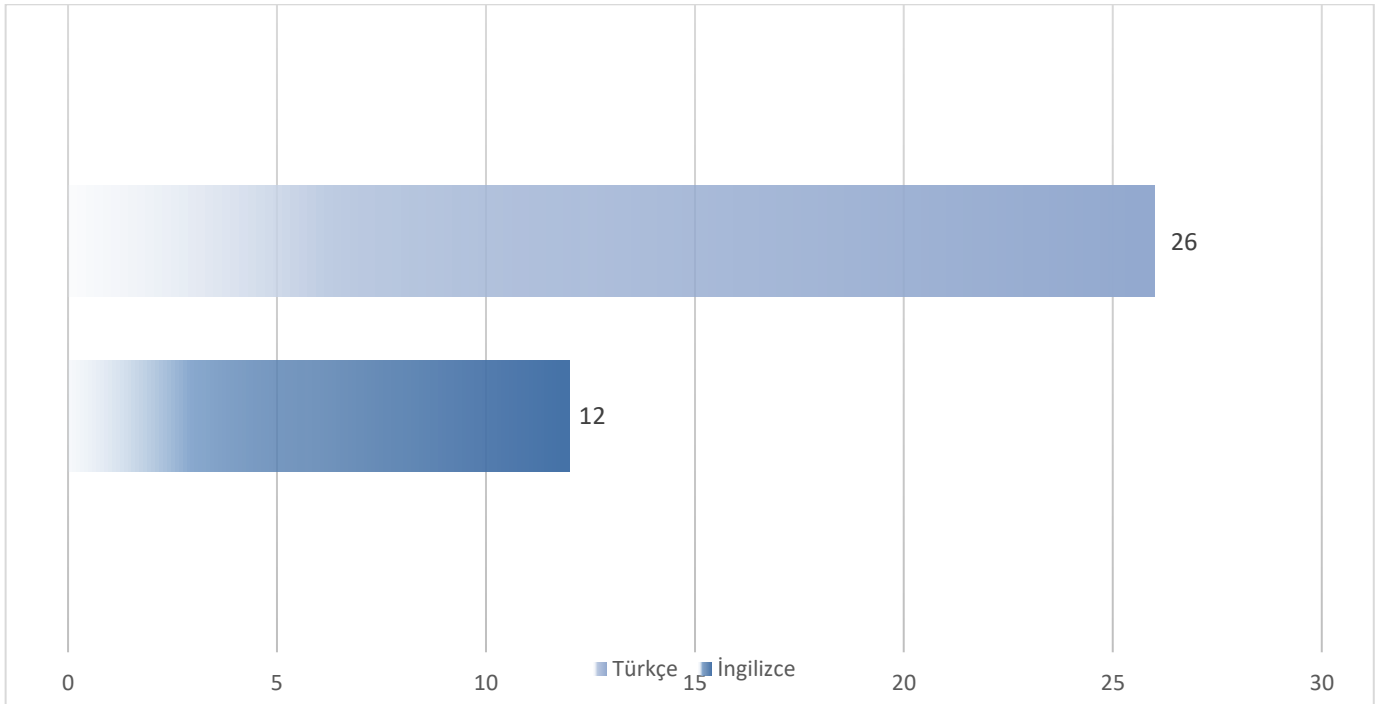
3.2. Araştırmaların Yayım Yılları

Türkiye'de iki kere farklılık alanında veri tabanlarından erişilebilen ilk çalışma makale türünde olup 2003 yılında (Kargı ve Akman, 2003) yayımlanmıştır. Bu alandaki ilk yüksek lisans tez çalışması 2019 yılında (Keskin Demir, 2019) yayımlanmış olup ilk doktora tezi ise 2022 yılında (Mısırlı- Taşdemir, 2022; Uyaroğlu, 2022) yayımlanmıştır. Şekil 2'de verilen grafikte iki kere farklılık ile ilgili araştırmalar yıllara göre incelendiğinde, alan ile ilgili ilk araştırmanın yayımlandığı 2003 yılından 2013 yılına kadar olan süreçte herhangi bir çalışma yapılmadığı gözlemlenmektedir. Yine 2013 yılından 2018 yılına kadar olan dönemde herhangi bir çalışmaya rastlanmadığı görülmektedir. 2018 yılından 2024 yılının ocak ayına kadar olan süreçte her yıl araştırmaların yayımlandığı görülmektedir. 2018 yılında iki çalışma, 2019 yılında üç çalışma, 2020 yılında dört çalışma, 2021 yılında beş çalışma, 2022 yılında on dört çalışma, 2023 yılında yedi çalışma, Ocak 2024 yılında ise bir çalışmaya rastlanmıştır. En çok çalışmanın yayımlandığı yılın 14 çalışma ile 2022 yılı olduğu ve bu çalışmaların on tanesinin makale, dört tanesinin ise lisansüstü tez olduğu bulunmuştur. İkinci en çok çalışmanın yer aldığı yılın yedi araştırma ile 2023 yılına ait olduğu görülmektedir.

Şekil 2. Araştırmaların yayım yılları

3.3. Araştırmaların Yayınlanma Dili

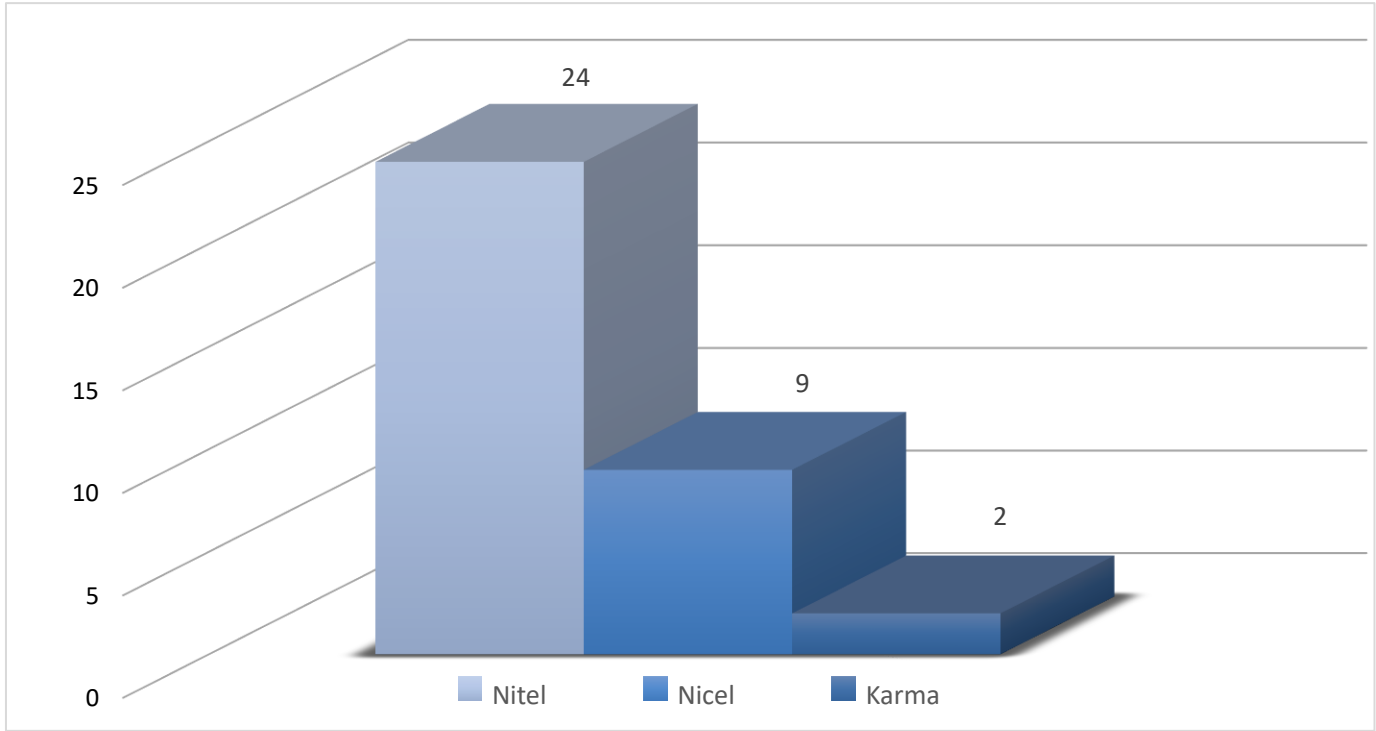

Şekil 3. Araştırmaların yayınlanma dili

Şekil 3'te görüldüğü gibi incelenen çalışmalardan 26'sı Türkçe yazılmıştır, 12 çalışma ise İngilizce şeklinde yayımlanmıştır. Türkçe olarak yazılan 26 çalışmanın 12'si lisansüstü tez kapsamındadır, geriye kalan 14 çalışma makale şeklindedir. Türkçe ve İngilizce yazılan makalelerin sayısı birbirine yakınlık göstermektedir.

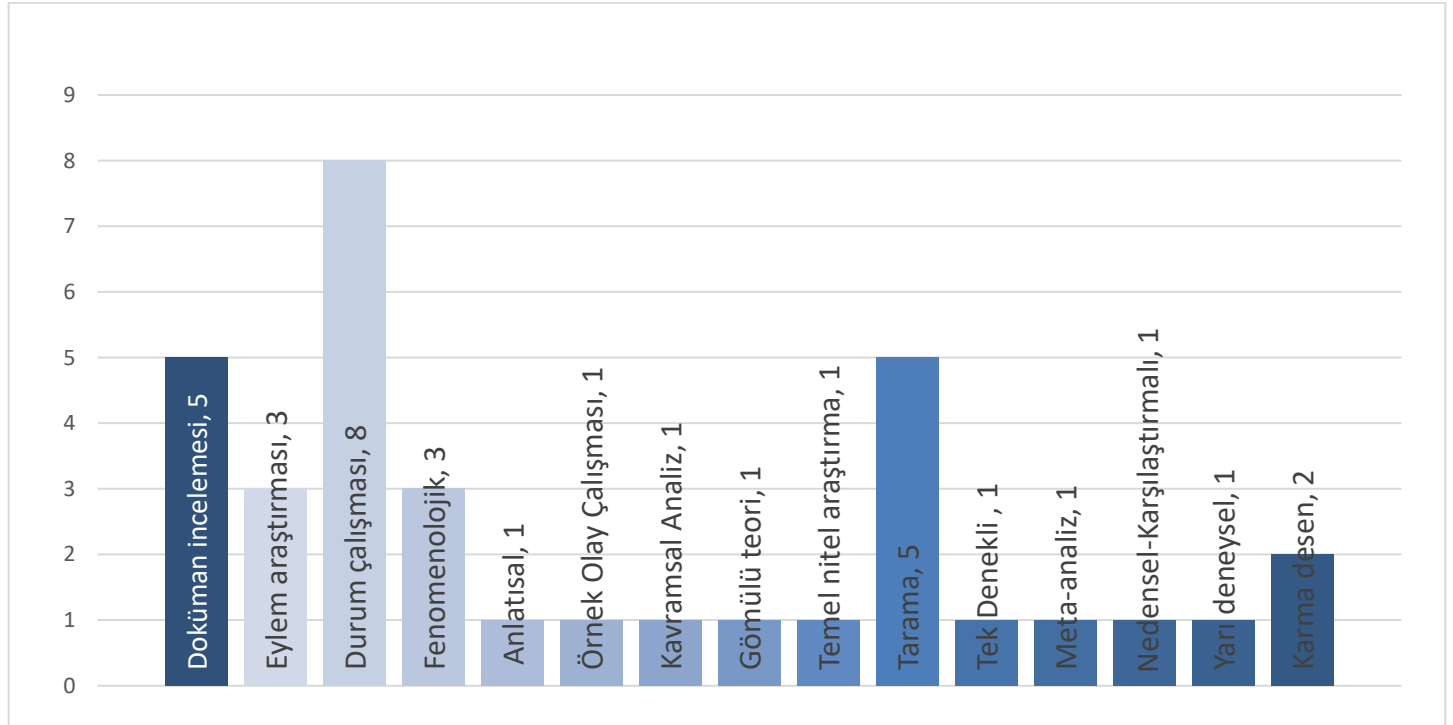
3.4. Araştırmaların Yöntem ve Desenleri

Çalışmaya dâhil edilen 38 araştırmanın yöntemi 24'ü nitel, 9'u nicel, 2'si ise karma yöntem şeklinde gerçekleştirilmiştir. İncelenen 3 çalışmada herhangi bir yöntem belirtilmediğinden tabloda gösterilmemiştir. Bahsi geçen bulgular Şekil 4'te gösterilmiştir.

Şekil 4. Araştırmaların yöntemleri

Bu nicel, nitel ve karma yöntemlerinde gerçekleştirilen çalışmaların hangi desenlerle yapıldığını gösteren çalışmalar ise Şekil 5'te gösterilmiştir. Çalışmalarda nitel araştırma yöntemlerinden en çok kullanılan desen durum çalışması iken, nicel araştırmada ise tarama deseni kullanılmıştır. Bahsedilen tarama çalışmalarından ikisi ise ölçek geliştirme ve ölçek uyarlama üzerine gerçekleştirilmiştir.

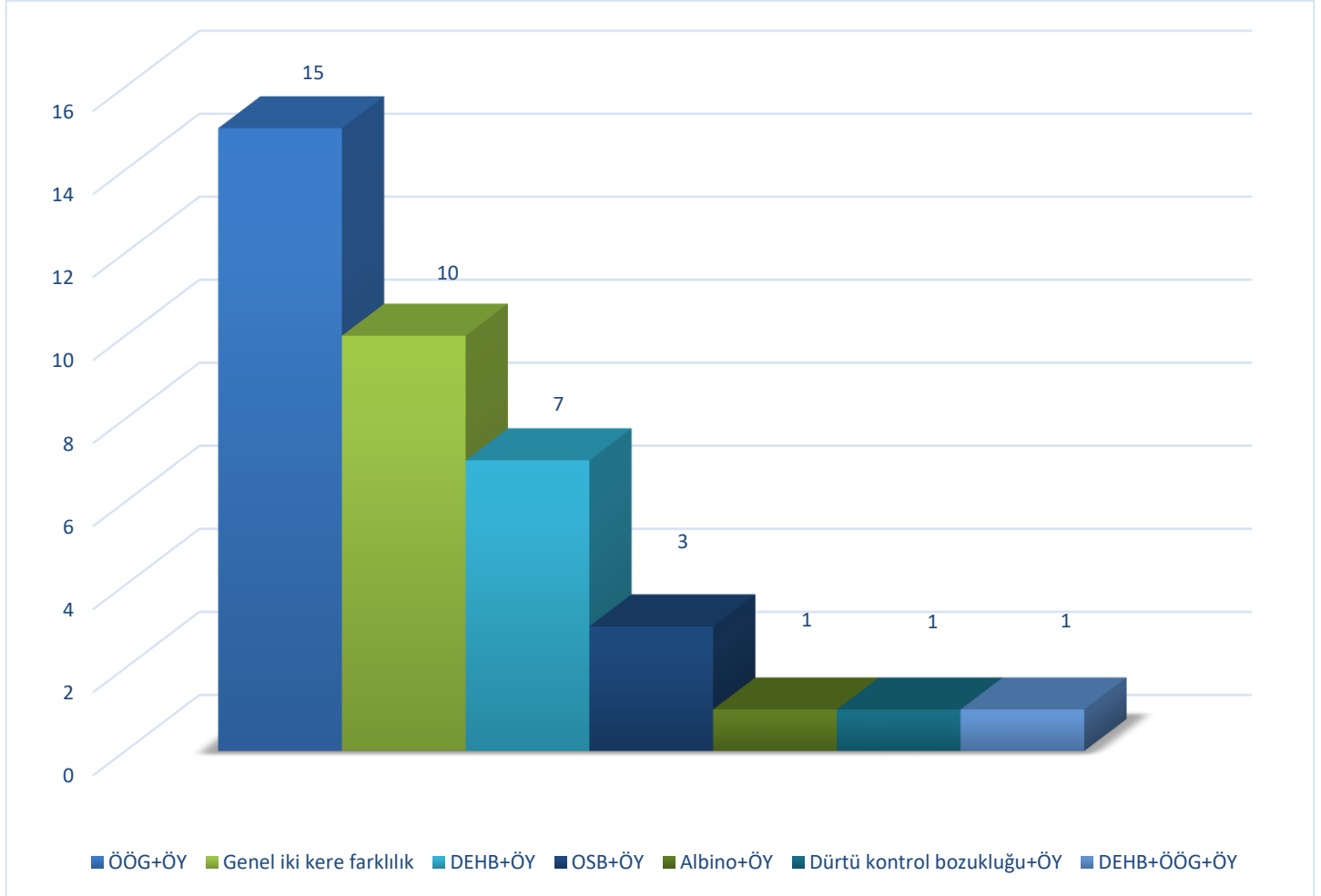
Şekil 5. Araştırma yöntemlerinin tercih edilen desenleri

İncelenen çalışmaların, araştırma yöntemlerine bağlı desenleri Şekil 5'te verilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile 8 araştırma, doküman inceleme ile 5 araştırma, fenomenolojik ve eylem araştırması ile 3 araştırma, anlatısal, örnek olay çalışması, kavramsal analiz, gömülü teori, temel nitel araştırma desenleri ise birer çalışmada kullanılmıştır. Nicel araştırmalardan ise tarama 5 çalışmada, karma desen 2

çalışmada, meta-analiz, nedensel-karşılaştırmalı, yarı deneysel ve tek denekli birer çalışmada kullanılmıştır. Geriye kalan 3 çalışmada araştırma yöntemine bağlı desen belirtilmemiştir.

3.5. Araştırmaların Tanı Grupları

Araştırma kapsamında incelenen 38 çalışmada, iki kere farklılık kavramıyla ilgili yapılan çalışmaların özel yeteneklilere eşlik eden tanı grupları bağlamında dağılımı Şekil 6'da verilmiştir.

Şekil 6. Araştırmalarda iki kere farklılık ile ilgili yapılan tanı grupların dağılımı

İncelenen çalışmalarda iki kere farklılık kavramıyla ilgili yapılan çalışmaların tanı grupları bağlamında özel yetenekliliğe eşlik eden Özel Öğrenme Güçlüğü (ÖÖG)'nün 15 araştırma ile en çok çalışılan alan olduğu görülmüştür. İkinci en fazla çalışılan tanıya bakıldığında özel bir alan belirlenmeyip genel olarak iki kere farklılık ile ilgili yapılmış 10 çalışma bulunmuştur. Ardından 7 araştırma ile Özel Yetenekliliğe (ÖY) eşlik eden Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB); 3 araştırma ile Özel Yetenekliliğe eşlik eden Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB); 1 araştırma ile Özel Yetenekliliğe eşlik eden Albino; 1 araştırma ile Özel Yetenekliliğe eşlik eden dürtü kontrol bozukluğu olduğu, çalışmalara detaylı bakıldığında elde edilen bulgular arasındadır. Ek olarak Şekil 6'da gösterilen son sütunda (DEHB+ÖÖG+ÖY) ise sadece özel yetenekli ve iki kere farklılığa sahip çocukların Weschler puanları meta-analiz kapsamında karşılaştırılmıştır. Özel yetenekliliğe eşlik eden özel öğrenme güçlüğü ile ilgili çalışmaların 7'sinin lisansüstü tez olduğu; herhangi bir tanı ayırımına girmeyip genel iki kere farklılık ile ilgili yapılan çalışmaların 3'ü lisansüstü tez olduğu; özel yetenekliliğe eşlik eden dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ile ilgili yapılan çalışmaların 7'sinin lisansüstü tezi olduğu; özel yetenekliliğe eşlik eden otizm spektrum bozukluğuna ait çalışmalardan 1'inin ise lisansüstü tez olduğu bulunmuştur. Özel yetenekliliğe eşlik eden albino ve dürtü kontrol bozuklukları ile ilgili çalışmaların ise araştırma makalesi oldukları ve bu makalelerin İngilizce diline ait olduğu yapılan incelemelerde bulgular arasına girmiştir.

3.6. Araştırmaların Yayımlandıkları Dergi ve Üniversiteler

Bu araştırmada incelenen 38 çalışmanın yayımlandıkları dergi ve üniversitelere göre dağılımları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaların Yayımlandıkları Dergi ve Üniversitelere Göre Dağılımları

Dergi ve Üniversiteler	n
Anadolu Üniversitesi- Eğitim Bilimleri Enstitüsü	1
Ankara Üniversitesi-Eğitim Bilimleri Enstitüsü	2
Ankara Üniversitesi-Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi	2
Bahçeşehir Üniversitesi-Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	2
Çocuk ve Medeniyet Dergisi	1
Dicle Üniversitesi-Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Dokuz Eylül Üniversitesi-Eğitim Bilimleri Enstitüsü	1
Dokuz Eylül Üniversitesi-Buca Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Early Years	1
Education Quaterly Review	1
Gifted Child Quaterly	1
Gifted Education International	1
Hacettepe Üniversitesi-Eğitim Bilimleri Enstitüsü	1
Hacettepe Üniversitesi-Eğitim Fakültesi Dergisi	2
Hacettepe Üniversitesi-Sağlık Bilimleri Enstitüsü	1
International Journal of Education Technology and Scientific Researches	1
Education 3-13 -International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education	1
International Journal of Progressive Education	2
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
İstanbul Aydın Üniversitesi-Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	1
İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1
İstanbul Medeniyet Üniversitesi-Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi	1
Journal for the Education of Gifted Young Scientist	1
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Milli Eğitim Dergisi	1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi-Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi-Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	1
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Roeper Review	1
Trakya Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü	2
Turkish Online Journal of Distance Education	1
Yüzüncü Yıl Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1

Tablo 1’de verilen dergilerde yayımlanan makale ve üniversitelerin bünyesinde yürütülen yüksek lisans ve

doktora tezleri kapsamında en çok çalışma yayımlayan üniversitelerin Ankara Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi olduğu görülmüştür. Bu üniversiteler iki kere farklılık kavramı ile ilgili 4'er çalışma yayımlamışlardır. Bu üniversiteleri takiben Bahçeşehir Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Trakya Üniversitesi iki kere farklılık kavramı ile ilgili dergilerde yayımlanan makale ve lisansüstü tezleri kapsamında 2'şer çalışma yayımlamışlardır. Makalelerden 2 tanesi *International Journal of Progressive Education* dergisinde yayımlanmıştır. Anadolu Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi her birinde birer tez çalışması ortaya konulmuştur. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, *Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* (Dicle Üniversitesi), *Early Years, Education Quaterly Review*, *Gifted Child Quaterly*, *Gifted Education International*, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, *Education 3-13- International Journal of Primary-Elementary and Early Years Education*, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*(İstanbul Medeniyet Üniversitesi), *Journal for the Education of Gifted Young Scientist*, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *Milli Eğitim Dergisi*, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *Roeper Review*, *Turkish Online Journal of Distance Education*, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* gibi dergilerde ise birer makale yayımlanmıştır.

3.7. Araştırmaların Konuları

Bu araştırmada incelenen 38 çalışma konu dağılımları açısından sınıflandırılmıştır. Sınıflandırılan çalışma konuları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaların Konularına Göre Dağılımı

Konu Adı	n
İki kere farklılık hakkında bilgi verme	5
Öğretmenlerin iki kere farklılık ile ilgili bilgi düzeyleri ve görüşleri	7
İki kere farklılık durumunda birey ve ailenin yaşadıkları	5
Ulusal ve uluslararası alanda yapılan çalışmaların incelenmesi	4
Eğitim modeli, yöntem, program, müdahale ve stratejiler	5
Tarama listesi ve ölçek geliştirme	3
İki kere farklılık ile ilgili politika önerisi	1
İki kere farklı öğrencilerin belirtilerin taranması, gelişim alanlarını değerlendirme ve destekleme	2
Psikolojik, sosyal-duygusal sorunlar	3
Diğer çocuklarla çeşitli özellikler açısından ve WISC-R profillerinin karşılaştırılması	2
İki kere farklılık ile ilgili filmlerin incelenmesi	1

Tablo 2'ye göre incelenen araştırmaların konu dağılımına bakıldığında en çok tercih edilen ilk dört araştırma konusu şunlardır: Araştırmaların 5'i iki kere farklılık hakkında bilgi verme, 7'si öğretmenlerin iki kere farklılık ile ilgili bilgi düzeyleri ve görüşleri, 5'i iki kere farklılık durumunda birey ve ailenin yaşadıkları, 4'ü ulusal ve uluslararası alanda yapılan çalışmaların incelenmesi konularında gerçekleşmiştir. Diğer çalışmaların 5'i eğitim modeli, yöntem, program, müdahale stratejiler, 3'ü tarama listesi ve ölçek geliştirme, 3'ü psikolojik, sosyal-duygusal sorunlar, 2'si diğer çocuklarla çeşitli özellikler açısından ve WISC-R profillerinin karşılaştırılması, 2'si iki kere farklı öğrencilerin belirtilerin taranması, gelişim alanlarını değerlendirme konularında yürütülmüştür. İki kere farklılık ile ilgili politika önerisi, iki kere farklılık ile ilgili filmlerin incelenmesi konularında da birer çalışma yapıldığı görülmüştür.

3.8. Düzeylerine Göre Sınıflandırılan Çalışmaların Amaç, Örneklem, Veri Toplama Araçları, Veri Analizi ve Bulgular Açısından İncelenmesi

Araştırmanın bu bölümünde alan yazın taramasında incelenen çalışmaların düzeylerine göre içeriklerinin tablolar yoluyla verilmesi amaçlanmıştır. İncelenen çalışmalar üç başlık altında toplanmıştır. Bunlar; İki kere farklılık ile ilgili betimsel çalışmalar, iki kere farklılık ile ilgili yapılan ilişkisel çalışmalar, iki kere farklılık ile ilgili yapılan müdahale çalışmaları şeklindedir.

3.9. İki Kere Farklılık ile İlgili Yapılan Betimsel Çalışmalar

Bu çalışma çerçevesinde incelenen betimsel araştırmalar, (a) İki kere farklılık ile ilgili tanımlayıcı, açıklayıcı ve keşfedici çalışmalar (b) İki kere farklı bireylerin kendisi, ailesi, öğretmenleri ve arkadaşlarının katıldığı çalışmalar (c) İki kere farklılık ile ilgili literatür taraması yapılan çalışmalar şeklinde sınıflandırılmıştır.

(a) İki Kere Farklılık ile İlgili Tanımlayıcı, Açıklayıcı ve Keşfedici Çalışmalar

Bu başlığın altında iki kere farklılık ve bu farklılığa sahip bireylerin özelliklerini açıklayan veya durumlarını ortaya koyan çalışmalar, tanımlayıcı veya ölçek geliştirme nedeni ile yapılan tarama çalışmaları, politika önerisi gibi araştırmaların yer aldığı toplam 14 çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalara ilişkin bulgular Tablo 3'te yer almaktadır.

(b) İki Kere Farklı Bireylerin Kendisi, Ailesi, Öğretmenleri ve Arkadaşlarının Katıldığı Çalışmalar

Bu başlığın altında iki kere farklı bireyin, ailenin bu kavram bağlamında yaşadıkları, öğretmenlerin iki kere farklılığa sahip öğrencisinde bugüne kadarki gözlemledikleri durumlar, iki kere farklı olan bireyin arkadaşlarının fikirlerini belirtmesi gibi konuların yer aldığı çalışmalara yer verilmiştir. Bu başlığın altında 11 çalışma incelenmiştir. Bu çalışmalardan biri yüksek lisans tezinden (Şimşek, 2019) üretilen bir makale (Şimşek ve Karataş, 2019) olduğundan amaç ve bulgular aynı başlık altında verilmiştir. Bu çalışmalara ilişkin bulgular Tablo 4'te yer almaktadır.

(c) İki Kere Farklılık ile İlgili Literatür Taraması Yapan Çalışmalar

Bu başlığın altında iki kere farklılık ile ilgili ulusal ve uluslararası alanda yapılan araştırmaları inceleyen çalışmalara yer verilmiştir. Bu başlığın altında 5 çalışma incelenmiştir. Bu çalışmalara ilişkin bulgular Tablo 5'te yer almaktadır.

3.10. İki Kere Farklılık ile İlgili Yapılan İlişkisel Çalışmalar

Bu başlık altında iki kere farklılık ile ilgili yapılan ilişkisel çalışmalardan olan korelasyonel ve nedensel-karşılaştırmalı çalışmalar incelenmiştir. Bu başlık altında toplam 4 çalışma incelenmiştir. Bu çalışmalara ilişkin bulgular Tablo 6'da yer almaktadır.

3.11. İki Kere Farklılık ile İlgili Yapılan Müdahale Araştırmaları

Bu başlık altında iki kere farklılık ile ilgili yapılan müdahale araştırmaları incelenmiştir. Bahsi geçen başlık altında toplam 4 çalışma incelenmiştir. Bu çalışmalardan biri doktora tezinden (Tortop, 2023) üretilen bir makale (Tortop ve Ilgaz, 2023) olduğundan amaç ve bulgular aynı başlık altında verilmiştir. Bu çalışmalara ilişkin bulgular Tablo 7'de yer almaktadır.

İki Kere Farklılık ile İlgili Yapılan Betimsel Çalışmalar

Tablo 3. İki Kere Farklılık ile İlgili Tanımlayıcı, Açıklayıcı ve Keşfedici Çalışmalar

Kaynak	Araştırmanın amacı	Bulgular
Kargı & Akman, 2003	Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan özel yetenekli çocuklar hakkında bilgi vermek	DEHB'li özel yetenekli çocuklar bilişsel, sosyal açılarından sadece özel yetenekli çocuklara göre farklılık göstermektedirler.
Kaplan-Sayı, 2018	Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan özel yetenekli çocuklar hakkında bilgi vermek	DEHB, özel yetenek ve DEHB'li özel yetenekli çocuklar literatür ışığında açıklanmış ve özellikleri tartışılmıştır.
Ömür, 2019	Otizme sahip üstün yetenekli çocukların özellikleri ve gereksinim duydukları eğitimi ortaya koyacak bir model oluşturmak	Çocukların tanı karmaşası yaşadıkları, zihinsel profillerine önem verilmediği, yetersizlik yaşadıkları konularda destek gördükleri buna zıt olarak bilişsel gereksinimlerinin karşılanmadığı görülmüştür.
Bildiren & Fırat, 2020	Özel yetenekli ve özel öğrenme güçlüğüne sahip çocukların özelliklerini ve tanılanmalarını açıklamak	Özel yetenekliliğe eşlik eden öğrenme güçlüğüne sahip çocukların öğretmenlerinin iki kere farklılık kavramına ilişkin bilgilerinin yetersiz olabileceği görülmektedir.
Sağlam & Çiftçi, 2022	Özel yetenekliliğe sahip özel öğrenme güçlüğü olan çocukların mevcut durumlarını çeşitli özellikler açısından açıklamaya çalışmak	Özel yetenekliliğe sahip özel öğrenme güçlüğü olan çocukların güçlü yanlarına odaklanmak gerekir. Sınıf içinde telafi edici stratejileri (güncel teknolojiler, farklı yardımcı iletişim yöntemleri) öğretmek bu çocuklar için büyük önem taşımaktadır.
Şentürk vd., 2022	İki kere farklı bireylerin eğitimine yönelik politika önerisinde bulunmak.	İki kere farklılık ile ilgili yapılan analizde, yönetmelik ve yönergelerde mevzuata yönelik alt yapının elverişli olduğu ve var olan mevzuatlarla çelişmediği görülmüştür. Bu kavramla ilgili bir politika geliştirilmesinin bireysel ve toplumsal bağlamda yararlı olacağı düşünülmektedir.
Şentürk vd., 2022	İki kere farklılıkla ilgili tanım ve özellikler gözden geçirilip bu kavramın ontolojik ve epistemolojik çerçevesini ortaya çıkarmak	Yetenek ve üstün yeteneklilik kavramı netleştirilmediği müddetçe iki kere farklılık kavramı tanımı yeterince anlaşılabilir ancak kabul edilmesi ve tanınması gerekmektedir.

*Tabloda gösterilen çalışmalar ilk olarak yayım yılı baz alınarak eskiden yeniye doğru şeklinde sıralanmıştır. Aynı yılda gerçekleşen çalışmalar ise alfabetik sıralamaya göre dizilmiştir.

Tablo 4. İki Kere Farklılık ile İlgili Tanımlayıcı, Açıklayıcı ve Keşfedici Çalışmalar (devam)

Kaynak	Araştırmanın amacı	Bulgular
Atmaca, vd.,2022.	Filmlerde iki kere farklı bireylerin nasıl tasvir edildiğini ortaya çıkarmak	Filmlerde iki kere farklı bireylerin olumlu kişilik özellikleri arasında en çok bahsedilenin yüksek motivasyon olduğu, olumsuz özelliklerinde ise içedönüklük en çok bahsedilen özellik olduğu görülmüştür. Her ne kadar filmler gerçeği tam yansıtmasa da iyi bir iş çıkardıkları sonucuna varılmıştır.
Fırat & Bildiren, 2022	Okul öncesi öğretmenlerinin iki kere farklılığa ilişkin görüşlerinin incelenmesi	Okul öncesi öğretmenlerinin iki kere farklılığı anlamada yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve çocuklara destek olmak için hazır olmadıkları ortaya görülmüştür.
Mısırlı-Taşdemir, 2022	Özel yetenekliliğe eşlik eden özel öğrenme güçlüğünde aday gösterme sürecinde kullanılacak bir ölçme aracı geliştirmek.	Geçerlik ve güvenilirlik açısından kapsam, yapı ve ayırt etme gibi analizler yapılmıştır ve öğretmenlerin aday gösterme aracı olarak kullanılabilmesi açısından uygun görülmüştür.
Şakar, 2022	İki kere farklı öğrenciler için tarama listesi geliştirmek	İki kere farklı öğrencilerle ilgili öğretmenlerin en çok gözlemledikleri özelliğin değişken akademik performans, sınırlı sosyal beceriler, gelişmiş sözel beceriler, yaratıcı fikirlere sahip olduğu görülmüştür.
Şakar& Köksal, 2022	Özel eğitim öğretmen adaylarına iki kere farklılık ile ilgili verilen derse ilişkin görüşleri belirlemek	Öğretmen adayları bu dersi aldıktan sonra kendilerini mesleki yönden daha yeterli gördüklerini ancak tek eğitim dönemi içinde verilmesinin en büyük sınırlılık olduğunu, uygulama deneyimi sunulursa tam anlamıyla amacına ulaşılacağını belirtmişlerdir.
Sivrikaya-Giray 2023	BİLSEM’lerde çalışan öğretmenlerin öğrenme güçlüğü ve disleksi hakkında bilgi düzeyleri, öz yeterliliklerini incelemek	Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü alanında öz yeterliliklerinin yüksek olduğu, disleksi bilgi düzeylerinin düşük olduğu bulunmuştur. Öğrenme güçlüğü öz yeterliliklerinin mesleki kıdem ve çalışma sürelerine göre farklılaşmadığı fakat branşlarına göre farklılaştığı görülmüştür. Rehber öğretmenlerin disleksi alanında diğer branşlara göre bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.
Yılmaz, 2023	Üstün yetenekliliğe eşlik eden öğrenme güçlüğüne sınıf öğretmenleri tarafından saptanması için oluşturulan orijinali İngilizce şeklinde olan ölçeği dilimize uyarlamak	Özel yeteneğe sahip öğrenme güçlüğü yaşayan çocukların belirlenmesi için kullanılacak bir araç olduğu bulgular neticesinde belirlenmiştir.

Tablo 5. İki Kere Farklı Bireylerin Kendisi, Ailesi, Öğretmenleri ve Arkadaşlarının Katıldığı Çalışmalar

Kaynak	Araştırmanın amacı	Örneklem	Veri Toplama Araçları	Yöntem	Veri Analizi	Bulgular
Gök vd., 2018	Özel yetenekli bir öğrencinin depresyon tanısı ile dürtü kontrol bozukluğuna sahip olması durumunda neler yaşadığını ve bu durumların özel yetenekliliğini maskeleyip maskelemediğini ortaya çıkarmak	9 yaş erkek çocuk, annesi, öğretmeni	Gözlem notları Etkinlik Çizimler Görüşme dokümanları	Nitel	İçerik Analizi	Ailenin destekleyici tutumu, iki kere farklı çocuğun öfke nöbetlerinin bitmesini sağlamıştır. Aile ve okul desteği, çocuğun dürtü kontrol bozukluğu ile depresyonun ortaya çıkardığı yıkıcı semptomların özel yetenekliliğin maskelenmesini önlediğini göstermiştir.
Keskin-Demir, 2019.	Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğuna sahip üstün yetenekli çocukların ve ailelerinin yaşadıkları psikolojik sorunları ortaya çıkarmak	4 çocuk	Yarı yapılandırılmış görüşme formu	Nitel	İçerik Analizi	DEHB'e eşlik eden üstün yeteneği olan çocukların genel olarak hareketli bir yapıda oldukları bununla birlikte içe kapanık davranışlar sergiledikleri, başkasına kendilerini onaylatma davranışı içerisinde oldukları, kişilerarası yaşadıklarını herhangi biriyle paylaşmadıkları, mükemmeliyetçilik sergiledikleri görülmüştür.
Şimşek, 2019 (Şimşek & Karataş, 2019)	Üstün yetenekli olan dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğuna sahip çocukların deneyimledikleri sosyal duygusal sorunlara yönelik öğretmenlerin fikirlerini ortaya koymak	30 öğretmen	Yarı yapılandırılmış görüşme soruları	Nitel	İçerik Analizi	Öğretmenler, üstün yeteneğe eşlik eden DEHB'li çocukları sosyal-duygusal alanda en çok özgüven eksikliği, diğer bireylerle iletişim eksikliği gibi sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir.
Şengil Akar & Akar, 2020	Özel yetenekli olan albinizmi bir bireyin özellikle eğitim hayatı ve genel yaşamında deneyimlediği zorlukları ve bu zorlukların nasıl üstesinden geldiğini ortaya koymak	Bireyin kendisi, annesi, arkadaşı	Yarı yapılandırılmış görüşme formu	Nitel	Betimsel Analizi	Dört tema altında toplanmıştır. Bunlar; görme yetersizliğinden kaynaklı sorunlar ve başa çıkma stratejileri, fiziksel sorunlar nedeniyle deneyimlediği zorluklar ve bunlarla baş etme stratejileri, üstün yetenekli olmak, sosyal-duygusal zorluklardır. İki kere farklı bireyin ailesinin tutumu, bireyin kendisini keşfetmesine, cesaretli olmasına ve bir işi yaparken yılmadan defalarca denemesine yol açmıştır.
Bildiren & Fırat, 2020	Özel öğrenme güçlüğü yaşayan ve özel yetenek tanısı alma ihtimali olan bir çocuğun, bu olasılığı aile görüşmeleri, zekâ puanları ve dokümanlar aracılığıyla incelemek	7 yaşında çocuk, aile	TONI-3 Test Yarı yapılandırılmış görüşme SPM Test Eğitim dosyaları	Tek Denekli	İçerik Analizi	Aile görüşmeleri, dokümanlar, zekâ puanları ve genel yaşam süreçleri incelendiğinde çocuğun iki kere farklı olabileceği düşünülmektedir.
Şakar & Köksal,	İki kere farklılık hakkında özel eğitim öğretmen adaylarının metaforik algılarını ortaya koymak	175 öğretmen	Çevrimiçi form	Nitel	İçerik Analizi	Öğretmen adaylarının 120 metafor ürettikleri görülmüştür bu metaforlar yedi kategori altında incelenmiştir. İki kere farklı

2021	adayı	kavramını en fazla gökkuşağı, çoklu engel, madalyon ve mıkınatis gibi metafor ile bağdaştırdıkları belirlenmiştir.
------	-------	--

Tablo 6. İki Kere Farklı Bireylerin Kendisi, Ailesi, Öğretmenleri ve Arkadaşlarının Katıldığı Çalışmalar(devam)

Kaynak	Araştırmanın amacı	Örneklem	Veri Toplama Araçları	Yöntem	Analiz	Bulgular
Yeni-oğlu vd. 2022	Özel yeteneğe sahip öğrenme güçlüğü olan bir öğrencinin sosyal-duygusal ve akademik gelişimine ilişkin öğretmen, aile ve çocuğun kendisinden alınan bilgileri sunmak	Çocuğun kendisi, ailesi, öğretmeni	Yarı yapılandırılmış görüşme	Nitel	İçerik Analizi	Katılımcılar iki kere farklı çocuğu başarılı bulduklarını ama okuma-anlama ve yazmada sorun yaşadığını, akademik olarak destekleme konusunda materyal ve internet kaynaklarını kullandıkları, çocuğun duygusal gelişiminde herhangi bir sorun yaşamadığı konusunda hemfikirdirler. Ailesi ve öğretmenleri, diğer çocuklardan ayıran özelliklerin liderlik, bilimsel alanlarda meraklı olmak, matematik konusunda yüksek başarı gösterdiğini belirtmişlerdir.
Öner & Kaya, 2022	Bilim ve sanat merkezlerindeki öğretmenlerin özel yeteneği olan DEHB'li öğrencilere ilişkin öğrenme-öğretme sürecindeki yaklaşımlarını incelemek	20 öğretmen	Yarı yapılandırılmış görüşme formu	Nitel	İçerik ve Betimsel Analiz	Öğretmenlerin %95'i öğrencilerinin farklılıklarını tanımaktadır. Derslerde genellikle süreç farklılaştırmasından yararlandıkları ve öğretim üzerinden bir yaklaşım gösterdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin yarısından fazlası özel yetenek durumunun nedeniyle olumsuz etkilendiğini ve bu çocukların arkadaşlık ilişkilerinde problem yaşadıklarını düşünmektedirler.
Bildiren vd., 2023.	Akademik konularda başarılı olmamasına rağmen tıp fakültesini kazanan iki kere farklı bireyin üstün ve zayıf taraflarını ve kullandığı stratejilerin neler olduğunu belirlemektir.	24 yaşında erkek birey	Yarı yapılandırılmış Gör. Formu TONİ3 Zekâ T. Resim incelemeleri Ders çalışma metotları	Nitel	İçerik Analizi	İki kere farklı bireyin ilkökul yıllarından itibaren öğrenme güçlüğünü deneyimlediği bilhassa Türkçe dersinde problem yaşadığı ve başarısızlık gösterdiği belirlenmiştir. Buna karşın Matematik alanında başarılı olduğu görülmüştür.
Sıkıcı-oğlu vd., 2024.	COVID-19 salgını sürecinde otizmlili olan üstün yetenekli çocukların kendilerinin, ailelerinin, ve öğretmenlerinin neler yaşadıklarını ve uzaktan eğitimle ilgili süreçte görüşlerini ortaya koymak	6-14 yaş arasında 5 öğrenci, ailesi ve öğrt.	Zekâ ölçekleri Yarı yapılandırılmış görüşme formu	Nitel	Yorumlayıcı Fenomenolojik Analiz	Verilerin analizi sonucunda iki temaya ulaşılmıştır. Katılımcılar en çok "Covid-19 sürecinin zorlukları" kategorisinde deneyimlerini dile getirdiler. Velilerin, pandemi sürecinde çocuklarına kuralları anlatmak için özel bir çaba sarf etmedikleri ve otizme sahip üstün yetenekli çocukların virüsten korunmak için ne yapmaları gerektiğinin bilincinde oldukları ortaya çıkmıştır.

Tablo 7. İki Kere Farklılık ile İlgili Literatür Taraması Yapan Çalışmalar

Kaynak	Araştırmanın amacı	Örneklem	Veri Toplama Araçları	Bulgular
Atmaca & Tan, 2021	Otizm spektrum bozukluğuna sahip özel yetenekli bireylerle ilgili ulusal ve uluslararası alanda yapılan çalışmalarını incelemek	17 çalışma	Doküman	İncelenen çalışmalar neticesinde bulgular dört tema altında toplanmıştır. Bunlar otizmlili olan özel yeteneğe sahip bireylerin özellikleri, bu bireylerin tanılanma süreci, bu bireylere yönelik müdahaleler ve aileleri şeklindedir. İki kere farklılığa sahip bu bireylerin akademik ve bilişsel alanlarda ortalamanın üzerinde performans gösterdikleri buna karşın sosyal beceri ve uyum gibi alanlarda ise akranları düzeyinde performans gösteremedikleri bulunmuştur. Tanılamada kullanılan araçların iki kere farklı bireyleri ayırt etme açısından zayıf oldukları görülmüştür.
Akkaya & Ertekin, 2021	İki kere farklılık ile ilgili yapılan araştırmalarla ilgili hem genel bir bakış açısı kazandırmak hem de bu çalışmaların içeriğini ortaya koymak	96 makale	Doküman	En çok yayın yapılan yılın 2015 olduğu, kavram ile ilgili yapılan çalışmalar da sürekli bir artış veya istikrarlı bir durumun varlığından söz edilememektedir. İki kere farklılık ile ilgili yapılan çalışmaların en çok Sosyal Bilimlere ait olduğu ardından da Psikoloji alanında yapıldığı görülmüştür. En fazla çalışma yapan ülkenin Amerika olduğu, ardından Kanada ve Avustralya'nın bu sıralamayı takip ettiği görülmüştür. Scopus veri tabanı taranan bu araştırmada Türkiye'den herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.
Yılmaz Yeni-oğlu & Melekoğlu, 2021	Öğrenme güçlüğüne eşlik eden özel yeteneklilerle ilgili ulusal ve uluslararası alanda 2014-2019 yılları arasında yapılan çalışmalarını incelemek	41 makale	Doküman	Çalışmaların büyük bir kısmının Amerika'da yapıldığı görülmüştür. Makalelerin Makalelerin yayımlanma sayısının en fazla olduğu yılın 2015, en az olduğu yılın ise 2017 olduğu görülmüştür. Çalışmaların çoğu bilgi vermek ve iki kere farklılık ile ilgili mevcut durumu sergilemek için yapılmış betimsel araştırmalardır.
Şakar & Baloğlu, 2022	İki kere farklılık ile ilgili 1968 ile 2020 yılları arasında yapılan çalışmaların bibliyometrik analizini yapmak	272 makale	Doküman	En fazla yayın yapılan yılın 36 çalışma ile 2018 yılı olduğu görülmüştür. En çok yayın, makale şeklinde yapılmıştır. ABD'nin en fazla yayın yapan ülke olduğu ve bu kavramla ilgili en fazla yayın yapan üniversitenin Iowa Üniversitesi olduğu, en çok yayın yapan derginin Roeper Review olduğu Prof. Dr. Megan Foley-Nicpon'un ise iki kere farklılık ile ilgili en fazla yayın yapan araştırmacı olduğu görülmüştür.
Talas vd., 2023	Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğuna eşlik eden özel yetenekliliğe ilişkin literatürde yapılan çalışmaların bibliyometrik ve içerik analizlerini yaparak alandaki eğilimleri araştırmak	70 makale	Doküman	Konu alanındaki ilk araştırma 2000 yılında gerçekleşmiştir. Son on yılda konuyla ilgili 32 makale yayımlanmıştır. Özel yetenekliliğe eşlik eden DEHB ile ilgili en çok makale yayımlayan derginin Gifted Child Quaterly olduğu görülmüştür. Bu alanda en çok yayın yapan yazarın A. N. Rinn olduğu görülmüştür. Araştırmacıların çalışmak için en çok seçtikleri örneklem grupları ise ilkökul, ortaokul ve lise olduğu görülmüştür.

Tablo 8. İki Kere Farklılık ile İlgili İlişkisel Çalışma Yapan Çalışmalar

Kaynak	Araştırmanın amacı	Örneklem	Veri Toplama Araçları	Yöntem- Veri Analizi	Bulgular
Şekeral & Özkardeş, 2013	Özel yetenekli öğrencilerde özel öğrenme güçlüğü belirtilerinin taranıp ardından çıkan sonuçları tipik gelişim gösteren çocukların zekâ düzeyleri ile karşılaştırılması amaçlanmıştır.	1. sınıf 30 özel yetenekli çocuk ile 80 tipik gelişim gösteren çocuk	Demografik Form ÖÖG Belirti Tarama Listesi TKT - 5/7 yaş WISC-R Zekâ Testi	Nicel - Non-Parametrik Test	Özel yetenekli öğrencilerin WISC-R puanları ile özel öğrenme güçlüğü belirtileri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Özel yetenekli kızların öğrenme güçlüğü özel yetenekli erkeklerin öğrenme güçlüğü belirtilerinden daha az olduğu görülmüştür.
Duyar, 2020	BİLSEM öğretmenlerinin iki kere farklı olarak adlandırılan öğrenme güçlüğüne sahip özel yetenekli öğrencilerle ilgili bilgi ve öz yeterliliklerini incelemek	752 öğretmen	Öğrt. Bilgi Formu Öğrt. İzin Formu 2f Öğrenciler Bilgi Testi Öğrt. Öz yeterlik Ölçeği	Nicel - Parametrik Test	Öğretmenlerin iki kere farklılık ile ilgili bilgi düzeylerinin orta seviyede olduğu, yeterliliklerin ise yüksek olduğu görülmüştür. Mesleki deneyimlerine göre bilgi seviyelerinde herhangi bir değişiklik görülmemiştir.
Atmaca & Baloğlu, 2022	İki kere farklılığa sahip bireyler ile sadece üstün zekalı olan bireylerin Weschler puanlarını karşılaştırmak	15 çalışma 2106 birey	Doküman (Makaleler ve tezler)	Nicel - Parametrik Test	On beş farklı araştırmadan elde edilen verilerle etki büyüklüğü 95 olarak bulunmuştur. Öğrenme güçlüğü olan iki kere farklı bireylerin işlem hızı ve çalışma belleklerinin sadece üstün zekalı olan bireylere göre düşük olduğu görülmüştür. Sadece üstün zekalı olan bireylerin işlem hızları dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan bireylere göre daha yüksektir. Yazarlar bilişsel maskeleyme kavramını bu çalışmada alan yazına kazandırmışlardır.
Bacak-oğlu, 2023	Tipik gelişim gösteren ve iki kere farklılığa sahip çocukların okula ilişkin algıları ve akademik motivasyonlarını ortaya koymak	5.,6.,7.,8. sınıflardaki 36 iki kere farklı öğrenci ile tipik gelişim gösteren 160 öğrenci	Demografik Bilgi Formu Yarı yapılandırılmış görüşme Akademik Motivasyon Ölçeği Çizme/ Yazma Tekniği	Karma - Parametrik Test ve Betimsel Analiz	İki kere farklı çocukların motivasyon düzeyleri tipik gelişim gösteren çocuklarınkine göre daha düşük olduğu görülmüştür. Tipik gelişim gösteren çocukların okul algısı olumlu, İki kere farklı çocukların okul algılarının olumsuz olduğu görülmüştür.

Tablo 9. İki Kere Farklılık ile İlgili Müdahale Araştırmaları

Kaynak	Araştırmanın amacı	Örneklem	Veri Toplama Araçları	Yöntem -Veri Analizi	Bulgular
Uyaroğlu, 2022	İki kere farklı çocukların gelişim alanları dikkate alınarak ne gibi değerlendirme ve destek çalışmaları yapılabileceğini görmek	3 çocuk	Uygulayıcı anekdotları Görüşmeler Gözlem Formu Belge incelenmesi	Nitel - İçerik Analizi	İki kere farklı çocukların gelişimlerinin desteklenmesi, olumsuz davranışlarda azalma, akademik başarıda yükselme tiklerde azalma ile sonuçlanmıştır. Bu müdahale programının aile, öğretmen ve araştırmacılara faydalı olduğu görülmüştür.
İlhan-Emecan, 2023	Özel eğitim öğretmen adaylarına iki kere farklılık ile ilgili hazırlanan farkındalık programının etkili olup olmadığı incelemek	50 özel eğitim öğretmen adayı	2Ö Başarı Testi Program Değerlendirme Ölçeği	Nicel - Parametrik Test	Deney grubundaki ön test ve son testlerde anlamlı farklılaşma görülmüştür fakat kontrol grubunda böyle bir sonuç bulunmamıştır. Bu nedenle farkındalık programının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Tortop & Ilgaz, 2023 (Tortop, 2023)	Öğrenme güçlüğü olan özel yetenekli çocukların öğretmenleri için hizmet içi eğitim programı hazırlamak	15 özel eğitim öğretmeni	Öğr. İhtiyaç Analiz Formu 2F öğrn. için Metaforik Algı Testi 2F öğrn. için Kelime İlişk. Testi Dokümanlar	Nitel - İçerik Analizi	Çalışmaya katılan öğretmenlerin özel öğrenme güçlüğüne sahip çocuklar ile ilgili bilgi ve tecrübe eksikliği yaşadıkları görülmektedir. Öğretmenlerin iki kere farklı öğrencilerin ailelerine karşı tutumları, psikoloji ve rehberlik durumları konusunda eksikliklerinin olduğu görülmüştür. İki kere farklı olan öğrencilerin, eğitimcilerine yönelik hazırlanan ilk hizmet içi eğitim programı olduğu görülmüştür.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, iki kere farklılık kavramıyla ilgili 2003 ile Ocak 2024 yılları arasında Türkiye’de yapılan makale ve lisansüstü tezlerin eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Çalışma kapsamında incelenen 38 çalışmanın 12’si lisansüstü tez ve 26’sı ise makale şeklinde yayımlanmıştır. İki kere farklılık ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin ilk defa 2019 yılında yüksek lisans düzeyi şeklinde ortaya konulduğu görülmüş, doktora düzeyindeki ilk tezin ise 2022 yılında olduğu görülmektedir. Doktora tezlerinin ikisinin de 2022 yılında gerçekleştirilmiş olması ve bu tezlerden birinin müdahale programı, diğerinin ise ölçme aracı geliştirmeye ilişkin gerçekleştirilmesi, ülkemizde iki kere farklı çocukların farkına varılmaya ve bu alandaki gereksinimlere yönelik çalışmaların başlandığı şeklinde yorumlanabilmektedir. Makaleler incelendiğinde ise ulaşılabilen ilk çalışmanın 2003 yılında geleneksel bir derlemeye ait olması üstün yeteneğe eşlik eden yetersizliğin anlaşılması ve tartışılması açısından beklenen bir durum olarak görülmektedir.

Yürütülen lisansüstü tezlerin en çok Özel Yetenekliler alanında yapıyor olması beklenen bir durumdur. Bu tezlerin ise yüksek lisans düzeyinde olduğu görülmektedir. Doktora düzeyinde yer alan Özel Yetenekliler Eğitim Programından mezunların artmasıyla birlikte iki kere farklılık ile ilgili çalışmalarda da artış yaşanacağı düşünülmektedir. İki kere farklılık ile ilgili lisansüstü tez kapsamında yürütülen çalışmalar, Özel Yetenekliler Eğitim Programı dışında Engelli Çalışmaları, Eğitim Programları ve Öğretim, Çocuk Gelişim ve Eğitim, Özel Eğitim Programlarında gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaların özel yetenek bağlamı dışında diğer anabilim dallarında da yapılması gerekliliği iki kere farklılığın anlaşılması, farkındalık sağlanması ve iki kere farklı bireylerin yaşadıkları sorunlara farklı bakış açılarıyla çözüm getirilmesi hususunda etkili olabileceği düşünülmektedir. Neihart’ın (2008, s. 119) çalışmasında iki kere farklı çocukların deneyimledikleri akademik yetersizliğin depresyon, kaygı ve davranış bozukluklarına neden olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak üniversitelerin lisansüstü eğitim veren kademelerinde Psikoloji, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ile ilgili alanların bünyesinde eğitim görmekte olan öğrencilerin ve/veya araştırmacıların, iki kere farklı öğrencilerin psikolojik, sosyal- duygusal durumlarına ilişkin müdahale çalışmaları yürütmesi hem iki kere farklı öğrenciler için hem de çevresindeki bireylerin bu öğrencileri desteklemesi açısından büyük önem taşıyor olabileceğini düşündürmektedir.

Araştırmaların yayım yılları incelendiğinde ilk çalışmanın 2003 yılına ait olması dikkat çekici bir bulgudur. Dikkat çekici olmasının nedeni ise bu yılı takip eden 2004 yılında, engeli olan bireylerin de üstün yetenekli olabileceği görüşü *Engelli Bireylerin Eğitimi Yasası (IDEA)* ile kabul edilerek resmîyet kazanmış olmasıdır. Bundan hareketle Türkiye, iki kere farklılık ile ilgili literatüre adımını yeni atmışken, Amerika Birleşik Devletleri’nde iki kere farklı çocukların varlığını yasa ile kabul etmesi düşündürücü bir durumdur. Bu bulgu ile çalışmaların devam etmesi beklenirken 2003 yılından 2013 yılına kadar üstün yeteneğe eşlik eden yetersizlik durumu ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılmamış olması Türkiye’nin sadece yetersizlik grupları ile ilgili çalışmalara yoğunlaştığının sonucu olarak görülmektedir. MEB’in 2004 ve 2006 yıllarında *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*’nde de yapılan çalışmaların sadece engel gruplarına yönelik yapıldığı da göz önüne alındığında ilk yetersizlik durumuna ilişkin çalışmalar yapılması beklendik bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunlara ek olarak I. Türkiye Özel Yetenekliler Kongresi’nin 2004 yılında gerçekleşmiş olması sadece özel yeteneği olan çocuklarla ilgili farkındalığın artması ve bilinçlendirme açısından değil aynı zamanda iki kere farklılık kavramının ileriki yıllarda anlaşılabilmesi açısından bir umut ışığı olduğu düşünülmektedir. Bundan hareketle Özel Yeteneklilerin kongresinin ilk kez 2004 yılında yapılması, aslında özel yeteneklilik ile ilgili farkındalığın yeni oluşması şeklinde olabileceğini düşündürdüğünden iki kere farklılık ile ilgili makalelerin bu yıllar arasında olmaması sürecin akışına göre doğal olarak görülebilmektedir. İki kere farklılık bağlamında 2013 yılında yapılan bir çalışmadan sonra 2018 yılına kadar herhangi bir çalışmanın olmaması dikkat çekici bir bulgudur. Ülkemizde 2003 yılından 2018 yılına kadar sadece iki çalışma yapılması bulgusu, Şakar ve Baloğlu’nun (2022, s. 9) uluslararası alan yazındaki araştırmaların yayım yıllarına göre dağılımını incelediği çalışmada iki kere farklılık ile ilgili yayımların 2000’li yıllardan itibaren sürekli artış gösterdiği bulgusuyla çelişmektedir. Bu çelişkinin nedeni ise Türkiye’de bu yıllarda genel olarak özel eğitime gereksinimi olan bireyler ve özel yetenekliler ile ilgili araştırmalara yeni başlanıyor olabileceği şeklinde düşünülmektedir. Bu görüş Yıldız, Melekoğlu ve Paftalı’nın (2016, s. 1084) özel eğitimdeki genel eğilimleri araştırdığı çalışmasında, özel eğitim alanında gerçekleştirilen araştırmaların 2011 yılından sonra artış yaşandığı bulgusu ile paralellik göstermektedir.

Ülkemizde 2018 yılı ve sonrasında gerçekleştirilen araştırma sayılarında giderek yükselen bir artış olmuştur. Bu bulgu, iki kere farklılık ile ilgili uluslararası çalışmaların bibliyometrik analizinin yapıldığı araştırmada (Akkaya ve Ertekin, 2021, s. 511) iki kere farklılık ile ilgili çalışmaların 2010 yılından sonra artış kazandığı ve bunun nedeninin iki kere farklı bireylerle ilgili farkındalığın artmasından kaynaklı olabileceği sonucuyla örtüştüğü görülmektedir. En fazla çalışmanın yer aldığı 2022 yılında 14 araştırma yapılmış olup 2023 yılında bu çalışmaların birden azalması Türkiye’de iki kere farklılık kavramı ile ilgili araştırma yapma konusunda kararlı bir şekilde ilerlenmediğinin göstergesi olabileceğini düşündürmektedir.

Bu araştırma kapsamında incelenen 38 çalışmadan 26’sı Türkçe yayımlanmış olup 12’si ise İngilizce şeklinde yayımlanmıştır. Türkçe olarak yazılan 26 çalışmanın 12’si lisansüstü tez kapsamında olup geriye kalan 14 çalışma ise makale şeklinde yayımlanmıştır. Türkçe ve İngilizce yazılan makalelerin sayısı birbirine yakınlık göstermektedir. Böyle bir durumun varlığı Türkiye’deki araştırmacıların da iki kere farklılık bağlamında uluslararası alan yazına katkıda bulduklarının göstergesi olabileceğini düşündürmektedir.

Araştırmaların yöntem ve desenlerine göre dağılımları incelendiğinde ise en çok nitel araştırma yöntemiyle yapıldığı görülmüştür. Nitel araştırma yöntemiyle yapılan çalışmaların ise en çok durum deseniyle ortaya konulması iki kere farklılığın ülkemizde yeni bir kavram olması ve durum çalışmalarının mevcut hali derinlemesine gözler önüne sermesi nedeniyle yöntem ve desenlerin bu şekilde dağılımlarının olması beklendiği bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak nicel çalışmaların doğasından olan tarama çalışmalarının nispeten yeni bir kavram olan iki kere farklılık bağlamında sayıca düşük olması şaşırtıcı bir durum olarak karşımıza çıkabilmektedir.

Araştırmaların tanı gruplarına göre dağılımı incelendiğinde en fazla özel öğrenme güçlüğüne eşlik eden özel yeteneklilik durumunun çalışıldığı görülmüştür. Bu bulgu, Neihart’ın (2008, s. 116) araştırmasındaki bulgusuyla aynılık göstermektedir. Ardından genel bir şekilde iki kere farklılığı ele alan çalışmalarda ölçek aracı geliştirme ve bu kavramı tanımlamaya yönelik diğer betimsel çalışmaları içermektedir. İki kere farklılığı genel hatlarıyla tanımlayıp bilgi veren çalışmaların, öğrenme güçlüğüne eşlik eden özel yeteneklilik durumundan daha az olması şaşırtıcı bir durum olarak görülebilmektedir. Türkiye’de yapılan ilk çalışmanın özel yetenekliliğe eşlik eden dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ile ilgili olması göze çarpan bulgular arasındadır. *Şekil 6*’da gösterilen grafikte iki kere farklılık alanında özel öğrenme güçlüğünden sonra en çok çalışılan tanı grubunun dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olması ise uluslararası alanda yapılan ilk çalışmaların bu tanı gruplarında gerçekleşmesinin etkisi olabileceğini düşündürmektedir. Bunlara ek olarak tanı gruplarından otizm spektrum bozukluğuna sahip özel yetenekli bireylerle ilgili çalışmaların 2019 yılından itibaren yapılmaya başlandığı görülmüştür. Bu bulgu, Şakar ve Baloğlu’nun (2022, s. 12) yaptığı çalışmada bahsettiği iki kere farklılık ile ilgili uluslararası alanda yapılan son çalışmaların otizm spektrum bozukluğu ile dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğuna odaklanıldığı bulgusuyla paralellik göstermektedir.

Çalışmaya dahil edilen makale ve tezlerin yayımlandıkları dergi ve üniversiteler incelendiğinde, iki kere farklılık ile ilgili en fazla yayım yapan üniversitelerin Ankara Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi olduğu görülmüştür. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Enstitüsü’nde bulunan Özel Yetenekliler Eğitimi-Yüksek Lisans ve Doktora Programlarının bu sonuçta etkili olabileceği düşünülmektedir. Ankara Üniversitesi’nde ise özel yetenekliler ile ilgili herhangi bir lisansüstü programın olmaması ancak Özel Eğitim Programında lisans, yüksek lisans ve doktora gibi eğitim düzeylerinin bulunmasının yanında, 1992 yılından bu yana yayım hayatına devam eden, ülkemizin özel eğitim alanında ilk dergisi olan *Ankara Üniversitesi- EBF- Özel Eğitim Dergisi*ni bünyesinde barındırıyor olmasından kaynaklı makale ve tezlerin yayımlanması beklendiği bir durum olarak görülebilmektedir. Bunlara ek olarak Özel Yetenekliler Eğitimi Programı’nda yüksek lisans ve doktora düzeylerinde lisansüstü eğitim veren Anadolu Üniversitesi’nin ise iki kere farklılık ile ilgili sadece bir çalışma ortaya koyması düşündürücü ve beklenmedik bir durum olarak karşımıza çıkabilmektedir.

Akkaya ve Ertekin (2021, s. 502) ile Şakar ve Baloğlu’nun (2022, s. 9) bibliyometrik analizlerinde ortaya konulan bulgularda iki kere farklılık ile ilgili en fazla makale yayımlayan ve atıf alan *Gifted Child Quarterly* ve *Roeper Review* dergileri olduğu görülmüştür. Bahsi geçen dergilerde, ülkemizde yapılan çalışmaların yer aldığını görmek umut vaat edici bir bulgu olabileceğini düşündürmektedir.

Araştırmaların konularına göre dağılımı incelendiğinde en fazla yapılan çalışmaların, öğretmenlerin iki kere farklılık ile ilgili bilgi düzeyleri ve görüşleri çerçevesinde ortaya konulduğu görülmektedir. Bu konuya ilişkin yapılan çalışmalarda öğretmenlerin iki kere farklılık ile ilgili yeterli bilgi sahibi olmadıkları, bu çocukları sınıfta fark etme konusunda yeterli düzeyde bilinçli olmadıkları bulgular arasına girmiştir. Bu bulgu, Gierczyk ve Hornby'in (2021, s. 7) yaptığı çalışmadaki bulgularla paralellik göstermektedir. Psikolojik, sosyal-duygusal sorunları konu edinen çalışmaların az oluşu dikkat çekici bir bulgudur. İki kere farklı çocukların sosyal- duygusal sorunlar yaşama sıklığının diğer çocuklara oranla çok daha yüksek olduğu görülmüştür. İki kere farklı çocukların eğitim veya sosyal hayatlarında yaşadıkları hayal kırıkları, iki kere farklı çocukların cesaretlerinin kırılmasına, depresyona, içe kapanmaya ve başarısızlığa itmektedir (Neihart, 2008, s. 5). Bununla birlikte ülkemizde iki kere farklılık kavramında farkındalığın artmasıyla beraber, uzman psikolog, psikolojik danışmanlık ve rehberlik uzmanlarının hedefe yönelik müdahaleleri gerçekleştirileceği beklenmektedir.

Araştırmaların düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde en çok betimsel çalışmaların olduğu görülmektedir. Bu bulgu, Neihart'ın (2008, s. 2) bulgusunu destekler niteliktedir. Bununla birlikte iki kere farklılıkla ilgili Türkiye'de bu bireyleri tanımlama, tanılama süreçlerini belirleme ve genel eğitim sınıfları ile destek eğitim hizmetlerindeki durumlarını açıkça ifade eden herhangi bir yasal düzenlemenin var olmadığı görülmektedir (Şentürk vd., 2022, s. 677). Betimsel çalışmalar, var olan bir durumu derinlemesine inceleyip gözler önüne sermek amaçlı yapıldığından iki kere farklı bireylerle ilgili yasal düzenlemelerin ortaya çıkması açısından sayılarının artması beklenmektedir.

İki kere farklılık ile ilgili yapılan ilişkisel çalışmalara bakıldığında özel yetenekliliğe eşlik eden özel öğrenme güçlüğüyle ilgili araştırmalar ile tipik gelişim gösteren çocuklarla iki kere farklı çocukların karşılaştırıldığı çalışmalar bu başlığın altığını doldurmaktadır. Buradan hareketle iki kere farklılığı daha iyi anlamak için diğer tanı gruplarından olan otizm spektrum bozukluğu, DEHB, işitme yetersizliği gibi özel yetenekliliğe eşlik eden iki kere farklılık durumlarının da çalışılması gerektiği söylenebilmektedir.

İki kere farklılık ile ilgili müdahale çalışmalarının az sayıda olması, Türkiye'de iki kere farklılık kavramının nispeten yeni bir kavram olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. İlişkisel ve müdahale çalışmalarında yer alan örneklem kapsamındaki bireylerin yaş gruplarına bakıldığında ise genel olarak ilkokul, ortaokul ve genç yetişkinlik dönemlerini kapsadığı görülmektedir. İki kere farklı kavramında farkındalık yaşanması itibari ile gelecek dönemlerde okul öncesi dönem çocuklarıyla ilgili çalışma sayılarının artacağı beklenmektedir.

Araştırma kapsamında en çok betimsel çalışmaların ortaya çıktığı görülmüş olup bu gibi çalışmalar devam ederken nedensel- karşılaştırmalı ve müdahale çalışmalarına ağırlık verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Eğitim fakültelerinin bünyesinde bulunan özel eğitim öğretmenliği bölümündeki öğrencilere iki kere farklılığı konu alan, tanıma, tanılama konusunda teorik bilgilerin yanında birkaç haftalık staj uygulaması sunan bir dersin olması gerekliliği göz önünde bulundurulmalıdır. Diğer öğretmenlik branşlarında bulunan öğretmen adaylarının müfredatlarına ise iki kere farklı çocuklar ile ilgili dersler yerleştirilmeli ya da özel eğitim derslerine haftalık konu bazında gömülü bir şekilde yerleştirilip farkındalık sağlatılmalıdır. Lisansüstü düzeyde eğitim görmekte olan öğrencilerin iki kere farklılık bağlamında projeler geliştirmesi ve çalışmalar yürütmesi için teşvik edilmesi gerekliliği de önem kazanmıştır. Sahada farklı branşlardan bulunan öğretmenler için hizmet içi eğitim programları ile iki kere farklı öğrenciler hakkında farkındalık oluşturma çalışmaları yapılmalıdır. İki kere farklılık kavramına ilişkin paneller ve uluslararası alandaki araştırmacıların yer aldığı kongreler düzenlenmelidir. Yapılan çalışmaların örnekleme bağlamında erken çocukluk dönemine ilişkin müdahale ve nedensel- karşılaştırmalı araştırmaların artırılması gerektiği verilebilecek öneriler arasındadır.

Sonuç olarak, yapılan bu çalışma Türkiye'de iki kere farklılık ile ilgili yapılan araştırmaların genel eğilimlerini ortaya koyduğundan, bu alanda çalışma yapacak araştırmacılar için önemlidir. Aynı zamanda çalışmada incelenen araştırmalar genel bir özet bağlamında verildiğinden bilgi verme ve farkındalık açısından etkili olacağı düşünülmektedir. Yürütülen bu çalışmanın sınırlılığı sadece makaleler ve tezler incelenmiş olup kitap içerikleri ile ilgili herhangi bir bilgi sunulmamış olmasıdır. Türkiye'de iki kere farklılık alanında ilk çalışma 2003 yılında yayımlanmış ancak bu yıldan itibaren günümüze kadar kararlı bir artış gözlemlenemediğinden iki kere farklılık ile ilgili hala sınırlı bilimsel bilgiye sahip olduğumuz düşünülmektedir. Gelecek yıllarda yapılacak olan araştırmaların nicelik ve nitelik bağlamında artması, özel yetenekliliğe eşlik eden dil ve konuşma bozukluğu, işitme yetersizliği, ortopedik yetersizlik gibi durumlarla ilgili çalışmaların da yürütülmesi beklenmektedir.

Türkiye’de iki kere farklılık ile ilgili yasal düzenlemelerin var olabilmesi için kavramla ilgili çalışmaların artarak devam etmesi gerekmektedir.

5. BEYAN

Araştırma ve Yayın Etiği: Yapılan çalışmada “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*”nde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin “*Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler*” başlıklı 2. bölümünde belirtilen eylemlerden de hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni Beyanı: Bu çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı: Yazarın katkı oranı: % (100). Bu makalenin alanyazın taraması, bölümlerinin yazım aşamaları, tablolama, şekil grafikleri elde etme ve biçimlendirme faaliyetleri sadece yazar tarafından yapılmıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Çalışma tek yazarlı olduğundan herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı: Bu araştırma için hiçbir kurum ya da kuruluştan finansal destek alınmamıştır.

6. KAYNAKÇA

Aydın, M. (2019). Nitel veri analizi. H. Özmen ve O. Karamustafaoğlu (Ed.), *Eğitimde Araştırma Yöntemleri (ss. 461-482)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık

Al-Hroub, A., & Whitebread, D. (2019). Dynamic assessment for identification of twice-exceptional learners exhibiting mathematical giftedness and specific learning disabilities. *Roeper Review*, 41(2), 129-142. doi: 10.1080/02783193.2019.1585396

*Akkaya, G., & Ertekin, P. (2021). İki kere farklı bireylere yönelik literatürün görsel olarak incelenmesi: Bibliyometrik bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (52), 492-517. doi: 10.9779/pauefd.706012

Assouline, S. G., & Whiteman, C. S. (2011). Twice-exceptionality: Implications for school psychologists in the post-IDEA 2004 Era. *Journal of Applied School Psychology*, 27(4), 380-402. doi: 10.1080/15377903.2011.616576

*Atmaca, F., & Tan, S. (2021). İki Kere Farklı: Özel Yetenekli ve Otizmlili Bireyler Hakkında Ne Biliyoruz? Bir Sistemik Alanyazın Taraması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (52), 133-152. doi: 10.53444/deubefd.873327

*Atmaca F., Yağbasanlar O., Yıldız E., Göncü A., & Baloğlu M. (2022). The backstage of twice-exceptionality: A systematic review of the movies. *Roeper Review*, 44(3), 173-187. doi: 10.1080/02783193.2022.2071366

*Atmaca, F., & Baloğlu, M. (2022). The two sides of cognitive masking: A three-level bayesian meta-analysis on twice-exceptionality. *Gifted Child Quarterly*, 66(4), 277-295. doi: 10.1177/00169862221110875

*Bacakoğlu, G., Y. (2023) *İki kere farklı ve tipik gelişim gösteren öğrencilerin akademik motivasyon düzeyleri ile okul kavramına yönelik algıları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Baldwin, L., Baum, S., Pereles, D., & Hughes, C. (2015). Twice-exceptional learners: The journey toward a shared vision. *Gifted Child Today*, 38(4), 206-214. doi: 10.1177/1076217515597277

Bees, C. (2009). *Gifted and learning disabled: A handbook*. (4.th Edition). Vancouver, BC. Retrieved from: <https://impactofspecialneeds.weebly.com/uploads/3/4/1/9/3419723/goldhandbook.pdf>

Bell, C., A. (2020). Andrew' s Impact on Twice-Exceptional Students. *William & Mary Law Review*, 61(3), 845-884. Retrieved from: Andrew's Impact on Twice-Exceptional Students

Boelter, E. (2020). *Identifying the best practices for the twice exceptional learner*. Master's thesis. Bethel University. Spark Repository. <https://spark.bethel.edu/etd/80>

- Brody, L.E., & Mills, C. (1997) Gifted children with learning disabilities: A Review of the Issues. *Journal of Learning Disabilities*, 30, 282-297. doi: 10.1177/002221949703000304
- Buică-Belciu, C., & Popovici, D. V. (2014). Being twice exceptional: Gifted students with learning disabilities. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 127, 519-523. doi: 10.1016/j.sbspro.2014.03.302
- *Bildiren, A., & Fırat, T. (2020). Giftedness or disability? Living with paradox, *Education 3-13*, 48(6), 746-760, doi: 10.1080/03004279.2020.1761855
- *Bildiren, A., & Fırat, T. (2020). İki kere özel öğrenciler: öğrenme güçlüğü olan üstün yetenekliler. *Çocuk ve Medeniyet*, 5(10), 239-255. doi: https://doi.org/10.474646/CMD.2020.190
- *Bildiren, A., Fırat, T., & Kavruk, S. Z. (2023). Öğrenme güçlüğünden üstün yeteneğe bir okul hayatı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 1-16, doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.1310170
- Cain, MK., Kaboski, JR., & Gilger JW. (2019) Profiles and academic trajectories of cognitively gifted children with autism spectrum disorder. *Autism*, 23(7), 1663-1674. doi: 10.1177/1362361318804019.
- Chen, Y.-W., Li, C.-C., Gläser-Zikuda, M., & Kuo, C.-C. (2023). An Online Survey on Challenges and Needs for Identifying and Nurturing Twice Exceptional Learners. *Gifted Education International*, 39(3), 401-425. doi: 10.1177/02614294221133466
- Dare, L., & Nowicki, E., A. (2015) Twice-Exceptionality: Parents' Perspectives on 2e Identification, *Roeper Review*, 37:4, 208-218, doi: 10.1080/02783193.2015.1077911
- *Duyar, S. (2020) *Bilim ve sanat merkezi öğretmenlerinin iki kere farklı öğrenciler hakkında bilgi ve öz yeterliliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- *Fırat, T., & Bildiren A. (2023) The characteristics of gifted children with learning disabilities according to preschool teachers, *Early Years*, 43, 4-5, 921-937, doi: 10.1080/09575146.2022.2034755
- Gierczyk, M., & Hornby, G. (2021) Twice-Exceptional Students: Review of Implications for Special and Inclusive Education. *Education Sciences*, 11, 85. doi: 10.3390/educsci11020085
- *Gök, B., Baş, Ö., & Tuncay, A. A. (2018). A twice-exceptional child-a case study. *International Journal of Progressive Education*, 14(2), 57-76. doi: 10.29329/ijpe.2018.139.5
- *Gül, M. D., Sönmez, S., & Talas, S. (2023). Content and bibliometric analyses of articles regarding gifted/adhd studies. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 8(24), 2956-2891. doi: 10.35826/ijetsar.697
- Güner Yıldız, N., Melekoğlu, M. A., & Tunç Paftalı, A. (2016). Türkiye'de özel eğitim araştırmalarında eğilimler. *İlköğretim Online*, 15(4). doi: 10.17051/io.2016.06677
- *İlhan-Emecan, B. (2023) *İki kere özel (2ö) öğrencilerle ilgili farkındalık eğitim programının etkililiği*. Yüksek lisans tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- *Kaplan Sayı, A. (2018). Üstün zekâlı çocuklar ve dikkat eksikliği/hiperaktivite bozukluğu ilişkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 54-68. doi: 10.17860/mersinefd.320229
- *Kargı, E., & Akman, B. (2003). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğuna sahip üstün yetenekli çocuklar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(24), 212-214.
- *Keskin Demir, P. (2019) *Dikkat eksikliği hiperaktivite tanısı almış üstün zekalı çocukların yaşadığı psikolojik sorunlar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Klingner, R. (2022) Twice-exceptional children and their challenges in dealing with normality. *Education Sciences*, (4), 268. doi: 10.3390/educsci12040268
- Lee, C., W., & Ritchotte, J. (2018) A case study evaluation of the implementation of twice- exceptional professional development in Colorado, *Journal for the Education of the Gifted*, 42(4), 1-26. doi: 10.1177%2F0162353219874440.

- Lien, K., Kuo, C. C., & Pan, H. (2023). Improving concentration and academic performance of a mathematically talented student with ASD/ADHD: An enrichment program. *Education Sciences*, 13(6), 588. doi: 10.3390/educsci13060588
- *Mısırlı- Taşdemir, Ö. (2022) *Öğretmenler için üstün yetenekliliğe eşlik eden öğrenme güçlüğü aday gösterme ölçme aracı geliştirme çalışması*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Neihart, M. (2008). Identifying and providing services to twice exceptional children. In S. Pfeiffer (Ed.), *Handbook of Giftedness in Children* (pp. 115-137).
- Ocak, G. (2019). Bilimsel araştırmalarda kullanılan veri toplama yolları. G. Ocak (Ed.), *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (ss. 218-272). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- *Öner, G., & Kaya, B. (2022). İki kere farklı öğrencilere yönelik bilim ve sanat merkezi öğretmenlerinin yaklaşımlarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* (42), 87-109.
- *Ömür, N. (2019) *Üstün zekâ otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan çocukların özellikleri, davranışları ve eğitim gereksinimlerinin temellendirilmiş teoriyle belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Özgen, N. (2019). Nitel araştırmalarda verilerin toplanması ve analizi. N. Özgen (Ed.), *Beşeri Coğrafyada Araştırma Yöntemleri ve Teknikler* (ss. 158- 196.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Pereira, vd. (2015). Current status of twice-exceptional students: A look at legislation and policy in the United States. *Gifted and Talented International*, 30(1-2), 122-134, doi: 10.1080/15332276.2015.1137463
- Ronksley-Pavia, M. (2015). A model of twice-exceptionality: Explaining and defining the apparent paradoxical combination of disability and giftedness in childhood. *Journal for the Education of the Gifted*, 38(3), 318-340. doi: 10.1177/0162353215592499
- Ralabate, P. (2006) *The Twice- exceptional dilemma*. Washington, D.C: National Education Association
- Reis, S. M., Baum, S. M., & Burke, E. (2014). An operational definition of twice-exceptional learners: Implications and applications. *Gifted Child Quarterly*, 58(3), 217-230. doi: 10.1177/0016986214534976
- *Sağlam, A., & Çiftçi, S. (2022). İki Kere Farklılık Üzerine Bir Çalışma: Özel Yetenekli Öğrencilerde Öğrenme Güçlüğü. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 58, 218-231. doi: 10.53568/yyusbed.1098725
- *Sengil-Akar, S., & Akar, I. (2020). Academically gifted & albino: A narrative study of a twice-exceptional. *International Journal of Progressive Education*, 16(2), 279-296. doi: 10.29329/ijpe.2020.241.19
- *Sıkıcıoğlu, N., Koc, M., Olcay, S., & Vuran, S. (2024). Experiences of gifted children with autism spectrum disorder, their parents, and teachers in Türkiye with the COVID-19 Pandemic. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 25(1), 33-51. doi: 10.17718/tojde.1183405
- Silverman L., K. (2005). Intensive! intensities and sensitivities of the gifted. *Parent Pack- The Social and Emotional Needs of Gifted Children* (ss.1-12). Hobart, Tasmania: Tasmanian Association for the Gifted Inc. Retrieved from: <https://campbellms.typepad.com/files/intensive-silverman-article-on-characteristics.pdf>
- Silverman, L. K. (2009). The measurement of giftedness. In L. V. Shavinina (Ed.), *International handbook on giftedness* (pp. 947-970). Canada: Gatineau / Québec. Springer. Retrieved from: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-1-4020-6162-2>
- *Sivrikaya- Giray, A. (2023) *Bilim ve sanat merkezinde görev yapan öğretmenlerin özgül öğrenme güçlüğü ve disleksi hakkındaki bilgi ve öz yeterliliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış lisans tezi. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- *Şakar, S. (2022). *İki kere farklılık potansiyeli tarama listesinin geliştirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- *Şakar, S., & Koksall, M. S. (2022). Özel eğitim öğretmen adaylarının iki kere farklı çocukların eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(236), 2903-2926. doi: 10.37669/milliegitim.962282
- *Şakar, S. N., & Baloğlu, M. (2022). Twice exceptionality with RStudio: A bibliometric analysis. *Hacettepe University Journal of Education*, 38(2), 260-274. doi: 10.16986/HUJE.2022.474
- *Şakar, S. N., & Köksal, M. S., (2021). Özel eğitim öğretmen adaylarının iki kere farklılığa yönelik metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 1924-1941. doi: 10.17679/inuefd.908319
- *Şekeral, C. K., & Özkardeş, O.G. (2013). Üstün zekâlı öğrencilerde özel öğrenme güçlüğü belirtilerinin taranması. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi*. 12(23), 197-219
- *Şentürk, Ş., Kefeli, İ., & İlhan- Emecan, B. (2022). Türkiye’de iki kere özel (2ö) öğrencilere yönelik eğitim politikası önerisi. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 41(2), 677-696. doi: 10.7822/omuefd.1202248
- *Şentürk, Ş., & Kefeli, İ., Emecan, B., İ. (2022) Conceptual analysis of twice exceptionality. *Education Quarterly Reviews*, 5(2), 644- 655. doi: 10.31014/aior.1993.05.04.650
- *Şimşek, M. (2019) *Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğunun sahip üstün yetenekli çocukların yaşadığı sosyal-duygusal sorunlar hakkında öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bahçeşehir Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- *Şimşek, M., & Karataş, İ. H. (2019). DEHB’li özel yetenekli çocukların yaşadığı sosyal- duygusal sorunlar ve çözüm yolları hakkında öğretmen görüşleri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 87-96.
- *Tortop, H., S. (2023). *Özel öğrenme güçlüğü ve özel yeteneği olan iki kere farklı öğrencilerin eğitimine yönelik bir hizmet içi eğitimin gerçekleştirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- *Tortop, H. S., & Ilgaz, G. (2023). Developing of in-service training program for teacher working with gifted learning disabled students. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 11(3), 263-279. doi: 10.17478/jegys.1329220
- *Uyaroğlu, B. (2022) *İki kere farklı çocuklara yönelik özgün bir gelişimsel müdahale programı: Bir eylem araştırması*. Yayınlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- *Yenioğlu, S., Melekoğlu, M. A., & Yılmaz Yenioğlu, B. (2022). A single-subject case study of twice exceptionality. *Gifted Education International*, 38(2),256-272. doi: 10.1177/02614294211064772
- *Yılmaz, B. (2023) *Sınıf öğretmenlerinin özel yetenekli olup öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin tanınması ve desteklenmesine yönelik görüşleri: Ölçek uyarlama çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bahçeşehir Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- *Yılmaz- Yenioğlu, B., & Melekoğlu, M. A. (2021). Öğrenme güçlüğü ve özel yeteneği olan iki kere farklı bireylere yönelik yapılan çalışmaların gözden geçirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 22(4), 999-1024. doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.696065

Çalışma kapsamında incelenen makaleler, çalışmaların başına “” işareti ile belirtilmiştir.

7. EXTENDED ABSTRACT

The term twice exceptional, first coined by James J. Gallagher in 2004, is defined as a condition in which individuals have a disability, inability or impairment in one or more areas in addition to their giftedness, high achievement or productive creativity in one or more areas. Based on this definition, the term double difference refers to having one of the following disabilities in addition to giftedness: autism spectrum disorder, physical disability, specific learning disability, mood disorder, attention deficit and hyperactivity disorder, speech and language disorder (Neihart, 2008, p.115; Ranksley- Pavia, 2015, p. 329; Reis et al., 2014, p. 222). However, there is more than one definition of dichotomy, as it encompasses many types of the two extremes of ability and disability (Al- Hroub & Whitebread, 2019, p. 129; Pereira et al., 2015, p. 125). Some researchers imply that

twice-diverse children are only gifted children with learning disabilities, rather than a broader use of the term to encompass all disabilities; for example, Silverman (2005, p. 2) argued that twice-exceptional is only a combination of giftedness and learning disabilities. In addition, the term twice different is used inconsistently in the literature and it is often overlooked that the term also includes children with other disabilities (e.g. motor skills impairment, cerebral palsy), an idea reinforced by the fact that most of the studies on the term have been conducted in the field of gifted students with learning disabilities (Ronksley-Pavia, 2015, p. 330). It is very difficult to give an exact number about the prevalence of children in this category due to some problems caused by masking and the low visibility of double difference, but it is estimated that 5-6% of the disabled children used may also be gifted and talented (Ralabate, 2006, p. 3; Lee and Ritchotte, 2018, p. 69). There is no officially recorded data regarding the prevalence of twice-differentiated children in Turkey. However, there are a variety of studies on this situation. For example, in Taiwan, Chen et al. (2022) reported that, according to the 2019 statistics obtained from the Ministry of Education, there were a total of 376 students who were recognized twice differently at the primary, secondary and high school levels (Lien, et al., 2023, p. 3). However, another study in Taiwan found that 1.34% of a 100-person unit of brilliantly talented people was twice different; In a system consisting of 100 disabled students, 0.4% of them were different twice in their regime; It is observed that only 0.015% of 100 typically developing students who do not show any symptoms are different twice (Chen et al., 2022, p.6). This number (0.015%) is significantly lower than the estimated 6% prevalence in the United States (Ralabate, 2006, p.3; Kun-Ming, 2023, p. 2). As a result, estimates of prevalence in different individuals vary significantly, and therefore some researchers continue to interpret prevalence estimates with caution (Cain et al., 2019, p. 2). When the studies conducted in Turkey regarding diversity were examined, no research was found that depicted only the studies conducted in our country. For this reason, it is not known in depth what types and topics of studies are needed in the field of double diversity. The problem of the research is "What is the general trend of the studies conducted in our country between 2003 and January 2024 regarding the twice exceptional ?" An attempt was made to find an answer to the question ". With this research, it is aimed to reveal the general trend in our country regarding this concept by examining the extent to which studies have been carried out on the concept of twice different in Turkey between 2003 and January 2024. Of the 38 studies examined within the scope of the study, 12 were published as postgraduate theses and 26 as articles. It has been seen that postgraduate theses on diversity were first put forward in 2019 at the master's level, and the first thesis at the doctoral level was in 2022. The fact that both doctoral theses were completed in 2022, and that one of these theses was about developing an intervention program and the other about developing a measurement tool, can be interpreted as the fact that studies on recognizing different children and the needs in this field have begun twice in our country. When the articles are examined, the fact that the first study available was from a traditional review in 2003 is seen as an expected situation in terms of understanding and discussing the inadequacy that accompanies superior talent. As a result, since this study reveals the general trends of studies on diversity in Turkey, researchers who will work in this field are important. At the same time, since the research examined in the study is given in the context of a general summary, it is thought that it will be effective in terms of providing information and awareness. The limitation of this study is that only articles and theses were examined and no information was provided about the book contents. The first study on twice-exceptional in Turkey was published in 2003, but since no stable increase has been observed since that year, it is thought that we still have limited scientific information about twice- exceptional. It is expected that the research to be conducted in the coming years will increase in terms of quantity and quality, and studies will be conducted on conditions such as language and speech disorders accompanying special abilities, hearing impairment, and orthopedic disability. In order for legal regulations regarding double difference to exist in Turkey, studies on the concept must continue increasingly.

Koçak, A. G., & Yılmaz Bingöl, T. (2024). 2003-2023 yılları arasında öfke ile ilgili yapılan tezlerin incelenmesi. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, (Ö3), 28-40.

JSES

Journal of Sustainable Educational Studies

e-ISSN: 2757-5284

Geliş/Received: 14.02.2024 Kabul/Accepted: 07.05.2024

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi/Research Article

2003-2023 Yılları Arasında Öfke ile İlgili Yapılan Tezlerin İncelenmesi¹

Ayşe Gül KOÇAK²

Tuğba YILMAZ BİNGÖL³

Özet

Bu araştırmada öfke ile ilgili yürütülen yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma 2003-2023 yılları arasında Türkiye’de çeşitli yaşam dönemlerinden ve çeşitli tanı gruplarından bireyler üzerinden çeşitli bağlamlarda öfkeyi araştıran tezlerin incelenmesinden oluşan betimsel içerik analizi çalışmasıdır. Çalışmada öfke konusunun hangi yıllarda çalışıldığı, yürütülen tezin türü, yazım dili, yürütülen tezlerde çalışılan alanların neler olduğu ve çalışma grubunun kimlerden oluştuğu, yürütülen tezlerde hangi yöntemlerin kullanıldığı ve hangi konuların çalışıldığı gibi kriterler esas alınmıştır. Anahtar kelime olarak “öfke” kelimesi, temel alınmış ve YÖK tez veri tabanında erişime açık tezler incelenmiştir. Kriterlere uygun olmayan tezlerin elenmesi sonucunda çalışmaya 551 tez alınmıştır. Çalışmaya dahil etme kriterleri; tezde öfke konusunun çalışılması ve tezin son 20 yılda yayımlanmış olmasıdır. Çalışma sonucunda öfke konusu ile ilgili yürütülen tezlerin daha çok psikoloji, psikolojik danışmanlık ve rehberlik, hemşirelik ve din alanlarında yapıldığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Öfke, İçerik Analizi, Nitel Araştırma

Examination of Thesis Conducted on Anger Between 2003 and 2023

Abstract

This research aimed to examine master's and doctoral theses about anger. The study is a descriptive content analysis study consisting of examining theses investigating anger in various contexts through individuals from various life periods and various diagnostic groups in Turkey between 2003 and 2023. The study was based on criteria such as the years in which the anger issue was studied, the type of the thesis carried out, the language of writing, what the fields were studied in the theses and who the study group consisted of, which methods were used in the theses and which subjects were studied. The word "anger" was used as the keyword and theses that were accessible in the YÖK thesis database were examined. As a result of the elimination of theses that did not meet the criteria, 551 theses were included in the study. Inclusion criteria for the study; The issue of anger is studied in the thesis and the thesis has been published in the last 20 years. As a result of the study, it was seen that theses on the subject of anger were mostly made in the fields of psychology, psychological counseling and guidance, nursing and religion.

¹ Bu çalışma 23 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirilen 3. Uluslararası FSMVÜ Eğitimde Mükemmeliyet Araştırmaları Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Lisans Öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, İstanbul-Türkiye, psk.dan.aysegulkocak@gmail.com, ORCID: 0009-0003-7598-4542

³ Doç. Dr., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, İstanbul-Türkiye, tbingol@fsm.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1104-2244

Keywords: Angery, Content Analysis, Qualitative Research

1. GİRİŞ

Duygu kişiyi insan yapan temel özellik olup; toplumsal ilişkileri korumak, oluşturmak ve izlemek için kullanılmaktadır (Çoruk ve Akçay, 2012). Alan yazın incelendiğinde birçok farklı duygu tanımı olduğu görülmektedir. Duygu bir his ve bu hisse özgü belirli düşünceler, psikolojik ve biyolojik haller ve bir dizi hareket eğilimidir (Goleman, 1998). Yapılan bir araştırmada duygu hakkında üç nokta vurgulanmıştır. Bu noktalar duygunun fizyolojik rahatsızlık veya değişim, dışa vurulmayan davranım eğilimi ve sık olarak duygulanım olduğudur (Lazarus, 1991). Temel duyguları genel olarak üzüntü, korku, mutluluk, sevgi, şaşkınlık, iğrenme, utanç ve öfke şeklinde adlandırmak mümkündür. (Dökmen, 1987).

Temel duygulardan biri olarak kabul edilen öfke, bireylerin günlük yaşamda sıklıkla deneyimlediği ve oldukça aşına olduğu bir duygudur. Bir psikolog olan Spielberg öfkeyi “hafif bir rahatsızlık halinden, şiddetli kızgınlık ve hiddete kadar değişebilen bir duygu” olarak tanımlamaktadır (Kafaji, 2013, s. 160). Öfke içsel ve dışsal sebeplerden ötürü ortaya çıkabilmektedir. Kişisel meselelerden, bir insandan ve bir olaydan kaynaklanabileceği gibi; hatıralar, örselenme oluşturan veya örseleyici olayı hatırlatabilen olaylar da öfke duygularını işler hale getirebilmektedir (Bilge ve Ünal, 2005).

Öfkenin süresi, şiddeti, yoğunluğu değişkendir. Olumsuz ifade edilen öfke, kişinin benlik algısını düşürebilir (Deffenbacher, 1992). Öfkeyle beraber ortaya çıkan tepkiler çoğunlukla yıkıcı olduğu için öfke kültürel olarak olumsuz görülen bir duygudur. Öfke olumsuz şekilde ifade edildiğinde kişilerarası ilişkilerde çatışmalara sebep olabilir. Öfkenin zaman zaman rahatsız edici fizyolojik sonuçları olabilir. Bu şekilde ifade edilen öfke duygusunun, kişiyi, sözel ve fiziksel saldırılara açık bir hale getirebildiği, aile içinde ve kişilerarası diğer ilişkilerde çatışmalara neden olabildiği ileri sürülmektedir (Schuerger, 1979). Literatür incelendiğinde öfkenin yukarıda sıralananlara benzer fizyolojik sonuçları olacağına değinilmektedir (Ellis 1997). Ancak öfkeyi bastırığımızda da pek çok fiziksel hastalıkla karşı karşıya kalınabilir (Bitti vd., 1995).

Öfkenin ifade biçimleri de çeşitlilik göstermektedir. Öfkenin ifade biçimlerinden birisi, belki de en önemlisi saldırganlık olarak görülmektedir. Öfke sonucu saldırganlık iki şekilde görülür. Fiziksel saldırganlıkta amaç bireyin karşısındaki bireye ya da nesneye zarar vermesidir. Hedef yönelimli olarak motor davranışlarla ilişkilidir (Berkowitz, 1990). Saldırganlığın ikinci formu olan sözel saldırganlık öfkenin dışa vurulmuş hali olarak karşımıza çıkmaktadır (Kassinove ve Sukhodolsky 1995).

Öfkenin bir takım fizyolojik belirtilerle ortaya çıktığı görülmektedir. Tavrıs (1989) kasların gerilmesi, çatık kaşlar, bakışların sertleşmesi, yüzde kızarma, el ayak titremesi, diş gıcırdatma, uyuşma, güç nefes alma, bedende farklı tikler, dudak ısırma, burundan hızlı hızlı soluma tepkilerinin öfkeye eşlik eden tepkiler olduğunu söylemektedir. Araştırmacılar öfke duygusunun cinsiyete göre değiştiğine işaret etmektedir. Averill’e (1983) göre kadınlarla erkekler benzer sebeplerden benzer sıklık ve yoğunlukta öfkelenmektedir. Erkekler bu duyguyu doğrudan ifade ederken, kadınlar dolaylı yoldan ifade ederler (Lerner 1996, Sharkin 1993). Öfke tepkilerinin yaşa göre azaldığını da tespit eden pek çok araştırma yapılmıştır (Siegel 1986, Stoner ve Spencer 1987).

Literatür incelendiğinde öfke kavramının saldırganlık (Karataş, 2008), bağlanma stilleri (İmamoğlu, 2003), öfke yönetimi (Soykan, 2003) gibi çeşitli değişkenler bağlamında incelendiği çalışmaların olduğu görülmektedir. Uluslararası literatürde pandemi süreci (Jessup, 2023), otizm spektrum bozukluğunu (Anger vd., 2012) ele alan iki çalışma dikkat çekmektedir. Bu bağlamda hem ulusal hem de uluslararası literatürde öfke, pek çok farklı değişkenle araştırılmış ve araştırılmakta olan önemli bir konudur. Bu çalışma öfke üzerine yürütülmüş tezleri ortaya koymasından önem taşımaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, öfke üzerine yürütülen ulusal tezlerin incelenmesidir. Bu araştırmada aşağıda belirtilen alt amaçlara yanıt aranmıştır:

1. Öfke üzerine yürütülen ulusal tezler yayımlandıkları yıla göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Öfke üzerine yürütülen ulusal tezler tezin türüne göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Öfke üzerine yürütülen ulusal tezler yayımlandıkları yazı diline göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

4. Öfke üzerine yürütülen ulusal tezler yürütülen bilim dalına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. Öfke üzerine yürütülen ulusal tezler çalışma grubuna göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. Öfke üzerine yürütülen ulusal tezler tezde kullanılan yöntemlere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

2. YÖNTEM

Araştırmanın modeli, evren ve örneklem çalışmanın bu bölümünde yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli/Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır (Creswell, 2007).

2.2. Evren-Örneklem/Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evreni, 2003- 2023 yılları arasında öfke konusu üzerine yürütülen ve YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan tezlerden oluşmaktadır. Örneklem belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden önceden belirlenmiş birtakım ölçütleri karşılayan durumların çalışılmasına imkân veren ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yönteminde, araştırmaya başlanmadan önce çalışmanın amacına uygun olarak ölçütler belirlenir. Ölçütleri araştırmacı kendi hazırlayabilir veya önceden hazırlanan ölçütler kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bu çalışmada, çalışmaları araştırmaya dahil etme kriterleri arasında 2003-2023 (Aralık) tarihleri arasında yapılmış olma, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alma maddeleri bulunmaktadır. Bu doğrultuda YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “öfke” kelimesiyle arama yapılmış ve 551 teze ulaşılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması

Veriler YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “öfke” kelimesi ile arama yapılarak toplanmıştır. Veri taraması 19 Aralık 2023’te sonlandırılmıştır.

2.4. Veri Toplama Araçları

Veriler doküman analizi yoluyla toplanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Veriler içerik analizi ile incelenmiştir.

2.6. Araştırma ve Yayın Etiği

Yapılan çalışmada “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*”nde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin “*Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler*” başlıklı 2. bölümünde belirtilen eylemlerden de hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

2.6.1. Etik kurul izni

Bu araştırma için etik kurul iznine ihtiyaç yoktur.

3. BULGULAR

Öfke üzerine yürütülen ulusal tezlerin incelenmesi sonucu elde edilen verilere yönelik bulgular çalışmanın bu bölümünde yer almaktadır.

3.1. Tezlerin Yayımlandıkları Yıllara Göre Dağılımı

Örnekleme oluşturan 551 tezin yayımlandıkları yıllara göre dağılımını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Tezlerin Yayımlandıkları Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Yayımlanan Tez Sayısı
2003	3
2004	11
2005	10
2006	11
2007	15
2008	24
2009	23
2010	23
2011	19
2012	18
2013	23
2014	20
2015	30
2016	35
2017	38
2018	38
2019	57
2020	42
2021	39
2022	39
2023	33

Tablo 1. incelendiğinde öfke konusu ile ilgili yürütülen 551 tezdten 3'ü 2003, 11'i 2004, 10'u 2005, 11'i 2006, 15'i 2007, 24'ü 2008, 23'ü 2009, 23'ü 2010, 19'u 2011, 18'i 2012, 23'ü 2013, 20'si 2014, 30'u 2015, 35'i 2016, 38'i 2017, 38'i 2018, 57'si 2019, 42'si 2020, 39'u 2021, 39'u 2022 yılında, 33'ü 2023 yılında yayımlanmıştır. Bu alanda yapılan çalışmaların en fazla 2019 ve 2020 yıllarında yapıldığı ve özellikle 2015 yılından sonra bu alanda çalışma yapmaya olan ilginin arttığı görülmektedir.

3.2. Tezlerin Yayımlandıkları Türe Göre Dağılımı

Örnekleme oluşturan 551 tezin hangi türde yapıldıklarına yönelik dağılımı gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. Tezlerin Yayınlandıkları Türe Göre Dağılımı

Tür	Yayımlanan Tez Sayısı
Doktora	67
Sanatta Yeterlilik	1
Tıpta Uzmanlık	43
Yüksek Lisans	440

Tablo 2. incelendiğinde öfke konusu ile ilgili yürütülen 551 tezdən 67'sinin doktora tezi, 440'ının yüksek lisans tezi, 43'ünün tıpta uzmanlık tezi, 1'inin sanatta uzmanlık tezi olduğu görülmektedir. Bu alanda yürütülen tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu görülmektedir.

3.3. Tezlerin Yayınlandıkları Yazım Diline Göre Dağılımı

Örnekleme oluşturan 551 tezin yayınlandıkları yazı diline göre dağılımını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 3. Tezlerin Yayınlandıkları Yazım Diline Göre Dağılımı

Yazım Dili	Yayımlanan Tez Sayısı
Türkçe	526
İngilizce	25

Tablo 3. incelendiğinde öfke konusu ile ilgili yürütülen 551 tezdən 25'inin İngilizce, 526'sının Türkçe yazıldığı görülmektedir. Bu alanda yürütülen tezlerin çoğunluğunun Türkçe yazıldığı görülmektedir.

3.4. Tezlerin Bilim Dalına Göre Dağılımı

Örnekleme oluşturan 551 tezin hangi bilim dallarında yürütüldüğünü gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 4. Tezlerin Bilim Dalına Göre Dağılımı

Bilim Dalı	Yayımlanan Tez Sayısı
Adli Tıp	10
Aile Hekimliği	8
Alman Dili ve Edebiyatı	1
Amerikan Kültürü ve Edebiyatı	3
Bale ve Dans	1
Batı Dilleri ve Edebiyatı	1
Beslenme ve Diyetetik	5
Bilgisayar Mühendisliği	1
Biyoloji	1
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	1
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları	2
Din	11

Dokümantasyon ve Enformasyon	1
Eğitim ve Öğretim	88
Eski Çağ Diller ve Kültürleri	1
Felsefe	1
Fizyoloji	1
Güzel Sanatlar	1
Halk Sağlığı	6
Hastaneler	1
Hemşirelik	66
İletişim Bilimleri	1
İlk ve Acil Yardım	1
İngiliz Dili ve Edebiyatı	3
İşletme	4
Kardiyoloji	1
Kazalar	1
Müzik	1
Nöroloji	3
Onkoloji	1
Psikiyatri	37
Psikoloji	243
Sağlık Kurumları Yönetimi	1
Sahne ve Görüntü Sanatları	2
Sosyal Hizmet	3
Spor	38

Tablo 4. incelendiğinde öfke konusu ile ilgili yürütülen 551 tezin en çok psikoloji alanında yapılmış olduğu ve bunu sırasıyla eğitim ve öğretim, hemşirelik, psikiyatri, spor, adli tıp, aile hekimliği, halk sağlığı, beslenme ve diyetetik, işletme, Amerikan kültürü ve edebiyatı, İngiliz dili ve edebiyatı, nöroloji, sosyal hizmet, sahne ve görüntü sanatları, çocuk sağlığı ve hastalıkları alanında görülmüştür. Tabloda verilen diğer bilim dallarından oluşan birer tez olduğu görülmüştür.

3.5. Tezlerin Çalışma Grubuna Göre Dağılımı

Örnekleme oluşturan 551 tezin hangi çalışma gruplarıyla yürütüldüğünü gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 5. Tezlerin Çalışma Grubuna Göre Dağılımı

Çalışma Grubu	Yayımlanan Tez Sayısı
Çocuklar	8
İlköğretim Öğrencileri	17
Ortaöğretim Öğrencileri	11
Ortaokul Öğrencileri	10
Lise Öğrencileri	75
Ergenler	46
Üniversite Öğrencileri	77
Lisans üstü Öğrencileri	3
Beliren Genç Yetişkinler	9
Genç Yetişkinler	14
Yetişkinler	33
Yaşlılar	3
Psikiyatri Tanısı Almış Hastalar	37
Tıbbi Tanı Almış Hastalar	45
Hemşireler	14
Öğretmenler	16
Hüküm Giymiş Bireyler	13
Sporcular	25
Evli veya Flört Eden Bireyler	11
Hasta Yakınları	5
Polisler	3
Sağlık Personelleri	11
Ev Hanımları	2
Sürücüler	6
Engelliler	8
Anne ve Çocuklar	3
Kur-an Kursu Öğrencileri	1
Kamu ve Özel Sektör Çalışanları	9
Psikolojik Danışma Hizmeti Alan Bireyler	3

Antrenörler	4
Hakemler	1
Taraftarlar	3
Koruma Altında Bulunan Çocuk veya Ergenler	6
Anneler	5
Aileler	3
İş Kazası Geçiren Bireyler	1
Trans Bireyler	1
Özel Çocuklar	1
Dansçılar	1

Tablo 5. incelendiğinde öfke konusu ile ilgili yürütülen 551 tezin çalışma grubunun en fazla üniversite öğrencilerinden oluştuğu ve bunu sırasıyla lise öğrencileri, ergenler, tıbbi tanı almış hastalar, psikiyatri tanısı almış hastalar, yetişkinler, sporcular, ilköğretim öğrencileri, öğretmenler, hemşireler, ortaöğretim öğrencileri, evli veya flört eden bireyler, sağlık personelleri, ortaokul öğrencileri, beliren genç yetişkinler, kamu veya özel sektör çalışanları, engelliler, çocuklar, koruma altında bulunan ergenler, sürücüler, hasta yakınları, anneler, polisler, antrenörler, aileler, lisansüstü öğrencileri, polislerden oluşan çalışma gruplarının takip ettiği görülmektedir. Tabloda verilen diğer çalışma gruplarından oluşan birer tez bulunmaktadır.

3.6. Tezlerin Kullanılan Yönteme Göre Dağılımı

Örnekleme oluşturan 551 tezin hangi yöntem kullanılarak yürütüldüğünü gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 6. Tezlerin Kullanılan Yönteme Göre Dağılımı

Yöntem	Yayımlanan Tez Sayısı
İlişkisel Tarama Modeli	124
DeneySEL Model	47
Betimsel Model	40
Tarama Modeli	33
Tanımlayıcı Model	26
Yarı DeneySEL Model	19
Kesitsel Araştırma Modeli	12
Nicel Araştırma	11
Tanımlayıcı ve İlişki Arayıcı Model	11
Kesitsel ve Tanımlayıcı Model	8
Korelasyonel Model	5

Pearson Korelasyon Yöntemi	4
Yapısal Eşitlik Modeli	4
Karşılaştırmalı ve Tanımlayıcı Model	3
Bireysel Görüşme Yöntemi	3
Anket Yöntemi	3
Karışık Model	3
Vaka Kontrol	3
Karşılaştırmalı ve Betimsel Model	2
Kesitsel ve İlişki Arayıcı Model	2
Betimsel ve Kesitleyici Model	2
İlişkisel, tanımlayıcı ve Kesitsel Model	2
Karşılaştırmalı Model	2
Nitel Araştırma Yöntemi	2
Fenomenolojik Araştırma Yöntemi	2
İçerik Analizi	1
Söylem Analizi	1
Deneyisel Olmayan Model	1
Deneme Öncesi Model	1
Keşfedici Süreli Desen Modeli	1
Retrospektif Gözlemsel Çalışma	1
Paralel Çoklu Aracılık Modeli	1
Tanımlayıcı ve Açıklayıcı Model	1
Ölçek Geliştirme	1
Ölçek Uyarlama	1
Doküman İnceleme	1
Varyans Karşılaştırması	1

Tablo 6. incelendiğinde öfke konusu ile ilgili yürütülen 551 tezde en fazla kullanılan yöntemin ilişkisel tarama modeli olduğu ve bunu sırasıyla deneysel model, betimsel model, tarama modeli, tanımlayıcı model, yarı deneysel model, kesitsel araştırma modeli, nicel araştırma yöntemi, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı model, kesitsel ve tanımlayıcı model, korelasyonel model, pearson korelasyon yöntemi, yapısal eşitlik modeli, karşılaştırmalı ve tanımlayıcı model, bireysel görüşme yöntemi, anket yöntemi, karışık model, baka kontrol yöntemi, karşılaştırmalı ve betimsel model, kesitsel ve ilişki arayıcı model, betimsel ve kesitleyici model, ilişkisel, tanımlayıcı ve kesitsel

model, karşılaştırmalı model, nitel araştırma yöntemi, fenomenolojik araştırma yönteminin takip ettiği görülmektedir. Tabloda verilen diğer yöntemlerden oluşan birer tez bulunmaktadır.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Literatür incelendiğinde öfke üzerine pek çok araştırma yapıldığı ve bu araştırmalar sonucunda öfkenin sağlıklı bir şekilde yaşanması durumunda işlevsel bir duygu iken kontrol edilemediğinde hem birey hem de sosyal çevresi açısından çeşitli zararlara sebep olabilecek bir duygu olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Soykan, 2003). Yapılan araştırmalara göre sağlıklı bir şekilde ifade edilmeden içselleştirilen öfke, korku, çökkünlük duygularının kişinin davranışlarını hayat boyu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Vahip, 2002). Bastırılan öfke duygusu bireylerin endişelenmesine ve mutsuzlaşmasına neden olabilmektedir (Özmen, 2004). Öfke bireylerde çeşitli sebeplerden ötürü ortaya çıkabilmektedir. Bireyi müzik, spor, sanat ve benzeri farklı alanlara yönlendirildiğinde hissettiği öfke duygusunu sağlıklı bir şekilde ifade edebilmektedir (Bal, 2019). Yapılan bu araştırmada yukarıda ifade edildiği üzere insan hayatında önemli bir yeri olan öfke duygusu üzerine yapılan araştırmalar derlenmiştir.

Yüksek öğretim kurulu ulusal tez merkezi veri tabanında “öfke” kelimesi temel alınarak yapılan tarama sonucunda 551 tez araştırmanın örneklemine dahil edilmiş ve çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Yapılan tarama sonucunda elde edilen 551 tez araştırmanın yayımlandığı yıl, tezin türü, araştırmanın yayımlandığı yazım dili, çalışmanın yapıldığı bilim dalı, araştırmanın çalışma grubu, araştırmada kullanılan yöntem değişkenleri açısından ele alınmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, bu alanda en fazla 2019 ve 2020 yıllarında çalışma yapıldığı ve özellikle 2015 yılından sonra bu alanda çalışma yapmaya olan ilginin arttığı görülmektedir. Toplumdaki birey sayısının artması, ekonomik faktörler gibi birçok günlük yaşam olayının arttırdığı stres dolayısıyla ortaya çıkan öfke duygusu ve olumsuz sonuçlarının artması dolayısıyla, son yıllarda öfke ile ilgili yapılan çalışmaların arttığı düşünülebilir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre öfke ile ilgili yürütülen tezlerin çoğu yüksek lisans tezidir ve ulusal literatür içinde çoğu tezin yazım dili Türkçedir. Elde edilen veriler doğrultusunda bu alanda yapılan çalışmaların daha çok psikoloji bilim dalında yapıldığı ve bunu sırasıyla eğitim ve öğretim, hemşirelik, spor, psikiyatri, din, adli tıp, aile hekimliği, beslenme ve diyetetik işletme, sosyal hizmet, nöroloji, İngiliz dili ve edebiyatı, Amerikan kültürü ve edebiyatı, çocuk sağlığı ve hastalıkları, sahne ve görüntü sanatları bilim dallarının takip ettiği söylenebilir. Bireylerin duygu ve davranışlarının yoğun olarak ruh sağlığı alanında ele alınmış olması doğal bir sonuçtur. Araştırmanın bir diğer bulgusu öfke üzerine yürütülen tezlerin çalışma grupları ile ilgilidir. Çalışma grubunu daha çok üniversite öğrencileri, lise öğrencileri, ergenler, tıbbi tanı almış hastalar, psikiyatri tanısı almış hastalar, yetişkinler, sporcular, ilköğretim öğrencileri, öğretmenler, genç yetişkinler, hemşireler, hüküm giymiş bireyler, ortaöğretim öğrencileri, evli veya flört eden bireyler, sağlık personelleri, ortaokul öğrencileri, kamu ve özel sektör çalışanları, beliren genç yetişkinler engelliler, çocuklar, sürücüler, koruma altında bulunan öğrenciler, antrenörler, lisansüstü öğrenciler, yaşlılar, polisler, anne ve çocuklar, psikolojik danışma hizmeti alan bireyler, taraftarlar, aileler ev hanımlarından oluşturmaktadır. Bu durumun çalışma grubunun kolay erişilebilir olması ile ilgili olduğu düşünülmektedir. elde edilen veriler doğrultusunda bu alanda yürütülen tezlerin çoğunda ilişkisel tarama modeli yöntemi kullanıldığı ve bunu sırasıyla deneysel model, betimsel model, tarama modeli, tanımlayıcı model, yarı deneysel model, kesitsel araştırma modeli, nicel araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı model, kesitsel ve tanımlayıcı model, korelasyonel model, pearson korelasyon yöntemi, yapısal eşitlik modeli, karşılaştırmalı ve tanımlayıcı model, bireysel görüşme yöntemi, anket yöntemi, karışık model, vaka kontrol yöntemi, karşılaştırmalı ve betimsel model, kesitsel ve ilişki arayıcı model, betimsel ve kesitleyici model, ilişkisel tanımlayıcı ve kesitsel model, karşılaştırmalı model, nitel araştırma yöntemi, fenomenolojik araştırma yönteminin takip ettiği söylenebilir. En çok çalışmanın ilişkisel tarama modeli ile yapılmış olmasının sebebinin ilişkisel tarama modelinin değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek, açıklamak ve anlamak için elverişli bir yöntem olması ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

Bu sonuçlara bakıldığında özellikle çocuk, ergen, yetişkin ve çiftlerle çalışan psikolojik danışmanların ve psikologların öfke konusuna hâkim olması, öfke düzeyini ve öfke kontrolünü geliştirmeye yönelik çalışmalar planlaması, öfkeyi mutluluk düzeyi/ kaygı gibi çeşitli değişkenler bağlamında araştırarak hem literatüre hem kendi gelişimine katkı sağlaması önerilebilir. Sosyal becerilerden biri olan duygu düzenleme becerisinin gelişiminde erken dönemin öneminden dolayı çocuklarla yapılan çalışmaların artırılması önemlidir. Bu bağlamda çocuklara yönelik daha fazla çalışma yapılması önerilir. Ayrıca kronik hastalıklarda ortaya çıkan öfkenin araştırılması da ayrıca önemli bir konudur. İleriki araştırmalarda farklı örneklemlemlerle yapılacak çalışmalar öfkenin daha derin açıklanmasına yardımcı olabilir.

5. BEYAN

Araştırma ve Yayın Etiği: Yapılan çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi”nde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlıklı 2. bölümünde belirtilen eylemlerden de hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni Beyanı: Bu araştırma için etik kurul iznine ihtiyaç yoktur.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı: 1. yazar katkı oranı: % 50, 2. yazar katkı oranı: %50
Yazarlar literatür incelemesi, problemin açıklanması, araştırma ve araştırmanın analizi, bulguların sunumu, tartışma ve sonuçların yazımı ve İngilizce özetlerin hazırlanmasına katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı: Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

6. KAYNAKÇA

Anger, M., Bon, L., Hamel-Desbruères, A., Bensaber, F., Eustache, F., Baleyte, J. M., & Guillery-Girard, B. (2012). Recollection in autism spectrum disorder: From past to the future. *Neuropsychiatrie de l'Enfance et de l'Adolescence*, 60(5), 201.

Averill, JR. (1983). Studies on anger and aggression: Implications for theories of emotion. *Am Psychol*, 38, 1145-1160.

Bal, C. G. (2019). Sürekli öfke ve öfke ifade tarzının demografik özelliklerle ilişkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), 63-72.

Berkowitz, L. (1990). On the formation and regulation of anger and aggression: A cognitive-neoassociationistic analysis. *Am Psychol*, 45, 494-503.

Bilge, A., & Ünal, G. (2005). Öfke, öfke kontrolü ve hemşirelik yaklaşımı. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 21(1), 189-96.

Bitti, P.E.R., Gremigni, P., Bertolotti, G., & Zotti, A.M. (1995). Dimensions for anger and hostility in cardiac patients, hypertensive patients, and controls. *Psychother Psychosom*, 64, 162-172.

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). USA: SAGE Publications.

Çoruk, A., & Akçay, R. C. (2012). Yönetim süreçleri açısından yöneticilerin duygu yönetimi davranışları ölçeği. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 81-94.

Deffenbacher, JL. (1992). Trait anger: theory, findings, and implications. *Advances in Personality Assessment*, 9, 177-201.

Dökmen, Ü. (1987). Yüz ifadeleri konusunda verilen eğitim duygusal yüz ifadelerini teşhis becerisi ve iletişim çatışmalarına girme eğilimi üzerindeki etkisi. *Psikoloji Dergisi*, 6(21), 75-79.

Ellis A, (1997). *How to control your anger before it controls you*. secacus, NJ: Carol Publishing Group.

Goleman, D. (1998). *Duygusal zekâ*. İstanbul: Varlık.

İmamoğlu, S. (2003). Öğretmen adaylarının öfke ve öfke ifade tarzları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Jessup, E. (2023). The experience of adolescents who transitioned to college during the pandemic. *Current Opinion in Psychology*, 54.

Kafaji, T. (2013). *The triumph over the mediocre self: A manual for the art and science of living*. Author House: Bloomington, IN.

Karataş, Z. (2008). Lise öğrencilerinde öfke ve saldırganlık. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 277-294.

Kassinove, H., & Sukhodolsky, D. G. (1995). *Anger disorders: basic science and practice issues. Anger Disorders: Definition, Diagnosis and Treatment*. Kassinove H (Ed.), Washington, Taylor & Francis.

Lazarus, R. S. (1991). *Emotion and adaption*. New York: Oxford University Press, Inc.

Lerner, H. (1996). *Öfke dansı* (Çev: Gül S.). İstanbul: Varlık Yayınları.

Özmen, S. K. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 27-39.

Scherger, J. M. (1979). *Understanding, and controlling anger. Helping Clients with Special Concerns*. Elsenberry S, Patterson LE (Eds), London, Houghton Mifflin Company.

Siegel, J. M. (1986). The multidimensional anger inventory. *J Pers Soc Psychol*, 5, 191-200.

Soykan, Ç. (2003). Öfke ve öfke yönetimi. *Kriz dergisi*, 11(2).

Stoner, S. B., & Spencer, W. B. (1987). Age and gender differences with the Anger Expression Scale. *Educ Psychol Meas*, 47, 487-492.

Tavris, C. (1989). *Anger: misunderstood emotion*. New York: Simon & Schuster.

Vahip, I. (2002). Evdeki şiddet ve gelişimsel boyutu: Farklı bir açıdan bakış. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 13(4), 312-319.

7. EXTENDED ABSTRACT

Anger, considered one of the basic emotions, is an emotion that individuals frequently experience and are very familiar with in daily life. Anger as “an emotion that can range from mild discomfort to intense anger and rage.” Anger can arise due to internal and external reasons. It may arise from personal issues, a person or an event; Memories, events that cause trauma or remind us of the traumatic event can also activate feelings of anger. Expression forms of anger vary. One of the forms of expression of anger, perhaps the most important, is seen as aggression. Aggression as a result of anger occurs in two ways. Physical aggression is associated with motor behaviors and the aim is to harm the other person or object. In other words, it is goal oriented. The second form of aggression, the verbal aggression dimension, is defined as expressed anger.

Physiological symptoms accompanying anger are increased muscle tension, frowning of the eyebrows, gnashing of teeth, glaring, clenching of fists, flushing of the face, feeling of trembling (especially in the hands and feet), feeling of numbness, feeling of congestion (difficulty in breathing), twitching in various parts of the body. When the literature is examined, it is seen that the concept of anger has been examined with many different variables and by many different disciplinary groups. In this context, anger is an important issue that has been and is being researched in many different contexts in the literature. This study is important in terms of presenting theses on anger. Therefore, the purpose of this research is to examine national theses on anger. The sub-goals are: 1. What is the distribution of national theses on anger according to the year they were published? 2. What is the distribution of national theses on anger according to the type of thesis? 3. What is the distribution of national theses on anger according to the language in which they are published? 4. What is the distribution of national theses on anger according to the branch of science? 5. What is the distribution of national theses on anger according to study group? 6. What is the distribution of national theses on anger according to the method used in the thesis? In this study, case study design, one of the qualitative research methods, was used. The universe of this research consists of theses on the subject of anger conducted between 2003 and 2023 and located in the National Thesis Center database. The data were collected by searching the National Thesis Center database with the word "anger". Data were collected through document analysis. The data were examined with content analysis. As a result, 551 theses were included in the sample of the research as a result of the search based on the word "anger" in the National Thesis Center Database. The 551 theses obtained as a result of the scanning were discussed in terms of the year the research was published, the type of the thesis, the writing language in which the research was published, the branch of science in which the study was conducted, the study group of the research, and the method variables used in the research.

According to the research results, it is seen that most studies were conducted in this field in 2019 and 2020, and the interest in working in this field increased especially after 2015. Most of the theses on anger are master's theses and the written language of most theses in the national literature is Turkish. In line with the data obtained, studies in this field are mostly carried out in the field of psychology, followed by education and training, nursing, sports, psychiatry, religion, forensic medicine, family medicine, nutrition and dietetics, business administration, social work, neurology, English language and literature, Another finding of the research is related to the study groups of theses on anger. The study group consists of university students, high school students, adolescents, medically

diagnosed patients, psychiatrically diagnosed patients, adults, athletes, primary school students, teachers, young adults, nurses, convicted individuals, secondary school students, married or dating individuals, healthcare professionals, personnel, secondary school students, public and private sector employees, emerging young adults, disabled people, children, drivers, students under protection, coaches, graduate students, elderly people, police officers, mothers and children, individuals receiving psychological counseling services, fans, families and housewives. . In line with the data obtained, the relational survey model method was used in most of the theses carried out in this field, followed by experimental model, descriptive model, survey model, descriptive model, semi-experimental model, cross-sectional research model, quantitative research, descriptive and relationship-seeking model, cross-sectional and descriptive model, correlational model, pearson correlation method, structural equation model, comparative and descriptive model, individual interview method, survey method, mixed model, case control method, comparative and descriptive model, cross-sectional and relationship-seeking model, descriptive and cross-sectional model, relational descriptive and It can be said that cross-sectional model, comparative model, qualitative research method and phenomenological research method are followed.

Considering these results, it can be suggested that psychological counselors and psychologists, especially those working with children, adolescents, adults and couples, should be familiar with the issue of anger, plan studies to improve anger levels and anger control, and contribute to both the literature and their own development by researching anger in the context of various variables such as happiness level/anxiety. It is important to increase the number of studies conducted with children due to the importance of the early period in the development of emotion regulation skills, which is one of the social skills. It is recommended that studies be carried out for this study group. In addition, investigating anger that occurs in chronic diseases is also an important issue. Future studies with different samples may help explain anger more deeply.

Elkatmış, M., & Acar Çetin, Ş. (2024). Sınıf öğretmenlerinin akıcı okumaya yönelik görüşleri. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, (Ö3), 41-52.

JSES
Journal of Sustainable Educational Studies
e-ISSN: 2757-5284
Geliş/Received: 20.02.2024 Kabul/Accepted: 18.05.2024

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi/Research Article

Sınıf Öğretmenlerinin Akıcı Okumaya Yönelik Görüşleri¹

Metin ELKATMIŞ²

Şeyma ACAR ÇETİN³

Özet

Okuma, harf ve kelimeleri tanıma yeteneğini ön planda tutan temel bir dil becerisidir. Akıcı okuma ise temel okuma becerisinin önüne geçerek metni hızlı bir şekilde okuma, anlama ve genel bağlamı kavrama yeteneğini içerir. Okuma becerisi, geçmişten bugüne kadar kişilerin bilgi düzeylerini geliştiren, inanç ve fikirlerine yön veren ve bireye kişilik kazandıran etkin bir süreci kapsamaktadır (Güçlüer, 2020). Bu süreç içerisinde bireyin okuduğu metni akıcı olarak okuması metni daha iyi anlamlandırması açısından önemlidir. İyi bir okuyucu, temel okuma becerilerine sahip olmanın yanı sıra bu becerileri kullanarak metni hızlı ve etkili bir şekilde okuyabilmelidir. Sınıf öğretmenlerinin akıcı okumaya yönelik görüşlerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Gaziantep ilinde görev yapmakta olan dokuz sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Katılımcı grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırma verileri görüşme yöntemi ile elde edilmiştir. Bu kapsamda katılımcılara araştırmacının hazırladığı altı sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Görüşme formundan elde edilen veriler içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. İlgili formdan elde edilen verilerin analiz süreci sonucunda öğretmenlerin akıcı okumayı geliştirmek için yaptıkları uygulamalar arasında en çok tercih edilen uygulamanın etkinlikleri çeşitlendirmek olduğu belirlenmiştir. Katılımcı öğretmenlere göre akıcı okuma etkinliklerinin belirlenmesinde önemli görülen unsurların başında öğrenci düzeyi gelmektedir. Bunun yanı sıra katılımcı öğretmenler sınıf içerisinde kullanılan etkinliklerin akıcı okumayı geliştirdiğini, öğrencilere okuma sevgisi kazandırdığını düşünmektedir. Son olarak katılımcı öğretmenlerin çoğunluğunun akıcı okumanın nasıl değerlendirileceğine dair yeterli bilgiye sahip olmadıkları belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okuma; akıcı okuma; sınıf öğretmeni

Classroom Teachers' Opinions on Reading Fluence

Abstract

Reading is a basic language skill that prioritizes the ability to recognize letters and words. Fluent reading, on the other hand, includes the ability to quickly read, understand and grasp the general context of the text, surpassing the basic reading skill. Reading skill covers an active process that improves people's knowledge levels, directs their beliefs and ideas, and gives personality to the individual from past to present (Güçlüer, 2020). During this process, it is important for the individual to read the text fluently in order to understand the

¹ Bu çalışma 22 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirilen Uluslararası Katılımlı Eğitimde Mükemmeliyet Araştırmaları Kongresi'nde (EMAK-2023) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, metinelkatmis@hotmail.com, DOI: 0000-0002-6132-8865

³ Yüksek lisans öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, seymaacar0198@gmail.com, DOI: 0000-0002-8193-8206

text better. A good reader, in addition to having basic reading skills, should be able to read the text quickly and effectively using these skills. In this research, which aims to examine classroom teachers' views on fluent reading, a case study, one of the qualitative research methods, was used. The study group of the research consists of nine classroom teachers working in Gaziantep in the 2023-2024 academic year. Criterion sampling, one of the purposeful sampling methods, was used to determine the participant group. Research data was obtained by interview method. In this context, a semi-structured interview form consisting of six questions prepared by the researcher was applied to the participants. The data obtained from the interview form was analyzed by content analysis. As a result of the analysis process of the data obtained from the relevant form, it was determined that the most preferred practice among the practices used by teachers to improve fluent reading was diversifying activities. According to the participating teachers, student level is one of the most important factors in determining fluent reading activities. In addition, participating teachers think that the activities used in the classroom improve reading fluency and give students a love of reading. Finally, it was determined that the majority of the participating teachers did not have sufficient knowledge about how to evaluate reading fluency.

Keywords: Reading; fluent reading; classroom teacher

1. GİRİŞ

Okuma eylemi temel eğitim düzeyinde harf ve kelimeleri seslendirme aşaması ile başlamaktadır. 21. yüzyılda bireylerden beklenmekte olan bu eylem pasif bir süreç olmayıp; problemlere uygun çözümler bulabilme, tahmin yürütme ve ön bilgilerini kullanma yeteneğini gerektirir. Bu nedenle okumanın aktif bir süreç olduğu kabul edilmektedir (Kaya, 2016). Bireyin bu üst düzey becerileri gerçekleştirebilmesi, metinler arası anlam ilişkilerini her yönü ile irdeleyebilmesi için akıcı okuma becerisine sahip olması gerekmektedir. Harf ve kelime tanıma aşamasının ardından her bireyin kendisini geliştirerek bir sonraki aşama olarak tabir edilebilecek olan akıcı okumaya geçiş yapabilmesi önemlidir. Akıcılık; bir metni doğru, uygun hızda ve olması gereken tonlamada okuma becerisidir (Huey, 1968'den akt. Baştuğ, 2012). Akıcı okuma; okuma hızı, kelimeleri doğru okuma ve prozodik özelliklerin beraberce ve sistemli bir şekilde çalışmasıyla ortaya konulan bir okuma yeteneğidir. (Akyol ve Keskin, 2014). Benzer bir ifadeyle Yıldırım vd. (2013) ise akıcılık için doğru, hızlı ve prozodik okuma becerilerinin bir arada kullanılarak metni anlamlandırmanın sağlanacağını belirtmiştir.

Bu yetenek aynı zamanda hem kelime tanıma ve seslendirme ile hem de anlam kurma ile ilgili becerileri mümkün kılmaktadır (Baştuğ, 2012). Buradan hareketle akıcı okuma; bireyin bir metni uygun hızda ve anlamını kaybetmeden okuyabilmesi olarak ifade edilebilir. Verilen tanımlarda bireyin hızlı bir şekilde okuyabilmesi konusunda kastedilen, okuma hızının beklenen düzeyin üzerinde veya altında olmaması gerektiğidir. Birey okuma yaparken metne uygun bir hızda okuma yapmalı ve bu sırada kullandığı kelimeleri doğru okuyabilmelidir. Hızlı okumak amacı ile yapılan yanlış okumalar akıcı okumayı kötü etkileyecektir. Yanlış okunan ve anlamlandırılmayan kelimeler bireyin okunan metinden istenilen anlamı oluşturamamasına neden olmaktadır (Deeney, 2010). Bu nedenle gerekli hızda ve doğru şekilde okuma yapamayan özetle akıcı okuyamayan bireylerin metni anlamlandıramayacakları ve zihinsel becerilerini de geliştiremeyecekleri düşünülmektedir (Aktaş, 2023). Okuma hızı ve kelimeleri doğru okuma bileşenlerinin yanında akıcı okuma içerisinde önemli görülen bir diğer faktör prozodik okumadır. Prozodi; ton, vurgu ve zamanlama kavramlarını esas almaktadır. Bu kavramlar okuma eylemine yansıtıldığı durumda "prozodik okuma" gerçekleştirilir (Akyol ve Keskin, 2014). Yapılan araştırmaların çoğunlukla bir dakikada okunan kelime sayısı ve doğru okunan kelime sayısına önem verilerek akıcı okumayı araştırdıkları ve prozodiye gerekli önemi vermedikleri ifade edilmiştir (Dowhower, 1991'den akt. Ulusoy vd., 2012). Rasinski (2004) ise yapılan bu araştırmaların aksine birey okuma yaparken kelimeleri uygun hızda ve doğru okuduğu halde ses tonunda bir vurgu ve anlamlı bir tonlama yoksa bununla birlikte noktalama işaretlerine dikkat ederek okumuyorsa bireyin metinden anlam çıkaramayacağını belirtir. Buradan hareketle akıcı okumanın üç farklı bileşeni olduğu vurgulansa dahi bu bileşenleri birbirinden ayrı olarak düşünmek doğru değildir. Tüm bileşenler birbiri ile uygun şekilde okuma eylemine eklenebilirse akıcılık elde edilebilir eğer uyum gözlemlenmezse akıcı okumanın varlığından söz edilemeyecektir.

Bireylerin akıcı okumaya başlaması temel eğitim düzeyinde olmaktadır. Bu durumda okuma becerisinin kazanılmasında oldukça etkili olan sınıf öğretmenlerine büyük roller düşmektedir. Öğretmenin akıcı okumaya yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi öğrencilerin akıcı okumaya dair gelişim gösterebilmelerinde oldukça önemlidir (Aktaş, 2023). Gelişim sürecinde yalnızca akıcı okumanın ne olduğunu anlatmak yeterli olmayacaktır.

Öğretmen akıcı okumanın nasıl olması gerektiğini öğrencilere açıklamalı hemen ardından ise model okumalar yapmalıdır. Model okumalar yapıldıktan sonra sınıf içerisinde çeşitli akıcı okuma stratejilerine yer vererek öğrencilerin akıcı okuma yaparken kullanabilecekleri stratejileri öğrenmelerine de yardımcı olacaktır. Bu durum öğrencilerin yalnızca akıcı okumanın gelişmesinin yanı sıra çeşitli stratejileri öğrenerek bireysel okumalar yaparken nelerden yararlanabileceklerini kavramalarına da yardımcı olacaktır. Öğretmen akıcı okuma becerisinin kazanılması süreci içerisinde öğrencilere sesli okumalar yaptırmalıdır. Sesli olarak yapılan okumalarda akıcı okumanın bileşenleri hakkında fikir sahibi olunabilir. Öğretmenler öğrencilerin doğru veya yanlış okumalarına, uygun hızda okuyup okumadıklarına ve gerekli tonlamaları kullanıp kullanmalarına dair fikir edinebilir (Ulusoy vd. 2012). Bu nedenle öğretmenler öğrencilere sesli okuma yaptırmalı, akıcı okumada geri kalmış olan öğrencileri belirlemeli ve onları yönlendirebilecek bilgiye, beceriye ve donanımına sahip olmalıdır (Blachowicz vd, 2006'dan akt. Ulusoy vd., 2012). Öğretmen, öğrencilerine zayıf ve yeterli oldukları kısımlar hakkında geribildirimler vermeli ve onları akıcı okumayı geliştirebilmeleri konusunda yönlendirmelidir. Yapılan geribildirimler sayesinde her öğrenci iyi olduğu ve eksik olduğu unsurları irdeleyerek kendisini geliştirmeye çalışacaktır. Öğretmenlerin akıcı okumaya yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi fazla olduğu taktirde öğrencilerin akıcı okumalarının gelişmesinde oldukça fazla katkıları olacaktır. Akıcı okumaya karşı bilgi ve farkındalık düzeyi düşük olan öğretmenler ise öğrencilerinin gelişimine herhangi bir katkı sağlayamayacaktır. Öğrencilerin okuma düzeylerini ve öğrenim aşamasında hangi materyallere ihtiyaç duyabileceklerini bilmeyen bir öğretmenin akıcılığın gelişmesine yardımcı olamayacağı düşünülmektedir (Blachowicz vd, 2006'dan akt. Ulusoy vd., 2012). Yapılan araştırmaların birçoğu da öğretmenin okuma ile ilgili bilgi eksikliğinin sınıf içerisinde yapacağı öğretimin olumsuz bir biçimde etkileneceğini ortaya koymuştur (Mater vd. 2001). Bu sebeple öncelikli olarak öğretmenlerin akıcı okumaya dair düzeylerinin geliştirilmesi, sınıf içerisinde ne tür etkinlikler yapabileceklerine dair bilgilerinin ve becerilerinin artırılması gerekmektedir.

Bu araştırmada öğrencilerin akıcı okuma yolculuğunda öncü olması beklenen öğretmenlerin akıcı okumaya dair görüşlerini belirlemek amaçlanmaktadır. Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular sınıf öğretmenlerinin akıcı okumaya dair mevcut durumlarının neler olduğunun belirlenmesinin yanı sıra bu sürecin daha verimli hâle getirilmesine dair önerilerini içermektedir. Aynı zamanda bu araştırma öğretmenlerin akıcı okumaya dair yeterli ve yetersiz yönlerini belirleyerek meslektaşlarına örnek oluşturabilecek fikirler belirtmeleri açısından önemlidir. Literatür incelendiğinde Yıldırım, Çetinkaya ve Ateş'in (2013) sınıf öğretmenlerinin akıcı okumaya dair bilgi düzeylerini araştırdığı; Ulusoy, Dedeoğlu ve Ertem'in (2012) çalışmasının da sınıf öğretmen adaylarının akıcı okumaya yönelik bilgi düzeylerini belirlemeye yönelik olduğu belirlenmiştir. Buradan hareketle sınıf öğretmenlerin akıcı okumaya yönelik görüşlerini ve önerilerini ele alan çalışmaların sınırlı olduğu belirlenmiştir. Bu durum literatüre sağlayacağı katkı açısından önemli görülmektedir. Bu nedenle araştırmada sınıf öğretmenlerinin akıcı okumaya dair görüş ve önerilerini incelenmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda "Sınıf öğretmenlerinin akıcı okumaya dair görüşleri ve önerileri nelerdir?" sorusu belirlenmiştir.

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın yöntemine ve desenine, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli/Deseni

Sınıf öğretmenlerinin akıcı okumaya yönelik görüşlerinin incelenmesini amaçlayan bu araştırma da nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışmalarında; bir durumu ilgilendiren faktörler bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri veya bu durumdan nasıl etkilendikleri üzerinde durulur (Yıldırım ve Şimşek, 2020). Durum çalışmaları bilimsel sorulara yanıt bulmada kullanılan özgün bir metottur (Büyüköztürk vd. 2020). Durum çalışmaları bir durumu detaylı bir şekilde açıklamayı amaçlayarak 'nasıl' ve 'niçin' sorularına odaklanan bir yaklaşıma dayanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2020). Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin akıcı okumaya yönelik görüşlerinin daha detaylı incelenmesi amacı ile durum çalışması kullanılacaktır.

2.2. Evren-Örneklem/Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcılarını, Gaziantep iline bağlı devlet okullarında görev yapan 9 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme tekniklerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde belirlenen kriterlere uyan bireyler veya durumlar örnekleme dahil edilir (Büyüköztürk vd. 2020). Katılımcıların belirlenmesinde eğitim fakültesinden mezun olan sınıf öğretmeni olması,

mesleki kıdem yılı olarak üçünün 0-10 yıl, üçünün 11-19 yıl, üçünün 20 yıl ve üzeri yıldır öğretmen olması ve görüşmeye gönüllü olarak katılmaları ölçüt olarak belirlenmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri Gaziantep iline bağlı devlet okullarında görev yapan öğretmenlerden toplanmıştır. Görüşme başlamadan önce araştırmacı katılımcıları kendisi hakkında bilgilendirmiştir. Görüşmelerin gizlilik esasına dayalı olduğu özellikle belirtilmiştir. Daha sonra katılımcılara araştırmanın amacı açıklanmış ve araştırma verilerinin kayıt altına alınması için izin istenmiştir. Görüşmeler katılımcıların kendilerini ifade ederken rahat hissedebilecekleri ortamlarda yapılmıştır. Görüşmelerin ardından kayıt altına alınan ses kayıtları araştırmacı tarafından yazıya geçirilmiştir. Metinler, görüşme formundaki sorulara verilen yanıtlara göre düzenlenmiştir.

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri görüşme yöntemi ile elde edilmiştir. Görüşme; sözlü iletişim yolu ile veri toplama aracıdır. Bu araç bireylerin farklı konulardaki bilgi, düşünce ve eylemleri ile ilgili olası nedenleri anlamak için en etkili yöntem olarak görülmektedir (Karasar, 2020). Bu kapsamda katılımcılara araştırmacının alan yazını taradıktan sonra hazırladığı altı sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasının ilk aşamasında 8 sorudan oluşan görüşme formu 3 alan uzmanı tarafından incelenmiştir. Uzman dönütleri doğrultusunda 2 soru görüşme formundan çıkarılmıştır. Bunun ardından uygulanan pilot görüşmelerden alınan dönütler sonucunda forma son hali verilerek 6 sorulu bir form hazırlanmıştır. Katılımcıların kendilerini rahat ve doğru ifade edebilmeleri araştırmanın geçerliliği için oldukça önemlidir. Bu nedenle katılımcılara araştırmanın amacı açıklanmış ve görüşmeler uygun ortamlarda gerçekleştirilmiştir. Bu durum katılımcıların kendilerini rahat ifade edebilmelerini sağlamıştır. Yapılan görüşmelerin ardından elde edilen bulgular yazıya dönüştürülmüş ve katılımcı teyidi alınarak eklemek veya çıkarmak istedikleri yer olup olmadığı da sorulmuştur. Bir çalışmanın geçerliliğini sağlamanın bir diğer yolu, elde edilen sonuçlara nasıl ulaşıldığını detaylı bir şekilde açıklamak ve verileri ayrıntılı bir şekilde raporlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2020). Bu çalışmada da araştırmanın deseni, katılımcı grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analiz edilme süreçleri en detaylı hali ile açıklanmaya çalışılmış bununla birlikte katılımcıların ifadeleri doğrudan verilmiştir. Verilerin analizinde başvurulan kod ve kategori belirleme işlemleri iki ayrı araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Ardından bu işlemler karşılaştırılarak Miles ve Huberman (1994)'ın güvenilirlik formülü ile güvenilirlik belirlenmeye çalışılmıştır: $\text{Sonuç} = \left[\frac{\text{Görüş birliği}}{\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}} \times 100 \right]$. Elde edilen sonucun %70'in üzerinde olması araştırmanın güvenilir olduğunu belirtmektedir. Bu çalışmada iki araştırmacı arasındaki görüş birliği %96 olarak bulunmuştur. Görüş ayrılığı yaşanan kısımlar hakkında araştırmacılar arasında yeniden görüşülerek görüş birliği sağlanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Bu çalışmada katılımcılar ile yapılan görüşmeler içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. İçerik analizi, çeşitli veri toplama teknikleri kullanarak elde edilen bilgileri objektif ve düzenli bir biçimde ifade etmeyi amaçlayan bir araştırma metodudur (Koçak ve Arun, 2006). İçerik analizi yönteminin hedefi, toplanan verilerin kavramsallaştırılarak belirli temalar etrafında bu kavramların birbiriyle ilişkilendirilmesi ve açıklanmasıdır. Bu çalışmada da katılımcılar ile yapılan görüşmelerin detaylı olarak incelenmesi amaçlandığı için içerik analizinden yararlanmıştır. Analizlerin yapılmasına ilk olarak kod listesi oluşturularak başlanmıştır. Bu kodlardan görüşme sorularına uygun olabilecek olanlar eşleştirilerek temalara ulaşılmıştır. Ardından ulaşılan bu kod ve temalara son hali verilerek tablolar oluşturulmuştur ve yorumlanmıştır.

2.6. Araştırma ve Yayın Etiği

Yapılan çalışmada “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*”nde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin “*Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler*” başlıklı 2. bölümünde belirtilen eylemlerden de hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde yapılan araştırma sonucu elde edilen bulgu ve bu bulgulara yönelik katılımcı görüşlerine yer verilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda elde edilen birinci tema “Akıcı okumada uygulanan etkinlikler” olarak belirlenmiştir. Akıcı okumada uygulanabilecek etkinliklere yönelik bulgulara Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Akıcı Okumada Uygulanan Etkinlikler

Kod	Frekans
Etkinlik çeşitlendirme	6
Tekrarlı okuma	4
İlgiye göre kitap çeşitliliği sağlama	4
Tekerleme ezberletme	3
Sesli okuma çalışmaları	3
Okuma mekanlarını çeşitlendirme	3
Hızlı okuma metinleri	2
Sözlük kullanımı	2
Grup halinde okuma yapma	2
Teknolojiden faydalanma	2

Tablo 1 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda akıcı okumayı geliştirme kapsamında uygulanan etkinlikler arasında en sık ifade edilen kodun “Etkinlikleri çeşitlendirme” (n=6) olduğu belirlenmiştir. İkinci sıklıkla “Tekrarlı okuma” (n=4) ve “İlgiye göre kitap çeşitliliği sağlama” (n=4) etkinliklerinin sınıf öğretmenlerinin akıcı okumada kullandıkları etkili yöntemlerden olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra sınıf öğretmenlerinin “Tekerleme ezberletme” (n=3), “Sesli okuma çalışmaları” (n=3), “Hızlı okuma metinleri” (n=2), “Sözlük kullanımı” (n=2), “Grup halinde okuma yapma” (n=2) ve “Teknolojiden faydalanma” (n=2) gibi etkinliklerini de akıcı okumayı geliştirmek amacıyla uyguladıkları belirlenmiştir.

Sınıf öğretmenleri “Akcı okumada uygulanan etkinlikler” koduna ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Sık tekrar. Yani aynı paragrafı, aynı kısa metinleri sık sık okuyarak tekrar etmenin akıcı okumaya etkisi çok fazla. Çünkü çocuk böylelikle kelimeleri ezber yapıyor. Yani otomatik olarak okuyor. Kelimeyi gördüğü anda o kelimeyi görsel olarak öğrendiği için otomatik olarak söylüyor. Bu da kelimeyi her gördüğünde hızla okumasını sağlıyor.” (K3)

“Öğrencilerin okuması için seçilen kitapların onların ilgisini çeken, onlara okuma heyecanı katacak kitaplar olması gerektiğini düşünüyorum. Kitap okurken hayal kurmalarını istiyorum.” (K1)

“Öğrenciler okuduklarını duydukları için yanlışlarını fark edip düzeltiyorlar. Bu konuda sesli okuma çalışmalarının etkisinin olduğunu görüyorum. Bu yüzden sesli okuma çalışmaları yaptırıyorum.” (K9)

“Bu etkinliği yaparken aynı kitabı okuyan öğrenciler grup olup sırayla birbirlerine kitap okuyor ve birbirlerini takip ediyorlar. Bunun da katkısı olduğunu düşünüyorum.” (K5)

“..kelime dağarcığını genişletmek için sözlük kullanımını teşvik ederek akıcı okumayı geliştirme etkinlikleri yapıyorum.” (K7)

Sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde öğrencilerin akıcı okuma becerisini geliştirmek açısından yapılan etkinlikleri çeşitlendirmenin önemli olarak görüldüğü bununla birlikte tekrarlı okuma etkinliklerinin sıklıkla tercih edildiği belirlenmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin akıcı okumayı geliştirmek amacıyla metin ve kitapları seçerken öğrencilerin ilgi alanlarını da işe koştukları belirlenmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda elde edilen ikinci tema “Akcı okumayı etkileyen unsurlar” olarak belirlenmiştir. Akıcı okumayı etkileyen unsurlara yönelik bulgulara Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Akıcı Okuma Çalışmalarını Etkileyen Unsurlar

Kod	Frekans
Öğrenci seviyesi	6
Sınıf mevcudu	4
Okulun/sınıfın fiziki şartları	3
Materyal imkânları	3
Teknolojinin derse entegre edilmesi	3
Yaş grubu	2
Hazırbulunuşluk	2
Aile ilgisi	2
Öğrencilerin ilgi alanları	2
Öğrencinin öğrenme stili	1
Ailenin eğitim düzeyi	1

Tablo 2 incelendiğinde akıcı okuma çalışmalarını etkileyen unsurlar kapsamında en sık tekrar eden kodun “Öğrenci seviyesi” (n=6) olduğu belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bir diğer önemli kod “Sınıf mevcudu” (n=4) olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte araştırmada elde edilen diğer önemli kodlar “Okulun/sınıfın fiziki şartları” (n=3), “Materyal imkânları” (n=3), “Teknolojinin derse entegre edilmesi” (n=3), “Yaş grubu” (n=2), “Hazır bulunuşluk” (n=2), “Aile ilgisi” (n=2), “Öğrencilerin ilgi alanları” (n=2), “Öğrencinin öğrenme stili” (n=1) ve “Ailenin eğitim düzeyi” (n=1) olarak belirlenmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin “Akcı okumayı etkileyen unsurlar” temasına ilişkin örnek ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Çocukların her biri aynı seviyede olmuyor. Haliyle okumada da diğer derslerde de biz bunun etkisini görüyoruz. Örneğin öğrencilerin bazıları çok çabuk anlıyorlar bazıları için de ayrı bir çalışma gerekiyor aradaki seviyenin farkını aşmamak için. Bu da önemli bir konu. Aynı metni iyi seviyedeki bir öğrenciyle daha düşük başarı seviyesine sahip bir öğrencinin aynı akıcılıkta ve aynı anlamlandırma düzeyinde okuması beklenemez.” (K8)

“Sınıf mevcudumuz çok olduğu için hem fiziki olarak sınıf sınırlı bir hal alıyor hem de öğrencilerin hepsiyle okuma uygulamaları yapmamız zaman alıcı olabiliyor.” (K6)

“Son günlerde de sosyal medyada okuma hızlarını arttırmak için akıllı tahtalarda kullanılan bazı uygulamalar dikkatimi çekiyor. Şu an onları araştırıyorum. Bunların etkili olacağına inanıyorum.” (K1)

Sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde öğrencilerin akıcı okuma çalışmalarını etkileyen unsurlar konusunda öğrenci seviyesinin önemli olduğu bununla birlikte yapılan akıcı okumayı geliştirme uygulamalarının sınıftaki öğrenci sayısından etkilendiğini, kalabalık sınıflarda öğrencilere ayrılan süreyi kısıtlayarak akıcı okuma uygulamalarının etkililiğini kısıtlandığı belirlenmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenleri akıcı okumada teknolojinin derse entegre edilmesinin öğrencilerin akıcı okumasına olumlu yönde etki edebileceğinden söz etmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda elde edilen üçüncü tema “Akcı okuma etkinliklerinin katkıları” olarak belirlenmiştir. Akıcı okuma etkinliklerinin katkıları temasına yönelik bulgulara Tablo 3’te yer verilmiştir

Tablo 3. Akıcı Okuma Etkinliklerinin Katkıları

Kod	Frekans
Akcı okumanın gelişimi	6
Okuma sevgisi kazandırma	4
Okuma alışkanlığı kazandırma	4
Akademik başarıda artış	3
Okuma hızında artış	3
Öğrencide özgüven gelişimi	2
Okumaya karşı güdülenme	2

Dersleri anlamlandırma	2
Derse aktif katılım	2
Okuduğunu anlamada gelişim	1
İfade becerisinde gelişim	1

Tablo 3 incelendiğinde akıcı okuma etkinliklerinin katkıları kapsamında en sık tekrar eden kodun “Akıcı okumanın gelişimi” (n=6) olduğu belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bir diğer önemli kod “Okuma sevgisi kazandırma” (n=4) olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte araştırmada elde edilen diğer önemli kodlar “Okuma alışkanlığı kazandırma” (n=4), “Akademik başarıda artış” (n=3), “Okuma hızında artış” (n=3), “Öğrencide özgüven gelişimi” (n=2), “Okumaya karşı güdülenme” (n=2), “Dersleri anlamlandırma”(n=2), “Derse aktif katılım” (n=2), “Okuduğunu anlamada gelişim” (n=1) ve “İfade becerisinde gelişim” (n=1) olarak belirlenmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin “Akıcı okuma etkinliklerinin katkıları” temasına ilişkin örnek ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“..bu yöntemler sayesinde okudukları kelime sayılarındaki artışı ve kullandıkları cümlelerde akıcılığı gözlemleyebiliyorum. Okuduğu cümlelerde ya da kelimelerde doğru okuma yapıyorlar uygulamalar arttıkça.” (K2)

“Bence etkinlik çeşitlendikçe öğrenci okumanın eğlenceli bir şey olduğunu görüyor okuma yapmayı seviyor istiyor okumayı. Örneğin resim etkinliği yaptırmıştım Nokta diye bir kitap var önce okuma çalışması yaptık sonra bu kitabın resim etkinliğini yaptırdım o kadar sevdiler ki biz farklı kitaplarla buna devam ettik.” (K8)

“Etkinlikleri birlikte yapıyoruz önce sonrasında velilerden dönüt alıyorum evde de bu etkinlikleri yapıyorlarmış. Okuma alışkanlığı kazandırıyor yani sadece okulda yapılan etkinlikler olmuyor alışkanlık oluşuyor evde de devam ediyorlar.” (K7)

“Türkçenin ne denli önemli olduğunu fark ettiğimiz bir dönemdeyiz. Bu yüzden akıcı okuyan bir öğrenci sadece okumada değil diğer derslerde de gelişmiş oluyor.” (K5)

Katılımcı görüşleri incelendiğinde akıcı okuma etkinliklerinin öğrencilerin akıcı okuma becerisini geliştirdiği, etkinlikler çeşitlilik kazandıkça öğrencilerin okuma sevgisinin pekiştiği ve okuma alışkanlığı kazandıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin akıcı okuma becerilerinde meydana gelen gelişimin okuduğunu anlamaya da katkı sağlayarak diğer dersleri daha iyi anlamlandırmayı ve akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği saptanmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda elde edilen dördüncü tema “Akıcı okumayı değerlendirme yöntemleri” olarak belirlenmiştir. Akıcı okumada kullanılan değerlendirme yöntemlerine yönelik bulgulara Tablo 4’te yer verilmiştir.

Tablo 4. Akıcı Okumayı Değerlendirme Yöntemleri

Kod	Frekans
Düzenli takip/rapor	8
Okuma hızı ölçümü	6
Doğru okuma düzeyini belirleme	4
Geribildirim	4

Tablo 4 incelendiğinde akıcı okumayı değerlendirme yöntemleri kapsamında en sık tekrar eden kodun “Düzenli takip/rapor” (n=8) olduğu belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bir diğer önemli kod “Okuma hızı ölçümü” (n=6) olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte araştırmada akıcı okuma becerisini değerlendirme yöntemleri kapsamında en az sıklıkla tekrar eden kodların “Doğru okuma düzeyini belirleme” (n=4) ve “Geribildirim” (n=4) olduğu saptanmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin “Akıcı okumayı değerlendirme yöntemleri” temasına ilişkin örnek ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Düzenli olarak ölçüp not alıyorum. Bunula ilgili her iki haftada bir okuma yaptırıp çizelgeme not alıyorum. Böylelikle öğrencilerin kendi içerisindeki okuma artışlarını veya düşüşlerini görebiliyorum.” (K3)

“İlk başlarda dakika tutarak okuma hızlarını tespit ediyordum. Sonra dakika tuttuğumu fark ettiklerinde çok heyecanlandıklarını ve kelimelere eklemeler yaparak yanlış okuduklarını fark ettim. Şu an ya gizlice dakika tutuyor onlara hissettirmiyorum ya da öğrencim okuyup gittikten sonra kaç kelime okuduğunu tespit ediyorum” (K1)

“Öğrenciler evet okuma yapıyorlar ama benim aslında önem verdiğim şey metni okurken ne derecede doğru okuyor kelimeyi yutuyor mu yanlış mı okuyor buna önem veriyorum. Çünkü akıcı okumanın temelinde de okuduğu metni en doğru şekilde okumanın olduğunu düşünüyorum.” (K9)

“Okuma hızlarını ölçerek değerlendirme yapıyorum. Her öğrencimi bireysel olarak okutarak okuma hızına bakıyorum. Artış veya azalış gösterme durumunu inceliyorum öğrencilere de dönüt veriyorum yapmaları gereken şeyleri söylüyorum ki düzelsinler.” (K4)

Katılımcı görüşleri incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin akıcı okuma düzeylerini değerlendirmede okuma hızlarını takip ettikleri ve okudukları kelime sayısını rapor haline getirerek düzenli olarak gelişimlerini takip ettikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin okuma sırasında doğru okuma düzeylerini de takip ettikleri ve öğrencilere geribildirim vererek akıcı okumayı destekledikleri tespit edilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda elde edilen beşinci tema “Akıcı okumanın gelişimine ilişkin öneriler” olarak belirlenmiştir. Akıcı okumayı geliştirmeye ilişkin öneriler kapsamında elde edilen bulgulara Tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5. Akıcı Okumanın Gelişimine İlişkin Öneriler

Kod	Frekans
Yöntem-teknik çeşitliliği sağlama	4
Öğrenciye rol model olma	3
Okumada disiplinlerarası yaklaşım	3
Aile ile iletişimi güçlendirme	3
Tekrarlı okuma çalışmaları	2
Cümle temelli okuma yöntemine dönme	2
Ezber çalışmaları	2
Grup halinde okuma çalışmaları	2
Okumada teknolojiden yararlanma	1

Tablo 5 incelendiğinde akıcı okumanın gelişimine ilişkin öneriler kapsamında en sık tekrar eden kodun “Yöntem-teknik çeşitliliği sağlama” (n=4) olduğu belirlenmiştir. İkinci en çok tekrar edilen kod ise “Öğrenciye rol model olma” (n=3) “Okumada disiplinlerarası yaklaşım” (n=3) ve “Aile ile iletişimi güçlendirme” (n=3) olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra sınıf öğretmenlerinin akıcı okumayı geliştirmeye yönelik önerileri kapsamında “Tekrarlı okuma çalışmaları” (n=2), “Cümle temelli okuma yöntemine dönme” (n=2), “Ezber çalışmaları” (n=2), “Grup halinde okuma çalışmaları” (n=2) ve “Okumada teknolojiden faydalanma” (n=1) gibi öneriler sundukları tespit edilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin “Akıcı okumanın gelişimine ilişkin öneriler” temasına ilişkin örnek ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“..etkili öğrenme yöntemlerini de önemli görüyorum. Öğrencilerin öğrenmedeki farklılıklarını da düşününce bir yöntemle değil de çeşitlendirdiğimiz yöntemlerle daha etkili sonuçlar elde edebiliriz.” (K7)

“Çocuklara nasıl okuması gerektiğini göstermek için önceden öğretmenin okuması önemli. Bir de öğrenci en çok öğretmenini rol model alıyor o yaşlarda öğretmen okursa öğrenci de okur. Bu yüzden bu açıdan da rol model olmak gerektiğine inanıyorum.” (K2)

“Bence ilkokullarda tekrar cümle yöntemi ile okuma-yazma öğretimine geçilmelidir. Her iki yöntemde okuma-yazma eğitimi veren bir öğretmen olarak cümle yöntemiyle okumaya geçen çocukların daha akıcı okuduğunu düşünüyorum. Çünkü çocuklar tümdengelim yöntemiyle okuduğunu anlayabiliyorlar.” (K3)

“Teknoloji çağında olduğumuzu ve her öğrencinin bir telefona ulaştığını düşünürsek dijital oyunlar gibi telefonlarda da kitap okumayı kolaylaştıran ya da sevdiren uygulama ya da programların geliştirilmesinin her bireye her yerde ulaşabilmek açısından önemli olacağını düşünüyorum.” (K1)

Sınıf öğretmenlerinin akıcı okuma becerisini geliştirmeye ilişkin önerileri incelendiğinde yöntem-tekniğin çeşitliliği sağlamanın öğrenci ilgisini çekerek akıcı okuma konusunda etkili olabileceği belirlenmiştir. Bununla birlikte katılımcılar öğretmenlerin okuma konusunda öğrencilere rol model olmasının öğrenciyi teşvik edici olabileceğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte katılımcılardan bazıları ses temelli cümle yöntemi yerine cümle temelli okuma yazma öğretiminin kullanılmasının okuma yazma öğretiminde daha etkili olabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca teknolojinin okuma sürecinde kullanımının akıcı okumayı geliştirme konusunda etkili olabileceği ifade edilmiştir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin akıcı okumaya dair görüşleri ve akıcı okumayı geliştirmeye yönelik önerileri ele alınmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak öğretmenler ile akıcı okumayı geliştirmek amacıyla uyguladıkları etkinliklerin var olup olmadığı, var ise hangi uygulamaları sıklıkla kullandıkları üzerine bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşme sonucunda öğretmenlerin en çok etkinlik çeşitlendirmeden yararlanarak akıcı okumayı geliştirmeyi amaçladıkları bununla birlikte tekrarlı okuma etkinliklerinin de ikinci sıklıkta tercih edildiği görülmektedir. Aktaş (2023), bu çalışmaya benzer şekilde; Türkçe öğretmenlerine yönelik bir çalışma gerçekleştirmiş ve bu çalışma sonucunda öğretmenlerin akıcı okumayı geliştirmek için çeşitli etkinliklerden yararlandıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu etkinliklere; tekrarlı okuma yaptırma, drama ve tiyatro etkinlikleri yaptırma gibi türlü örnekler vermiştir. Buradan hareketle yapılan bu araştırmanın Aktaş'ın (2023) araştırması ile ortak sonuçlara ulaştığı söylenebilir.

Bu araştırmaya katılan öğretmenler tarafından en çok görüş, “öğrenci seviyesinin” akıcı okumayı etkileyen bir unsur olduğu konusunda belirtilmiştir. Bunun yanında sırasıyla sınıf mevcudu, okulun/sınıfın fiziki şartları, materyal imkânları, teknolojinin derse entegre edilmesi, yaş grubu, hazır bulunuşluk, aile ilgisi, öğrencilerin ilgi alanları, öğrencinin öğrenme stili, ailenin eğitim düzeyi kodlarının da akıcı okumayı etkilediği ifade edilmiştir. Akıcı okuma üzerine çalışma yapan bir diğer araştırmacı Kanık Uysal (2018), ders içerisinde metin özelliği ve öğrencilerin okuma düzeylerine göre farklı yöntemlerden yararlanılması gerektiği üzerinde durmuştur. Bu durum, yapılan araştırma sonucunda belirtildiği gibi öğrenci düzeylerinin akıcı okumayı etkileyeceğine dair fikir vermektedir. Buradan hareketle gerçekleştirilen araştırmanın yapılan diğer çalışma sonuçları ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Katılımcı öğretmenler çeşitli etkinlik ve yöntemlerin derslerde kullanılmasının yararları hakkında görüşlerini ifade ederken öğrencilerinin akıcı okumalarının geliştiğini bunun yanı sıra öğrencilere okuma sevgisi kazandırma, okuma alışkanlığı kazandırma gibi unsurlara da etkisi olduğunu ifade etmişlerdir. Akyol ve Baştuğ (2015) çalışmasında çeşitli yöntemler kullanılarak yapılan öğretimlerin akıcı okumayı ve okuduğunu anlamayı geliştirdiğini ifade etmiştir. Bu araştırma dikkate alınarak varılan sonuç hakkında alan yazına uyumlu bir sonuç elde edildiği belirtilebilir.

Akıcı okumanın değerlendirilebilmesine dair görüşlerini ifade eden öğretmenler öğrencileri düzenli takip ederek elde ettikleri verileri raporlaştırdıklarını belirtmiştir. Bu raporlaştırmaların çoğunlukla okuma hızı takibi olduğunu bunun yanı sıra öğrencilerin doğru okuma düzeylerini belirlemeye yönelik olduğunu ifade etmişlerdir. Alan yazında akıcı okuma üç bileşene ayrılmıştır. Bu bileşenler okuma hızı, doğru okuma ve prozodik okumadır (Kaya, 2016). Katılımcı öğretmenler bu üç bileşen içerisinde okuma hızı ve doğru okuma düzeylerinin değerlendirilmesine ait görüşler belirtirken prozodiye dair bir ölçüm yöntemi geliştirmedikleri belirlenmiştir. Bunun yanı sıra okuma hızı ve doğru okuma düzeylerini nasıl ölçtüklerine dair net bilgiler verememeleri sebebi ile bu ölçümleri tam olarak yapabildikleri düşünülmemektedir. Bu durum katılımcı öğretmenlerin akıcılığı tam olarak nasıl değerlendirebileceklerini bilmediklerinin bir göstergesidir. Bu sonuca uygun olarak Yıldırım vd. (2013) de araştırmasında öğretmenlerin çoğunluğunun akıcı okumanın nasıl değerlendirileceğine dair yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmiştir.

Akıcı okumanın gelişimine ilişkin öneriler bağlamında ise en sık tekrar eden görüşün “Yöntem-teknik çeşitliliği sağlama” olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin yöntem ve teknikleri çeşitlendirmesinin akıcı okumayı geliştirdiği yapılan türlü araştırmalarda ortaya konulmuştur (Akyol ve Yılmaz, 2010; Aşıkcan,2019; Babacan, 2020; Duran ve Sezgin, 2012). Buradan hareketle katılımcı öğretmenlerin akıcı okumayı geliştirmeye dair verdiği fikirlerin etkili olabileceğini söylemek mümkündür. Bunun dışında verilen öneriler kapsamında öğretmenin öğrenciye rol model olması, okumada disiplinler arası yaklaşıma uygun eğitimler verilmesi gibi başlıklara da değinilmiştir. Bu görüşlerin irdelenmesi ile katılımcı öğretmenlerin akıcı okumanın gelişimini çeşitli unsurların etkileyeceğinin bilincinde oldukları sonucuna ulaşılabilir. Ayrıca katılımcı öğretmenler okul aile iletişiminin artırılmasının akıcı okumaya etkili olacağını da dile getirmişlerdir. Benzer bir ifadeyle Kanık Uysal (2018), yalnızca sınıf içerisinde yapılan çalışmaların öğrencilerin okuma gelişimi açısından yeterli olmadığını, aile ile yapılan iş birliği sonucunda gelişimin çok daha hızlı ilerlediğini belirtmiştir. Bu unsurlar göz önüne alındığında söz konusu araştırmanın birçok yazar ile ortak kanıya vardığı saptanmıştır. İlerleyen süreçlerde bu konuya dair yapılacak çalışmalarda araştırmacıların daha fazla katılımcıya yer vermesi önerilebilir. Çalışma sonuçları incelendiğinde öğretmenlere akıcı okumanın ne olduğu hakkında bilgi düzeylerinin artırılmasına yönelik hizmet içi eğitimler verilerek derslerde kullanmalarının artırılması sağlanabilir. Bununla birlikte akıcı okumayı değerlendirme yöntemlerini belirlemelerinde çeşitli eğitimler almaları sağlanabilir.

5. BEYAN

Araştırma ve Yayın Etiği: Yapılan çalışmada “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*”nde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin “*Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler*” başlıklı 2. bölümünde belirtilen eylemlerden de hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı: 1. yazar katkı oranı % 50, 2. yazar katkı oranı: % 50 olarak bu araştırmaya katkı sağlanmıştır. Araştırma süreci boyunca iki yazar aynı oranda literatür incelemesi yapmış olup problemin açıklanması, araştırma ve araştırmanın analizi sürecinde ortak hareket etmişlerdir. Bulguların oluşturulması, tartışma ve sonuç bölümlerinin ele alınması süreci içerisinde de aynı şekilde birlik içerisinde çalışılmıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı: Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

6. KAYNAKÇA

Aktaş, E. (2023). Türkçe öğretmenlerinin akıcı okuma becerisi ile ilgili biliş düzeyleri. *International Journal Of Language Academy*, 11(1).

Akyol, H., & Yılmaz, M. (2010). Okuma bozukluğu olan bir öğrencinin okuma ve yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik bir durum çalışması. *E-Journal Of New World Sciences Academy*, 5(4), 1690-1700.

Akyol, M., & Baştuğ, M. (2015). Yapılandırılmış akıcı okuma yönteminin üçüncü sınıf öğrencilerinin akıcı okuma ile okuduğunu anlama becerilerine etkisi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 125-141.

Aşıkcan, M. (2019) *Üçüncü sınıf öğrencilerinin akıcı okuma becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması*. Yayınlanmamış doktora tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Babacan, K. (2020) *Okuyucu tiyatrosunun ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin akıcı okuma ve okuduğunu anlama becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Baştuğ, M. (2012) *İlköğretim I. kademe öğrencilerinin akıcı okuma becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Deeney, T. A. (2010). One-minute fluency measures: Mixed messages in assessment and instruction. *Reading Teacher*, 63(6), 440-450.

Duran, E., & Sezgin, B. (2012), Rehberli okuma yönteminin akıcı okumaya etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3).

Güçlüer, S. (2020) *Okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede derinlemesine okuma stratejisinin etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi* (35.basım). Ankara: Nobel Yayıncılık
- Kaya, D. (2016). Akıcı okuma gelişiminin değerlendirilmesine yönelik boylamsal bir çalışma / A longitudinal study on the assessment of reading fluency development. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 4(2), 14-25.
- Keskin, H., & Baştuğ, M. (2013). Geçmişten günümüze akıcı okuma. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 171, 189-208. doi: 10.20296/tsad.75456
- Keskin, H. K., & Akyol, H. (2014), Yapılandırılmış okuma yönteminin okuma hızı, doğru okuma ve sesli okuma prozodisi üzerindeki etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(4), 107-119. doi: 10.16916/aded.09329
- Koçak, A., & Arun, Ö. (2006). İçerik analizi çalışmalarında örneklem sorunu. *Selçuk İletişim*, 4(3), 21-28. doi: 10.18094/si.51496
- Mather, N., Bos, C., & Babur, N. (2001). Perceptions and knowledge of preservice and inservice teachers about early literacy instruction. *Journal of Learning Disabilities*, 34, 472-482. doi: 10.1177/002221940103400508
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis (2nd edition)*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Kanık Uysal, P. (2018) *Akıcı okuma odaklı okuma öğretiminin beşinci sınıf öğrencilerinin okuma ve okuduğunu anlama becerileri üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Rasinski, T. (2004). Creating fluent readers. *Educational Leadership*, 61(6), 46-51.
- Ulusoy, M., Dedeoğlu, H., & Ertem, İ. S. (2012). Öğretmen adaylarının akıcı okumanın öğretimi ve değerlendirilmesine yönelik algıları. *Electronic Journal Of Social Sciences*, 11(40).
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2020). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, K., Çetinkaya, Ç., & Ateş, S. (2013), Akıcı okumaya yönelik öğretmen bilgisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(22), 263-281.

7. EXTENDED ABSTRACT

This research aims to determine the opinions of teachers, who are expected to be pioneers in students' fluent reading journey, about fluent reading. The findings obtained as a result of the interviews include determining the current situation of classroom teachers regarding fluent reading, as well as their suggestions for making this process more efficient. At the same time, this research is important in terms of teachers identifying their sufficient and inadequate aspects of fluent reading and expressing ideas that can set an example for their colleagues. When the literature is examined, Yıldırım, Çetinkaya and Ateş (2013) investigated the knowledge levels of classroom teachers about fluent reading; It was determined that Ulusoy, Dedeoğlu and Ertem's (2012) study was aimed at determining the knowledge levels of prospective classroom teachers regarding fluent reading. Based on this, it has been determined that studies addressing the opinions and suggestions of classroom teachers regarding fluent reading are limited. This is considered important in terms of its contribution to the literature. For this reason, the research aimed to examine the opinions and suggestions of classroom teachers regarding fluent reading. For this purpose, "What are the opinions and suggestions of classroom teachers about fluent reading?" question has been determined.

In this research, which aims to examine classroom teachers' views on fluent reading, a case study design, one of the qualitative research methods, was used. The participants of the research consist of 9 classroom teachers working in public schools in Gaziantep. Research data was obtained by interview method. In this research, the interviews with the participants were analyzed by content analysis.

As a result of the interviews, it is seen that teachers aim to develop fluent reading by making use of activity diversification the most, however, repeated reading activities are preferred second most frequently. The most common opinion of the teachers participating in this research was that "student level" is a factor affecting fluent reading. In addition, it has been stated that the codes such as class size, physical conditions of the school/class, material facilities, integration of technology into the lesson, age group, readiness, family interest, students' interests, student's learning style, and family's education level also affect fluent reading. While the participating teachers expressed their opinions about the benefits of using various activities and methods in lessons, they stated

that their students' reading fluency improved, and that it also had an effect on factors such as gaining students a love of reading and gaining a reading habit. Teachers who expressed their opinions about the evaluation of reading fluency stated that they regularly follow the students and report the data they obtain. They stated that these reports are mostly about tracking reading speed, as well as determining the correct reading levels of students. In the context of suggestions regarding the development of fluent reading, it was determined that the most frequently repeated opinion was "Ensuring method-technical diversity".

Göçen, G., & Biber, B. (2024). Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki söz varlığı ögeleri: “İpekyolu A2” ders kitabı örneği. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, (Ö3), 53-73.

JSES

Journal of Sustainable Educational Studies

e-ISSN: 2757-5284

Geliş/Received: 11.06.2024 Kabul/Accepted: 30.06.2024

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi/Research Article

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Söz Varlığı Ögeleri: “İpekyolu A2” Ders Kitabı Örneği¹

Gökçen GÖÇEN²

Betül BİBER³

Özet

Bireyler yazılı ve sözlü iletişimde zihinsel yetilerini kullanmakta ve ifade etmek istediklerini sözcüklerle somutlaştırmaktadırlar. Bu anlamda sözcükler dil öğretiminde önemli bir rol oynamaktadır. Ana dili eğitiminde ve yabancı dil öğretiminde sözcükler olmadan bilgiler aktarılamamakta, anlama ve anlatma becerileri kullanılamamaktadır. Dil öğretiminde kullanılan materyallerden en temeli olan ders kitaplarında kullanılan söz varlığı ögeleri, hedef dilin öğretimine katkı sunmaktadır. Söz varlığı ögelerinin kullanım sıklıkları da hedef dili öğrenmek isteyenlere hangi sözcüklerin hangi seviyede öncelikli olarak öğretilmesi gerektiğini göstermektedir. Her seviyede sarmal yaklaşım kullanılarak öğretilmesi gereken sözcükler bulunmaktadır. Dil öğretim seviyelerine göre sözcükler ve kullanım sıklıkları farklı olmak durumundadır. Orta ve ileri dil seviyelerinde öğretilen sözcüklerle, temel dil seviyesinde öğretilen sözcükler ve kullanım sıklıkları bir olmamalıdır. Bu nedenle yabancı bireylerden Türkçe öğrenmek isteyenlere dil öğretiminde kaynaklık etmesi hedefi üzerine hazırlanan ders kitaplarında bulunan sözcüklerin ve kullanım sıklıklarının tespit edilip değerlendirilmesi hedef dilde sözcük öğretimi için önemli bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaçtan hareketle yapılan çalışmada yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan ve daha önce söz varlığı açısından incelenmediği fark edilen İpekyolu A2 ders kitabındaki söz varlığı ögelerinin ve bunların kullanım sıklığının tespit edilmesi hedeflenmiştir. Nitel araştırmalardan durum çalışması deseniyle gerçekleştirilen çalışmada İpekyolu A2 ders kitabında yer alan sözcükler, ikilemeler, deyimler ve atasözlerine yönelik veriler doküman analizi çalışmasıyla bir araya getirilmiştir. Söz varlığı ögelerinin kullanım sıklıklarının analizinde CİBAKAYA 2.3 programı kullanılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen verilere göre incelenen ders kitabında en fazla sözcüklere yer verilirken sırasıyla deyimlere, ikilemelere ve az da olsa atasözlerine yer verildiği görülmüştür. Çalışmada, elde edilen sonuçlar alan yazınındaki diğer araştırmalar kapsamında tartışılmış ve gerekli bölümlerle ilgili öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi; ders kitapları; sözcük öğretimi; sözcük sıklığı

Vocabulary Used in Textbooks for Teaching Turkish as a Foreign Language: “İpekyolu A2” Textbook Sample

¹ Bu çalışma 22 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirilen Uluslararası Katılımlı Eğitimde Mükemmeliyet Araştırmaları Kongresi'nde (EMAK-2023) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Doç. Dr., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD, İstanbul-Türkiye, ggocen@fsm.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7552-8406

³ Yüksek lisans öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yabancılara Türkçe Öğretimi Programı, İstanbul-Türkiye, betul.biber@stu.fsm.edu.tr, ORCID: 0009-0009-8228-9074

Abstract

Individuals use their mental abilities in written and oral communication and concretise what they want to express with words. In this sense, words play an important role in language teaching. In mother tongue education and foreign language teaching, information cannot be transferred without words, and comprehension and expression skills cannot be used. The vocabulary items used in textbooks, which are the most basic of the materials used in language teaching, contribute to the teaching of the target language. The frequency of use of vocabulary items also shows which words should be taught primarily at which level to those who want to learn the target language. At each level, there are words that should be taught using a spiral approach. According to the language teaching levels, the words and their frequency of use should be different. The words taught at intermediate and advanced language levels should not be the same as the words taught at the basic language level and their frequency of use. For this reason, it is an important need for vocabulary teaching in the target language to determine and evaluate the vocabulary and usage frequencies in the textbooks prepared with the aim of being a source of language teaching for foreign individuals who want to learn Turkish. Based on this need, this study aims to determine the vocabulary items and their frequency of use in “İpekyolu A2” textbook, which is prepared for teaching Turkish to foreigners and which has not been examined in terms of vocabulary before. In the study, which was carried out with the case study design from qualitative research, the data on words, doublings, idioms and proverbs in the “İpekyolu A2” textbook were gathered through document analysis. CİBAKAYA 2.3 programme was used to analyse the frequency of use of vocabulary items. According to the data obtained as a result of the study, it was seen that the textbook analysed in the textbook included words the most, idioms, doublings and proverbs, respectively. In the study, the results obtained were discussed within the scope of other studies in the literature and suggestions were presented for the necessary sections.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language; textbooks; teaching vocabulary; word frequency

1. GİRİŞ

Sözcükler, bireylerin somut veya soyut kavramları ifade ederken kullandıkları sesbirimsel öğelerden oluşan yapılardır. Bu yapılar sayesinde sözlü ve yazılı dilde iletişim gerçekleşir. İletişimin temel unsurlarından biri olan sözcükler; fonolojik, semantik, sentaks ve morfolojik olarak bir bütünü oluştururlar. Çeşitli tanımlamaları bulunan sözcükler, Türkçe Sözlük’te (TDK, E. T. 2022) “Bir veya birkaç heceden oluşan, anlamlı ses birliği; söz, sözcük, lügat.” olarak tanımlanmıştır. Ergin (2009, s. 95) ise sözcüğü, anlamsal ve görevsel açıdan ele alarak seslerin bir araya getirdiği topluluk olarak tanımlamaktadır. Korkmaz’a (1992, s. 100) göre sözcük “Bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşan, aynı dili konuşanlar arasında zihinde tek başına kullanıldığında belli bir kavrama karşılık olan somut veya belli bir duygu veya düşünceyi yansıtan soyut yahut da somut ve soyut kavramlar arasında ilişki kuran dil birimi.”dir.

Sözcükler dil kullanımında olduğu gibi dil öğretiminin de temel bileşenlerindedir. Ana dilinde bireylerin anlama ve anlatma faaliyetlerinin gerçekleşmesinde etkin rol oynayan sözcükler, yabancı dil öğretiminde de çok önemlidir. Yeni bir dil öğrenmek isteyen bireyler dil bilgisi kalıpları ve kuralları ile değil, ait olduğu dilin özünü oluşturan sözcükleri kullanarak etkileşimde bulunurlar (Demirel, 2013, s. 287).

Yabancı dil öğretiminde hangi dil seviyesinde öncelikli olarak hangi sözcüklerin öğretilmesi gerektiğini yansıtan önemli bir unsur, o dili ana dili olarak kullananların sözcükleri hangi sıklıkla kullandıklarıdır. Sıklık, bir metinde bir sözcükle kaç kere karşılaşıldığını ifade etmektedir (Aksan ve Yaldır, 2011, s. 378). Yabancı dil öğretiminde ilk olarak hedef dilde en sık kullanılan sözcüklerin öğretilmesi söz konusudur. Dilde en sık kullanılan sözcüklerin belirlenmesi ise metinler üzerinde yapılan sıklık analizleri ile mümkün olmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde en çok kullanılan temel materyallerden birisi olan ders kitapları, yabancılara Türkçe öğretimi alanında çoğu sözcük sıklığı çalışmalarının örneklemini oluşturmaktadır (Çınar ve İnce, 2015; Çiriş ve Arslan 2021; Çiçek, 2015; Erol, 2021; Göçen, 2016; Gündoğdu, 2019; Hayran, 2019). Yabancı dil öğretiminde birçok işlevi içinde bulunduran ders kitapları, en temel dil öğretim materyalleri arasındadır. Bu sebeple sıklık çalışmalarının örneklemini olarak ders kitaplarının seçilmesinin, hangi sözcüklerin hangi seviyede öğretilmesi konusunda önemli bir katkısı bulunmaktadır.

“Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, sözcüklerin kullanım sıklığına yönelik yapılan araştırmaların sayısının arttığı yukarıdaki örnekler yoluyla görülse de bu alanda sözcük sıklık listelerinin hâlâ eksik olması daha fazla sayıda bilimsel çalışma yapılmasına ihtiyaç olduğunu göstermektedir.” (Göçen ve Okur, 2017, s. 122). Bu

bakımdan hem öğrencilerin metinleri hem okuma metinleri hem de ders kitaplarındaki metinler üzerinde yapılacak olan sıklık çalışmaları, sözcüklerin ilgili dil seviyelerinde sistemli bir şekilde öğretilmesi konusunda yabancılara Türkçe öğretimi alanına katkı sağlayacaktır.

Bu bağlamda yapılan çalışmada “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyenler için kullanılan ders kitaplarında yer alan sözcükler nelerdir?” sorusundan hareket edilerek “İpekyolu A2” yabancılar için Türkçe ders kitabında bulunan sözcüklerin kullanım sıklıklarını tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaçla yapılan çalışmanın alt amaçları şunlardır:

1. İncelenen metinde kullanılan toplam ve farklı sözcük, ikileme, deyim ve atasözü sayısı nedir?
2. İncelenen metinde yer alan sözcükler hangileridir?
3. İncelenen metinde yer alan ikilemeler hangileridir?
4. İncelenen metinde yer alan deyimler hangileridir?
5. İncelenen metinde yer alan atasözleri hangileridir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanmış “İpekyolu A2” ders kitabındaki sözcük, ikileme, deyim ve atasözlerinin sıklıklarının tespit edilmesi amacıyla yapılan çalışmada, nitel araştırma desenleri arasında bulunan durum çalışması deseni kullanılmıştır. “Durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 77).

2.2. Araştırmada İncelenen Dokümanlar

Bu araştırmada Türk Ocakları Vakfı tarafından 2013 yılında basılan İpekyolu A2 Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitabı incelenerek söz varlığı unsurları tespit edilmiştir. İncelenen kitap 7 temadan ve 75 sayfadan oluşmaktadır.

2.3. Veri Toplama Süreci ve Aracı

Araştırmanın ilk aşaması, İpekyolu A2 seviyesi ders kitabının temin edilmesiyle başlamıştır. Dijital araçlar yardımıyla ders kitabının Word belgesi hâline aktarımı sağlanmıştır. Metinde sıklık çalışması dışında kalan noktalama işaretleri, görseller, sayfa sayıları vb. öğeler silinmiştir. Araştırma kapsamında yer alan veriler, doküman analizi yöntemi ile bir araya getirilmiştir. “Doküman analizi yöntemi, dokümana ulaşma, orijinal olup olmadığını teyit etme, dokümanı anlama, analiz etme, veriyi kullanmadır.” (Kıral, 2020, s. 1).

2.4. Verilerin Analizi

İpekyolu A2 ders kitabında bulunan sözcüklerin, ikilemelerin, deyimlerin ve atasözlerinin analizi için içerik analizi yöntemi ve söz varlığı unsurlarının kullanım sıklıkları için betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Göçen’in (2016) çalışmasından hareketle sözcük sıklığı analizi şu şekilde gerçekleştirilmiştir:

1. Özel isimler ve basamak sayıları dışında kalan sayılar silinmiştir.
2. Özel tarihlerdeki sayılar ve basamak sayıları yazılı hâle getirilip “+” sembolüyle birleştirilerek verilmiştir.
3. “DA” bağlacı ve “mI” soru eki tek bir biçimde kabul edilerek yazılmıştır.
4. İsim olan sözcüklerde çekim ekleri; fiil olan sözcüklerde ise olumsuzluk, zaman, kişi ekleri silinmiştir.
5. Fiilimsilerde isim-fiil ekleri hariç diğer ekler silinmiştir.
6. Fiillerin sonuna “-” konularak fiil olduklarının ayırt edilmesi kolaylaştırılmıştır.

Söz varlığı öğelerinin kullanım sıklıkları tespit edilmesi amacıyla yapılan işlemlerden sonra CİBAKAYA 2.3 programından yararlanılarak sözcüklerin sıklık tespiti yapılmıştır. Sözcükler Excel dosyasına aktararak türlerine göre tablolaştırılmıştır.

2.5. Araştırma ve Yayın Etiği

Yapılan çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi”nde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlıklı 2. bölümünde belirtilen eylemlerden de hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

2.5.1. Etik kurul izni

Bu araştırma dokümanlar üzerine yapıldığından etik kurul izni gerektirmemektedir.

3. BULGULAR

Araştırmaya ait bulgular incelenen ders kitabında bulunan sözcüklerin, ikilemelerin, deyimlerin ve atasözlerinin sayısından ve kullanım sıklıklarından oluşmaktadır.

3.1. İncelenen Metinde Yer Alan Toplam ve Farklı Sözcüklerin, İkilemelerin, Deyimlerin ve Atasözlerinin Sayısına Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu kısımda İpekyolu A2 yabancılar Türkçe öğretimi ders kitabında bulunan toplam ve farklı sözcük, ikileme, deyim ve atasözü sayısı verilmiştir. Araştırmada ulaşılan bulgular, Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1. İncelenen Metinde Kullanılan Toplam ve Farklı Sözcük, İkileme, Deyim, Atasözü Sayısı

Tür	Toplam	Farklı	Sözcük Kat Sayısı (Farklı/Toplam)
Sözcük	7700	1789	0.23
İkileme	14	10	0.71
Deyim	38	17	0.45
Atasözü	1	1	1.00
Toplam	7753	1817	0.23

Tablo 1’e göre “İpekyolu A2” ders kitabında toplamda 7753 sözcük bulunmuş olup bunların 1817’sinin birbirinden farklı sözcük olduğu tespit edilmiştir. İncelenen ders kitabında en çok temel sözcüklerin ve en az atasözlerinin yer aldığı görülmüştür.

Toplamı verilen sözcüklerin türlerine bakıldığında isim ve fiillerden oluşan sözcüklerin 1789 farklı kullanımının olduğu ve tekrarlarıyla birlikte toplamda 7700 sözcüğün metinde yer aldığı görülmektedir. Metinde 10 farklı ikilemenin bulunduğu ve toplamda 14 kez kullanıldığı anlaşılmaktadır. Diğer bir tür olan deyimlerden ise 17 farklı deyim toplamda 38 kere kullanılarak metinde yer aldığı tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında incelenen ders kitabında 1 atasözü yer almaktadır.

İncelenen ders kitabında yer alan söz varlığı öğelerinin sözcük kat sayısı incelendiğinde, metindeki sözcüklerin sıklıkla tekrar ettiği anlaşılmaktadır.

3.2. İncelenen Metinde Yer Alan Sözcüklere Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu bölümde “İpekyolu A2” ders kitabında yer alan sözcüklerden en sık kullanılan 50 sözcüğe ve bunların kullanım sıklıklarına yer verilmiştir. İncelenen metinde yer alan tüm sözcüklerin kullanım sıklıkları Ek.1’de sunulmuştur. İncelenen ders kitabında bulunan ilk 50 sözcük ve kullanım sıklıkları Tablo 2’de gösterilmektedir:

Tablo 2. İncelenen Ders Kitabında Bulunan İlk 50 Sözcük ve Kullanım Sıklıkları

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
bir	177	mi	62
ben	175	her	59
ve	118	iste-	59
var	100	al-	52
ne	95	yok	52
çok	81	gel-	47
ol-	79	anne	46
sen	78	de	46
yap-	72	için	46
o	70	yemek	43
ev	65	i-	41
ile	65	gün	40
bu	63	ama	37
git-	63	yarın	37

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
biz	35	oku-	27
siz	34	su	27
zaman	34	de-	26
iç-	33	kim	26
daha	32	kitap	26
iki	32	yan	26
sev-	31	yer	25
bak-	30	baba	24
evet	29	üç	24
kadar	28	şey	23
sonra	28	iyi	22
en	27	kaç	22

Tablo 2’de “İpekyolu A2” Türkçe ders kitabında bulunan ilk 50 sözcük ve bu sözcüklerin kullanım sıklıkları gösterilmiştir. İncelenen metinde en sık kullanılan ilk 10 sözcük “*bir, ben, ve, var, ne, çok, ol-, sen, yap-, o*” şeklindedir. En sık kullanılan ilk 10 sözcük tür bakımından değerlendirildiğinde 2 adet fiil soylu sözcüğün, 8 adet isim soylu sözcüğün yer aldığı anlaşılmaktadır.

3.3. İncelenen Metinde Yer Alan İkilemelere Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“İpekyolu A2” ders kitabında tespit edilen ikilemeler ve bunların kullanım sıklıkları Tablo 3’te yer almaktadır:

Tablo 3. İncelenen Metinde Kullanılan İkilemeler ve Kullanım Sıklıkları

İkileme	Sıklık
güle güle	5
dilim dilim	1
falan filan	1
gümbür gümbür	1
kendi kendi	1
pır pır	1
pırıl pırıl	1
seve seve	1
yavaş yavaş	1
zaman zaman	1
Toplam	14

Tablo 3’e göre incelenen metinde 10 farklı ikileme, toplam 14 kez kullanılmıştır. Metinde en fazla yer alan ikileme, günlük dilde sıklıkla kullanılan “*güle güle*” ikilemesidir. Metindeki diğer ikilemelerin ise 1’er kez kullanıldığı görülmektedir. Metinde var olan ikilemeler incelendiğinde, ikilemelerin çoğunlukla aynı sözcüğün tekrarıyla oluşan ikilemeler olduğu anlaşılmaktadır.

3.4. İncelenen Metinde Yer Alan Deyimlere Yönelik Bulgular ve Yorum

“İpekyolu A2” ders kitabında yer alan deyimler ve bunların kullanım sıklıkları Tablo 4’te gösterilmektedir:

Tablo 4. İncelenen Metinde Kullanılan Deyimler ve Kullanım Sıklıkları

Deyim	Sıklık
canını almak	8
hoşuna gitmek	5
sipariş vermek	4
özür dilemek	3
ziyaret etmek	3
boş vermek	2

Deyim	Sıklık
can vermek	2
ısrar etmek	2
abdest almak	1
akıl erdirmek	1
evirip çevirmek	1
fark etmek	1
geçmiş olsun	1
göz atmak	1
kök sökmek	1
sağ ol	1
telefon etmek	1
Toplam	38

Tablo 4’e göre incelenen metinde 17 farklı deyim, toplam 38 kez kullanılmıştır. Metinde en fazla yer verilen ilk 5 deyim “*canını almak, hoşşa gitmek, sipariş vermek, özür dilemek, ziyaret etmek*” deyimleridir. Metindeki deyimlerin hepsinin yardımcı fiillerden oluşan deyimler olduğu görülmektedir.

3.5. İncelenen Metinde Yer Alan Atasözlerine Yönelik Bulgular ve Yorum

“İpekyolu A2” ders kitabında tespit edilen atasözleri ve bunların kullanım sıklıkları Tablo 5’te gösterilmiştir:

Tablo 5. İncelenen Metinde Kullanılan Atasözleri ve Kullanım Sıklıkları

Atasözü	Sıklık
can boğazdan gelir	1
Toplam	1

Tablo 5’e göre incelenen metinde 1 atasözü yer almaktadır. Metinde yer alan atasözü “can boğazdan gelir” atasözüdür.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırma sonucunda incelenen İpekyolu A2 yabancılar için Türkçe ders kitabında 1817 farklı sözcük, ikileme, deyim ve atasözü ile karşılaşmıştır. Bu söz varlığı öğeleri metinde tekrarlarıyla birlikte toplamda 7753 kez kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında incelenen ders kitabında sözcük kategorisinde 1789 farklı sözcüğün toplamda 7700 kere kullanıldığı tespit edilmiştir. Farklı kullanılan sözcük sayısının, toplam sözcük sayısına bölümünü ifade eden sözcük kat sayısı değeri incelendiğinde metinde yer alan sözcüklerin çoğunlukla tekrar sözcüklerden oluştuğu anlaşılmaktadır. İncelenen ders kitabının A2 seviyesi ders kitabı olduğu düşünüldüğünde sözcüklerin tekrar etmesinin, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yeni sözcükleri öğrenebilmeleri için uygun nitelikte olduğu söylenebilir.

İncelenen metinde en sık kullan ilk 10 sözcük “*bir, ben, ve, var, ne, çok, ol-, sen, yap- o*” sözcükleridir. Bu sözcükler yazı dilinde de en sık kullanılan sözcüklerdir (Ölker, 2011; Öztürk, 2013). Ders kitabında yer alan sözcüklerin türü incelendiğinde, sözcüklerin çoğunlukla basit türde sözcükler olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumun A2 dil seviyesinde Türkçe öğrenenler için uygun olduğu söylenebilir. Benzer şekilde yapılan diğer araştırmalarda da temel dil seviyesi okuma ve ders kitaplarında çoğunlukla basit türde sözcüklerle karşılaşmaktadır (Bağcı ve Özdemir, 2021; Göçen ve Aydın, 2021; Göçen, Şen ve Duman 2020; Hayran, 2019).

İncelenen metinde Gazi, İstanbul ve Hitit yabancılar için Türkçe ders kitaplarının incelenmesiyle ortaya konan sözcük sıklık listesinde (Göçen, 2016) yer almayan sözcüklerin olduğu da tespit edilmiştir. Bu sözcükler “kam” ve “caba” sözcükleridir. Bu bulgulardan hareketle incelenen ders kitabının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin sözcük dağarcığını geliştirmeye yönelik bir ders materyali olduğu yorumu yapılabilir.

İncelenen ders kitabında 10 farklı ikilemenin toplamda 14 kez kullanıldığı belirlenmiştir. Farklı ikileme sayısının toplam ikileme sayısına bölümünü ifade eden ikileme kat sayısı incelendiğinde metinde yer alan ikilemelerin sözcüklere oranla daha az sayıda tekrar ettiği görülmektedir. İncelenen metnin A2 dil seviyesi ders kitabı olduğu düşünüldüğünde ikilemelerin tekrar etmesinin, öğrenmeyi kolaylaştıracağı söylenebilir.

Çürük (2018, s. 503) ikilemeleri sözdizimsel ögeler ve anlamı pekiştirme görevine sahip yapılar olarak nitelendirmektedir. İkilemeler anlamı pekiştirme görevini aynı sözcüklerin tekrarıyla, farklı sözcüklerin ya da biri anlamlı biri anlamsız sözcüklerin bir araya gelmesiyle gerçekleştirebilirler. İncelenen ders kitabında ikilemelerin çoğunlukla aynı sözcüklerin tekrarından oluşan ikilemeler olduğu görülmektedir. İncelenen metnin A2 dil seviyesi ders kitabı olduğu düşünüldüğünde bunun öğrenciler için uygun olduğu söylenebilir.

İncelenen metinde en sık rastlanan ikileme “güle güle” ikilemesidir. Bu ikileme yabancılar için hazırlanmış diğer ders kitaplarında da en sık kullanılan ikilemeler arasında tespit edilmiştir (Aydın, 2015; Göçen, 2016).

Araştırma kapsamında incelenen ders kitabında deyimlere de yer verilmiştir. Metinde 17 farklı deyim, tekrarlarıyla birlikte toplam 38 kez kullanılmıştır. Farklı deyim sayısının toplam deyim sayısına bölümünü ifade eden deyim kat sayısı incelendiğinde metinde kullanılan deyimlerin birkaç kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu tekrar, yine de sözcüklerin tekrar etmesi kadar sık değildir. İncelenen metnin A2 dil seviyesi ders kitabı olduğu düşünüldüğünde deyimlerin tekrar etmesinin, öğrenmeyi kolaylaştıracağı söylenebilir.

İncelenen metinde en sık yer alan deyimler “*canını almak, hoşşa gitmek, sipariş vermek*” deyimleridir. Bu deyimler günlük dilde sıklıkla kullanılan deyimler olsa da Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış metinlerde sıklıkla kullanılmamıştır (Göçen ve Yatmaz, 2023; Göçen ve Ataş, 2022). Bu bakımdan incelenen ders kitabının öğrencilerin söz varlığına katkı sağlar nitelikte olduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında incelenen ders kitabında 1 atasözüne rastlanmıştır. A2 dil seviyesinde atasözü öğretimi hedeflenirse de Göçen’in (2016) yaptığı çalışmada da ders kitaplarındaki atasözleri ilk defa A2 dil seviyesinde tespit edilmiştir. Bununla birlikte metinde yer alan atasözü hiç tekrar etmeden metinde yer almıştır. Bu durum ilgili atasözünün öğrenciler tarafından öğrenilmesini zorlaştırabilir. Daha kolay öğrenilebilmesi açısından atasözlerinin A2 dil seviyesinde kullanılması durumunda tekrarlarına da sıkça yer verilmesi gerektiği söylenebilir.

Yapılan araştırmanın sonucunda incelenen İpekyolu A2 yabancılar için Türkçe ders kitabında en çok yer alan söz varlığı ögesinin sözcükler, en az yer alan söz varlığı ögesinin ise atasözleri olduğu tespit edilmiştir. İncelenen ders kitabı, söz varlığını genişletmesi bakımından öğrencilere katkı sağlayacak niteliktedir. Bu çalışmayla benzer araştırmaların farklı dil seviyelerinde, farklı okuma ve ders kitapları üzerinde gerçekleştirilmesi Türkçenin yabancı dil öğretimi alanında sözcüklerin sistemli bir şekilde öğretilmesi konusunda alan yazınına katkı sağlayacaktır.

6. BEYAN

Araştırma ve Yayın Etiği: Yapılan çalışmada “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*”nde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin “*Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler*” başlıklı 2. bölümünde belirtilen eylemlerden de hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni Beyanı: Bu araştırma dokümanlar üzerine yapıldığından etik kurul izni gerektirmemektedir.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı: 1. Yazar katkı oranı: %60 (Araştırmanın problemini, amaçlarını, alt amaçlarını oluşturma, verilerin toplanması, verilerin analizi, araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğini sağlama) 2. yazar katkı oranı: %40 (Literatür taraması, verilerin toplanması, verilerin analizi, bulguların sunumu, tartışma, sonuç ve önerilerin sunulması)

Çıkar Çatışması Beyanı: Araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı: Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

7. KAYNAKÇA

Aksan, Y., & Yaldır, Y. (2011). Türkçe sözvarlığının nicel betimlemesi. Ç. Sağın Şimşek ve Ç. Hatipoğlu (Ed.), 24. *Ulusal dilbilim kurultayı bildiri kitabı* (ss. 377-387). Ankara: ODTÜ Basım

Aydın, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarındaki kelime sıklığı ve seviyelere göre kelime hazinesi çalışması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bağcı, H., & Özdemir, A. (2021). A1 ve A2 seviyesi ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin söz varlığı açısından incelenmesi (Gazi Üniversitesi TÖMER örneği). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (60), 385-407.

- Çınar, İ., & İnce, B. (2015). Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarındaki söz varlığına derlem temelli bir bakış. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(1), 198-209.
- Çiçek, M. (2015). Avrupa dil programı sözcük setleri ile yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarındaki kelimelerin karşılaştırılması: Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti A1 ders kitabı örneği. *International Journal of Language Academy*, 3(2), 216-231.
- Çiriş, M., & Arslan, M. (2021). Ortak Avrupa dil referansı bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Yağmur ders kitaplarının kelime sıklığı açısından incelenmesi. *Journal of Research in Turkic Languages*, 3(2), 51-61.
- Çürük, Y. (2018). Sözcük türetme yöntemi olarak ikileme. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 499-503.
- Demirel, M. V. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlere kelime öğretiminde farklı kelime gruplarının kullanımının etkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 286-299.
- Ergin, M. (2002). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım Yayın Tanıtım.
- Erol, S. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söz varlığı ve sözcük öğretimi üzerine bir değerlendirme: 1981-2021 lisansüstü tezler. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 6(1), 103-120.
- Göçen, G. (2016). *Yabancılar için hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı*. Yayımlanmamış doktora tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Göçen, G., & Ataş, N. (2022). "ABC Çocuklar İçin Türkçe (A1)" ders kitabındaki söz varlığı unsurları. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, 3(4), 207-225.
- Göçen, G., & Aydın, E. (2021). Yabancılar için hazırlanmış Türkçe okuma kitaplarındaki söz varlığı: Çocuk hikâyeleri dizisi A1-A2 örneği. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(1), 93-126.
- Göçen G., & Okur, A. (2017). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki sözcüklerin kullanım sıklığı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 119-136.
- Göçen, G., Şen, B., & Duman, S. F. (2020). Yabancılar için Türkçe okuma kitaplarındaki isim soylu kelimelerin kullanım sıklığı. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, (21), 46-73.
- Göçen, G., & Yatmaz, H. (2023). "ABC Çocuklar İçin Türkçe (A2)" çalışma kitaplarındaki söz varlığı unsurları. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, (Ö2), 161-179.
- Gündoğdu, İ. (2019). *Kültürlerarası iletişim yaklaşımı açısından Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki deyimler*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Hayran, T. (2019). *Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında söz varlığına yönelik bir inceleme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 170-189.
- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ölker, G. (2011). Sözcük türleri ve kelime sıklığı sözlüğü üzerine. *Dil Araştırmaları Dergisi*, 9, 45-60
- Öztürk, H. (2013). *1980'den 2010 yılına okunurluğu yüksek Türk romanlarının söz varlığı açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

8. EXTENDED ABSTRACT

In the Turkish teaching textbook prepared for foreigners, there were a total of 7753 words and 1817 of them were determined to be different words. When we look at the types of words given in total, it is seen that there are 1789 different uses of basic words consisting of nouns and verbs and the basic words are used 7700 times in total.

Looking at Table 1, it can be seen that a total of 10 different dilemmas are included in the textbook 14 times. Another type, idioms, was used 17 different times, a total of 38 times. There is 1 proverb in the textbook examined within the scope of the study. When all these were examined, it was determined that the most use of basic words and the least use of proverbs were from the textbook.

The words in the "İpekyolu A2" Turkish textbook prepared for foreigners and the frequency of use of these words are shown. According to the table, 7700 different words were used 1789 times in total. When we look at the 20 most frequently used words, we see that there are 5 verb words in the most frequently used words, while there are 15 noun words.

According to Table 3, 10 different dichotomies were used a total of 14 times in the "İpekyolu A2" level textbook prepared for teaching Turkish to foreigners. The most commonly used reduplication in the textbook is the "goodbye" reduplication, which we often use in daily language when going somewhere. It is noteworthy that the other reduplications are used once. Reduplications, while performing the task of reinforcing the meaning, consist of the repetition of the same words, as well as the combination of different words or words, one of which is meaningful and the other of which is meaningless.

In the textbook examined, 17 different idioms were used a total of 38 times. All of the idioms whose frequencies are given above are idioms consisting of auxiliary verbs.

1 proverb is used once in this book. The use of proverbs at this language level is not an expected situation. A student at A2 language level is not expected to be able to perceive and interpret the figurative meaning in proverbs.

As a result, it is understood that some words and proverbs in the "İpekyolu A2" textbook examined within the scope of the research are not found in other leading textbooks in the field and other vocabulary items are important course materials in enriching the students' active and passive vocabulary and general vocabulary. The high frequency of use of the vocabulary items in the textbook will contribute to the permanent learning of new word.

9. EKLER

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
bir	177	i-	41	üç	24
ben	175	gün	40	şey	23
ve	118	ama	37	iyi	22
var	100	yarın	37	kaç	22
ne	95	biz	35	lütfen	22
çok	81	siz	34	bura	21
ol-	79	zaman	34	güzel	21
sen	78	iç-	33	sabah	21
yap-	72	daha	32	bil-	20
o	70	iki	32	çık-	20
ev	65	sev-	31	gazete	20
ile	65	bak-	30	kız	20
bu	63	evet	29	niçin	20
git-	63	kadar	28	birbiri	19
mi	62	sonra	28	büyük	19
her	59	en	27	değil	19
iste-	59	oku-	27	hepsi	19
al-	52	su	27	önce	19
yok	52	de-	26	sigara	19
gel-	47	kim	26	ye-	19
anne	46	kitap	26	çalış-	18
de	46	yan	26	hayır (reddetmek)	18
için	46	yer	25	bey	17
yemek	43	baba	24	bütün	17

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
doktor	17	tamam	12	oda	9
okul	17	üniversite	12	on	9
otur-	17	arka	11	oyna-	9
saat	17	can	11	öğren-	9
yıl	17	dün	11	öğretmen	9
yorgun	17	göre	11	sahip	9
başla-	16	herkes	11	sinema	9
gibi	16	hiç	11	söyle-	9
hangi	16	ihtiyaç	11	taraf	9
kal-	16	kişilik	11	tek	9
kardeş	16	masa	11	turizm	9
ver-	16	oğul	11	yurt	9
arkadaş	15	süt	11	an	8
biraz	15	tatlı	11	at-	8
el	15	teşekkür et-	11	beş	8
kalk-	15	ülke	11	burç	8
kapı	15	yaş	11	dön-	8
konuş-	15	yeni	11	ekmek	8
nere	15	akşam	10	elma	8
az	14	amca	10	gülme	8
gir-	14	çay (içecek)	10	hafta	8
insan	14	dinle-	10	hafta sonu	8
para	14	eş	10	hanım	8
telefon	14	giy-	10	iç	8
aç-	13	göz	10	içeri	8
ad	13	hasta	10	ilk	8
adam	13	hayat	10	kampanya	8
çocuk	13	internet	10	karpuz	8
ders	13	iş	10	kazan-	8
dünya	13	kendi	10	ki	8
elbise	13	kolay	10	kork-	8
hava	13	maç	10	lokanta	8
kadın	13	öyle	10	mutfak	8
koltuk	13	pahalı	10	ora	8
küçük	13	saç	10	otobüs	8
resim	13	şapka	10	ön	8
tatil	13	uçak	10	paket	8
yalnız	13	uyu-	10	peki	8
dayı	12	ayakkabı	9	spor	8
dede	12	bilgisayar	9	sür-	8
dil	12	bugün	9	şeker	8
düşün-	12	çay	9	tut-	8
erkek	12	diş	9	üye	8
gör-	12	eski	9	yapma	8
hediye	12	gece	9	yol	8
hem	12	gitme	9	adım	7
karar vermek	12	hep	9	belki	7
öğrenci	12	hoşlan-	9	bilmece	7
son	12	nasıl	9	binmek	7
şu	12	neden	9	bölge	7

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
bul-	7	durum	6	haklı	5
çanta	7	geç	6	hazırla-	5
çıkarc-	7	gömlek	6	hiçbir	5
çorap	7	gözlük	6	inan-	5
çünkü	7	hoca	6	indirim	5
dakika	7	hoş geldiniz	6	ise	5
dene-	7	kalabalık	6	kahve	5
düğün	7	kalmak	6	kalma	5
fıkra	7	kararlı	6	kaptan	5
gelin	7	kat	6	kimlik	5
gelme	7	kuş	6	konuşma	5
getir-	7	numara	6	koy-	5
hala	7	önemli	6	kulak	5
hem hem	7	peynir	6	mektup	5
hemen	7	polis	6	okuma	5
kahvaltı	7	renkli	6	öl-	5
kalem	7	san-	6	sana	5
karı eş	7	sıkıl-	6	sayfa	5
karın	7	sınav	6	sekiz	5
kedi	7	şehir	6	selvi	5
kız-	7	takım	6	sol	5
kol	7	ya	6	sorun	5
koş-	7	yakın	6	tak-	5
maalesef	7	yüksek	6	toplantı	5
merkez	7	aç	5	tuz	5
mezar	7	açık	5	uzun	5
misafir	7	aile	5	üçüncü	5
özel	7	ana	5	yağ-	5
salata	7	ara-	5	yağmur	5
şimdi	7	ay	5	yaşa-	5
tabii	7	balık	5	yaşamak	5
tek başına	7	baş	5	yaz	5
tercih et-	7	batı	5	yaz-	5
yapmak	7	bayram	5	yıka-	5
yat-	7	belediye	5	yoğurt	5
zor	7	bırak-	5	yürü-	5
anla-	6	bilet	5	ağrı-	4
araba	6	bin-	5	alışveriş	4
ayak	6	birinci	5	anlat-	4
ayran	6	çorba	5	aynı	4
bazen	6	diğer	5	bahçe	4
beğen-	6	dinlen-	5	balon	4
beyefendi	6	doğum günü	5	banka	4
böyle	6	dolu	5	banyo	4
buyur-	6	döner	5	barış-	4
çalışma	6	düş-	5	basketbol	4
çeyrek	6	eğitim	5	başka	4
çiçek	6	et-	5	bekle-	4
dilim	6	geçen	5	bence	4
dur-	6	hak	5	beyaz	4

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
bilgi	4	ne ne	4	bulmak	3
boş	4	nefes	4	çağrı	3
buluş-	4	nefret etmek	4	çat	3
büyükşehir	4	nerede	4	defa	3
cadde	4	numaralı	4	derin	3
çamaşır makinesi	4	on dokuz mayıs	4	destek	3
çevre	4	öğle	4	doğru	3
dağ	4	ömür	4	dolap	3
daire	4	pasaport	4	dudak	3
deniz	4	puan	4	duş	3
dışarı	4	sağ	4	efendim	3
dinlenme	4	sandalye	4	elli bir	3
diş fırçası	4	sık-	4	final	3
diye	4	sıra	4	form	3
fırçala-	4	soru	4	gecelik	3
film	4	şarkı	4	geç-	3
fiyat	4	şişe	4	gelmek	3
fotoğraf makinesi	4	tane	4	genç	3
gitmek	4	tat	4	gençlik ve spor	3
golf	4	televizyon	4	bayramı	3
göster-	4	temizle-	4	genellik	3
götür-	4	unut-	4	görmek	3
güneş	4	uygun	4	halbuki	3
haber	4	üzeri	4	hazırlan-	3
hadi	4	veya	4	ışık	3
hakkında	4	yağ	4	içmek	3
halı	4	yağlı	4	iyilik	3
hastane	4	yatak	4	kalp	3
hayvan	4	yedi	4	kapalı	3
hostes	4	yeter	4	kapat-	3
hoş bulduk	4	yüz surat	4	kavuk	3
ısmarla-	4	yüz-	4	kaynak	3
ikinci	4	açma	3	kına	3
ilaç	4	akıl	3	kına gecesi	3
inanç	4	al	3	kırmızı	3
inşallah	4	almak	3	kola	3
işte	4	altı	3	kolay gel	3
kafa	4	altmış sekiz	3	konu	3
kar	4	askerlik	3	köpek	3
kaybolmak	4	aşık	3	kullan-	3
kazak	4	ateş	3	kupa	3
kelime	4	bakkal	3	kurut-	3
kısa	4	bardak	3	kutla-	3
kış	4	bavul	3	mavi	3
kışla	4	belli	3	millet	3
koşmak	4	bina	3	milli	3
köprü	4	birçok	3	muhabir	3
mağaza	4	boy	3	musluk	3
melek	4	boyunca	3	otogar	3
metro	4	broşür	3	ödev	3

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
ömür boyu	3	affetmek	2	çay bahçesi	2
önem	3	ağabey	2	çekirdek	2
özellik	3	ağız	2	çeşitli	2
parti	3	ağla-	2	çeyiz	2
pazar	3	ağrı	2	çıkartma	2
pişir-	3	alan	2	çizgili	2
randevu	3	alma	2	çöp torbası	2
restoran	3	alt	2	dağıt-	2
röportaj	3	amaç	2	dahil	2
ruh	3	amaçlı	2	değiş-	2
sağlık	3	anlatma	2	denk	2
sebze	3	anneler günü	2	dere	2
selam	3	aspirin	2	dış	2
sıcak	3	aşk	2	dikkat	2
sınıf	3	aşure	2	dini bayram	2
sipariş	3	avrat	2	diyet	2
soğuk	3	ayıp	2	dokuz	2
sözlük	3	ayrıca	2	dokuzuncu	2
süpürge	3	babacan	2	domates	2
süre	3	bacak	2	dönem	2
şekil	3	bağır-	2	dönemeç	2
şık	3	baharat	2	dört	2
tarih	3	basın toplantısı	2	dua	2
tekrar	3	başak	2	dubleks	2
temizlik	3	başarı	2	duvar	2
teyze	3	başlat-	2	dümdüz	2
tok	3	başucu	2	dünürlük	2
torun	3	bazı	2	eğlence	2
tören	3	bekar	2	ehliyet	2
uç-	3	benzer	2	elbet	2
üst	3	beraber	2	elbette	2
üstelik	3	biber	2	elektrik	2
üzgün	3	bilme	2	erken	2
üzüm	3	bin	2	et	2
yabancı	3	biri	2	etek	2
yani	3	birkaç	2	evlen-	2
yaptır-	3	boya	2	evli	2
yararlı	3	bozuk	2	evlilik	2
yasak	3	bölüm	2	fakir	2
yaşama	3	bulaşık makinesi	2	fayda	2
yemek masası	3	cep telefonu	2	faydalı	2
yeşil	3	cevap	2	findık	2
yıllarca	3	ceza	2	fil	2
yumurta	3	coğrafya	2	fiş	2
zengin	3	cüzdan	2	garson	2
acaba	2	çal-	2	gaz	2
acı	2	çalışma masası	2	geçmek	2
acılı	2	çalışmak	2	geçmiş	2
acil	2	çalmak	2	gelecek	2
afet	2	çarşı	2	geleneksel	2

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
geliş	2	katlı	2	olay	2
gençlik	2	kavga et-	2	organ	2
geniş	2	kebab	2	orta	2
gerek	2	kek	2	ortalama	2
giyecek	2	kent	2	ot	2
gök	2	kes-	2	otomobil	2
gönder-	2	kırk	2	oturma odası	2
güçlü	2	kışlık	2	oyun	2
gül	2	kıyı	2	oyuncu	2
gündüz	2	kibirli	2	öbür	2
güney	2	kimse	2	öğret-	2
güneybatı	2	kira	2	ölme	2
günlük	2	kiralık	2	ölüm	2
güzellik	2	kişi	2	önlem	2
haber vermek	2	koca	2	ör-	2
harca-	2	koç	2	patates kızartması	2
harf	2	kok-	2	pazarlık	2
havlu	2	kontrol	2	pencere	2
hayır yarar	2	konum	2	perde	2
hazırlık	2	konuşmak	2	perşembe	2
hemşeri	2	koyun	2	piyano	2
henüz	2	köfte	2	posta kutusu	2
hızlı	2	köy	2	postane	2
hizmet	2	kur-	2	program	2
hoşça kal	2	kurban bayramı	2	resmi tatil	2
içecek	2	kurulan-	2	ruhsat	2
iftar	2	kutlu	2	sabit	2
iken	2	kutu	2	saçma	2
iklim	2	kül tablası	2	sadece	2
ilan	2	kütüphane	2	sakat	2
imkan	2	lamba	2	sakın	2
in-	2	leblebi	2	salı	2
isim	2	lira	2	salon	2
iskan	2	litre	2	sarı	2
istasyon	2	marka	2	sat-	2
iş elbisesi	2	masal	2	savaş	2
iş görüşmesi	2	merhaba	2	savunma	2
işyeri	2	meslek	2	sayesinde	2
ithaf et-	2	müdür	2	sayı	2
kaç-	2	mükemmel	2	sayıl-	2
kaldır-	2	müşteri	2	saz	2
kanat	2	ninni	2	sevgi	2
kangal	2	nişan	2	seyirci	2
kanka	2	nişan töreni	2	seyretmek	2
kantin	2	niye	2	sıcaklık	2
karakter	2	nokta	2	sık sık	2
karanlık	2	normal	2	sınırlı	2
karşılaş-	2	not	2	sırt	2
karşılaşma	2	okşa-	2	sil-	2
katıl-	2	okumak	2	site	2

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
siyah	2	yanlış	2	anahtar	1
sokak	2	yanyana	2	anayol	1
sonuç	2	yapış-	2	anlam	1
sor-	2	yarar	2	anlayış	1
soy	2	yarı	2	anneanne	1
sön-	2	yarım	2	antika	1
söyleme	2	yaşantı	2	antrenman	1
sucuk	2	yaşlı	2	ara	1
sun-	2	yayla	2	arife	1
şampiyon	2	yazık	2	armağan	1
şampiyona	2	yazma	2	armut	1
şaşır-	2	yıldız	2	arpa	1
şemsiye	2	yıllık	2	arş	1
şişman	2	yine	2	art arda	1
şurup	2	yirmi	2	art-	1
tam	2	yiyecek	2	artık	1
tanış-	2	yolculuk	2	asansör	1
tara-	2	yorul-	2	asker	1
tasarruf	2	yudum	2	asla	1
taşı-	2	zararlı	2	aslan	1
tavşan	2	zeytin	2	aşağı	1
tavuk	2	abla	1	at	1
tekerlek	2	acele	1	atık	1
telefon et-	2	acıklı	1	atıl-	1
telefon numarası	2	açı	1	atıştır-	1
temel	2	açılma	1	atla-	1
terazi	2	adet	1	avantajlı	1
tişört	2	adlaştırma	1	avuç	1
toplan-	2	adres	1	ayaksız	1
tost	2	afiş	1	aygıt	1
turistik	2	ağaç	1	ayna	1
tutam	2	ağırlık	1	aynen	1
tuzlu	2	ağlama	1	ayrıl-	1
türkü	2	ağlamak	1	ayva	1
ucuz	2	ağlatma	1	azaltılma	1
uç	2	ak-	1	aziz	1
utan-	2	akraba	1	b	1
uyku	2	akrep	1	babaanne	1
uyumak	2	akşam yemeği	1	bademcik	1
uzak	2	aktivite	1	bağımsız	1
ütü masası	2	akvaryum	1	bağlama	1
üzere	2	ala	1	bağlan-	1
üzül-	2	aleykümselam	1	bağlantı	1
valilik	2	alın	1	bağlı	1
vazgeçmek	2	alın yazısı	1	baharatlı	1
veda	2	alışveriş merkezi	1	bakma	1
vize	2	alkol	1	bakmak	1
yada	2	allahısmarladık	1	bal	1
yağmurlu	2	altın	1	bankacı	1
yanı sıra	2	altıncı	1	bankacılık	1

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
bankamatik	1	bulutlu	1	çiçekli	1
barındır-	1	burk-	1	çift	1
bari	1	burun	1	çizgi	1
bas-	1	büklüm	1	çoğu zaman	1
basın	1	büsbütün	1	çömel-	1
basketbolcu	1	büyü	1	çukur	1
başbakan	1	büyük millet meclisi	1	dağımık	1
başkent	1	büyükanne	1	dağıtıl-	1
başlangıç	1	büyüleyici	1	dağıtmak	1
başüstüne	1	büyüme	1	dahi	1
bat-	1	caba	1	dakikalık	1
bayıl-	1	canımın içi	1	dal	1
bayram	1	canlı	1	damak	1
becer-	1	cazip	1	damat	1
bedava	1	cevap ver-	1	damla	1
bel	1	cinsiyet	1	damla-	1
belediye otobüsü	1	coğrafi	1	dans	1
belirlen-	1	cuma	1	davet et-	1
belirt-	1	cumartesi	1	davul	1
benze-	1	cumhuriyet	1	dayan-	1
benzin	1	cumhuriyet bayramı	1	dayat-	1
beri	1	cümlemiz hepimiz	1	değerlendirilme	1
beşinci	1	çağ	1	değerli	1
bıçaklı	1	çağır-	1	değişiklik	1
bıyık	1	çalı	1	deme	1
biç-	1	çalıştırmak	1	demek	1
biçim	1	çalma	1	demet	1
bilek	1	çamaşır	1	depozitosuz	1
bilinç	1	çamaşır deterjanı	1	derece	1
bilinçlendirme	1	çaresiz	1	destekle-	1
bir araya gel-	1	çarp-	1	detaylı	1
birey	1	çarşamba	1	devam	1
birgün	1	çat ora çat bura	1	devamlı	1
birleş-	1	çatlak	1	devlet dairesi	1
bit-	1	çay bardağı	1	diken	1
boğa	1	çek-	1	dikkat et-	1
bol bol	1	çekim	1	dikkatli ol-	1
bonus	1	çekirdeksiz	1	dile-	1
bostan	1	çekme	1	din	1
boylu	1	çerçeve	1	dinleme	1
bozul-	1	çeşit	1	dip	1
bu arada	1	çeşme	1	diploma	1
bu bakımdan	1	çevriliş	1	disiplinli	1
buçuk	1	çıkaryl-	1	disk	1
buğday	1	çıkart-	1	diş macunu	1
bulabil-	1	çıkış	1	diyalog	1
bulabilmek	1	çınla-	1	diz	1
bulun-	1	çıra	1	dizili	1
buluşma	1	çırpmak	1	doğ	1
bulut	1	çıt	1	doğan	1

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
doğrul-	1	fare	1	güven-	1
doğur-	1	farklı	1	güvenli	1
doksan	1	fasulye	1	haber ajansı	1
doksan beş	1	fazla	1	hafta içi	1
dokun-	1	fena	1	haftalık	1
dol-	1	fener	1	hakem	1
doldur-	1	festival	1	hal	1
dolma	1	fırıl-	1	halsiz	1
dolmalık	1	fırsat	1	hamam	1
dost	1	fısıll-	1	hariç	1
dök	1	fikir	1	has	1
dökül-	1	file	1	hastalık	1
dönmek	1	fincan	1	hatıra	1
dördüncü	1	futbol	1	hatırlayış-	1
durak	1	gaga	1	hava durumu	1
durdur-	1	galip	1	hava yolları	1
duy-	1	gazeteci	1	havagazı	1
düdük	1	gazetecilik	1	havalan-	1
düğme	1	gebe	1	havuz	1
dürüm	1	gelişme	1	hayırlı	1
düşük	1	gerçek	1	hayırlı iş	1
düşünce	1	gerçekleştir-	1	hayli	1
düzen	1	gerginlik	1	hazırlanma	1
düzenle-	1	geri	1	haziran	1
e-mail adresi	1	getirmek	1	hece	1
efsane	1	gez	1	hedef	1
eğilme	1	gezi	1	herhalde	1
eğlen-	1	gidil-	1	hırslı	1
ekleme	1	gidiş	1	hıyar	1
elçilik	1	gizli	1	hobi	1
elli	1	göç	1	hortum	1
elsiz	1	göl	1	hoşça	1
elverişli	1	gönüllü	1	hoşgörü	1
emekli	1	görgülü	1	ırmak	1
enikli	1	görüş	1	ısınma	1
enişte	1	gösteril-	1	ısıtılma	1
erişim	1	gövde	1	iç amaçlar	1
ertesesi	1	grafik	1	içerik	1
eser	1	gurme	1	içki	1
esne-	1	güç	1	iğne	1
eşlik	1	gül-	1	ihtiyar	1
eşya	1	gülmek	1	ikamet et-	1
etki	1	gülsuyu	1	iki bin	1
etkinlik	1	gümbürdeme	1	iki bin dokuz	1
etraf	1	gümrük	1	iki yüz bin	1
evlenmek	1	gümüş	1	ikizler	1
evrak	1	güneş gözlüğü	1	ikram et-	1
eyvah	1	güneş kremi	1	ilahi	1
fabl	1	güneşlen-	1	ilçe	1
fakülte	1	güneşli	1	ileriki	1

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
ilet-	1	kam	1	kolaylaş-	1
iletişim	1	kana-	1	kombili	1
ilgi	1	kap	1	komple	1
ilişki	1	kapıl-	1	komşu	1
ilkbahar	1	kapsa-	1	konuk	1
ilkokul	1	kara toprak	1	konuşur	1
ilköğretim	1	karadeniz	1	konut	1
ilkyardım	1	karanfil	1	kop-	1
imam	1	kararlaştır-	1	korunma	1
imkanı	1	kareli	1	koşma	1
imkansız	1	karşı karşı	1	kova	1
imparatorluk	1	karşı karşıya	1	koyul-	1
imza	1	karşılama	1	köftelik	1
inatçı	1	karşılık	1	kötü	1
ince	1	karşıt	1	kötülük	1
incele-	1	kart	1	kötümser	1
incir	1	kase	1	kredi kartı	1
inek	1	kaşarlı	1	kucak	1
iskele	1	kaşık	1	kule	1
istek	1	kategori	1	kullanıcı	1
isteme	1	katılım	1	kullanılma	1
istemek	1	katma değer vergisi	1	kullanım	1
istenme	1	kavga	1	kullanmak	1
istikamet	1	kayak	1	kurban et-	1
iş arkadaşı	1	kaybetmek	1	kurma	1
iş telefonu	1	kayıp	1	kutlu ol-	1
iş yeri	1	kayıtı	1	kuyu	1
işaret	1	kayıt	1	kuzey	1
işlem	1	kaymak	1	küfür	1
işlemci	1	kaymaklı	1	kültür	1
işletme	1	kaz-	1	küresel	1
işsiz	1	kazanma	1	küs-	1
iz	1	keçi	1	leş	1
jeotermal	1	kefe	1	lezzet	1
jet	1	kefir	1	lezzetli	1
ka	1	kesinlik	1	limonlu	1
kabalık	1	keskin	1	lisan	1
kabarık	1	kez	1	lisans	1
kablolu	1	kıl-	1	lokma	1
kabuk	1	kılçıksız	1	madalya	1
kabul	1	kırmızılık	1	madem	1
kaçak	1	kısaltma	1	mahalle	1
kaçıver-	1	kısır	1	makarna	1
kaçta	1	kıta	1	makas	1
kahvecilik	1	kıtalararası	1	makyaj	1
kalım	1	kıtlık	1	mana	1
kalın	1	kıy-	1	mantıksız	1
kalıp	1	kilo	1	manto	1
kalite	1	kirlilik	1	masa örtüsü	1
kalitesiz	1	kitle	1	maydanoz	1

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
mehtap	1	orman	1	proje	1
mekan	1	ortam	1	promosyon	1
menekşe	1	oruç	1	propan	1
menü	1	otel	1	puanlama	1
merhem	1	oturmak	1	puro	1
mesaj	1	otuz	1	radio	1
mesela	1	ödemek	1	rafadan	1
mevsim	1	öğle tatili	1	rahat	1
meyve	1	öğlen	1	rahip	1
mezarlık	1	öğrenci seçme	1	rakip	1
mezun	1	yerleştirme sınavı	1	razı	1
mide	1	öğrencilik	1	reçelli	1
minibüs	1	öğrenmek	1	reçete	1
mor	1	öğün	1	renk	1
moral	1	öğüt	1	resimli	1
muayene ol-	1	öksür-	1	resmi bayram	1
muhtarlık	1	ölç-	1	rezillik	1
mum	1	ölçek	1	rica et-	1
mutlu	1	öldürme	1	roman	1
mümkün	1	ölü	1	rüya	1
müze	1	ördek	1	rüzgar	1
müzik	1	örgü	1	sabahın körü	1
nakit	1	örneğin	1	sabun	1
namaz	1	öte yandan	1	sağ-	1
namaz kıl-	1	öteki	1	sağlıklı	1
namlu	1	öz	1	ağustos	1
namünişan	1	özet	1	sahur	1
nar	1	özle-	1	sair	1
nedir	1	palto	1	salatalık	1
nehir	1	panik	1	saldır-	1
nenni	1	pantolon	1	salkım	1
nereli	1	paralel	1	sanırım	1
neşe	1	parıltı	1	satılık	1
neşeli	1	pathican	1	satış	1
nezaket	1	pazartesi	1	satmak	1
nice	1	pekala	1	savaş-	1
nikah	1	peygamber kavli	1	savaşma	1
nitelik	1	pilav	1	say-	1
nohut	1	pilot	1	saygı	1
nota	1	pirinç	1	sayın	1
odun	1	pis	1	sebep	1
oğlan	1	pişirme	1	seçkin	1
olabil-	1	piyaz	1	sefer	1
olasılık	1	plan	1	sekreter	1
oldukça	1	plato	1	selamlama	1
olgu	1	portakal	1	selamünaleyküm	1
olma	1	posta	1	sene	1
olmak	1	potansiyel	1	sergilen-	1
omuz	1	prestij	1	sert	1
oran	1	problem	1	ses	1

Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık	Sözcük	Sıklık
sessiz	1	şans	1	toka	1
sessizce	1	şanslı	1	top	1
sevil-	1	şehir içi	1	toprak	1
sevme	1	şehirler arası	1	topuklu	1
seyahat	1	şeker bayramı	1	trafik	1
sığır	1	şiddet	1	tramvay	1
sıkıntılı	1	şiş	1	tufan	1
sıkışık	1	şort	1	tuğla	1
sıvı	1	şöhret	1	tuhaf	1
sigara paketi	1	şöyle	1	tur	1
silgi	1	tabak	1	turşu	1
sinek	1	tablet	1	tuvalet	1
sinirli	1	tahsil	1	tuzluk	1
sirkeli	1	tahta	1	tuzsuz	1
sisli	1	tahtaravalli	1	tükenmez	1
sistem	1	takı	1	tünel	1
sivri	1	takma	1	türlü	1
sizce	1	takvim	1	ucuzluk	1
sloganlı	1	tamamla-	1	uçmak	1
soba	1	tanıdık	1	ufuk	1
sofra	1	tanımlan-	1	uğra-	1
soğan	1	tanış ol-	1	uğurlu	1
sohbet et-	1	tanışma	1	ulaş-	1
sol-	1	tanıtım	1	ulusal egemenlik ve	
solu-	1	tansiyon	1	çocuk bayramı	1
somurt-	1	tapınak	1	uluslararası	1
sona ermek	1	taraf tar	1	uyan-	1
sonbahar	1	tarak	1	uyum	1
sormak	1	tarama	1	uyuma	1
sök-	1	tarım	1	uzan-	1
sömür-	1	tarla	1	uzat-	1
söylemek	1	taş	1	ücretsiz	1
söz	1	taşlık	1	ünlü	1
spiker	1	tavsiye	1	ürün	1
spor salonu	1	tebrik et-	1	üşü-	1
sportif	1	tekerlekli	1	vakit	1
stres	1	tel	1	vasiyet	1
subayevi	1	telaş	1	vatandaş	1
sucuklu	1	temmuz	1	vedalaş-	1
sula-	1	temsilci	1	vefakarlık	1
sulama	1	teneffüs	1	verimli	1
sulu	1	tepsi	1	volkan	1
surat	1	teras	1	yadigar	1
sus-	1	tercih	1	yak-	1
süpür-	1	terle-	1	yaka	1
sürücü	1	terlik	1	yakıl-	1
süslen-	1	termal	1	yakış-	1
sütlü	1	tesis	1	yaklaşık	1
şaka	1	tıraş	1	yalak	1
şakacı	1	tiyatro	1	yalan	1

Sözcük	Sıklık
yaldız	1
yalvar-	1
yanak	1
yangın	1
yapı	1
yapıl-	1
yararlan-	1
yarat-	1
yaratıl-	1
yardım et-	1
yarımada	1
yariş-	1
yarışma	1
yasal	1
yastık	1
yaşam	1
yaşlılık	1
yatır-	1
yazışma	1
yedinci	1
yelken	1
yelkenli	1
yeme	1
yemekli	1

Sözcük	Sıklık
yemin	1
yemin töreni	1
yen-	1
yengeç	1
yer al-	1
yer-	1
yerel	1
yeryüzü	1
yeterli	1
yetkili	1
yetmiş beş	1
yıkama	1
yıkan-	1
yıl boyu	1
yırtılış	1
yırtılma	1
yirmi dokuz ekim	1
yirmi üç nisan	1
yoğrul-	1
yoğun	1
yor-	1
yorgunluk	1
yorum	1
yönel-	1

Sözcük	Sıklık
yönelik	1
yönelt-	1
yöre	1
yurt dışı	1
yükseklik	1
yüksel-	1
yürek	1
yüz sayı	1
yüzde oran	1
yüzme	1
yüzücü	1
zafer bayramı	1
zahmet	1
zahmet et-	1
zannetmek	1
zaten	1
zayıf	1
zenginleş-	1
zenginlik	1
zil	1
zira	1
zurna	1

Göçen, G., & Bingöl, S. (2024). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında yer alan söz varlığı unsurları: “Anahtar B2” ders kitabı örneği. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, (Ö3), 74-101.

JSES

Journal of Sustainable Educational Studies

e-ISSN: 2757-5284

Geliş/Received: 11.06.2024 Kabul/Accepted: 30.06.2024

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi/Research Article

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Yer Alan Söz Varlığı Unsurları: “Anahtar B2” Ders Kitabı Örneği¹

Gökçen GÖÇEN²

Sema BİNGÖL³

Özet

Yabancı dil öğretiminde öğrencilerin temel dil becerilerini etkili bir biçimde kullanılabilmeleri için kelimelerin önemli bir önceliği vardır. Kelime öğretimi, hedef dilde en sık olarak kullanılan kelimelerin öğretimi ile başlamaktadır. Hedef kelimeler öğrencilere en çok ders kitapları aracılığıyla aktarılmaktadır. Dil seviyelerine göre öğrencilere öncelikli olarak hangi kelimelerin öğretileceğinin belirlenmesi ise kelime sıklığı çalışmalarıyla mümkün olmaktadır. Ders kitapları üzerinde yapılan kelime sıklığı çalışmaları, hangi dil seviyesinde hangi kelimelerin öğretilmesi gerektiğine yönelik araştırmacılara fikir vermektedir. Yapılan araştırmaların sonuçları, dil seviyelerine yönelik kelime sıklığı listelerinin belirlenmesine katkı sağladığı için önemlidir. Bu sebeple çalışmada daha önce incelenmediği fark edilen B2 seviyesi “Anahtar” yabancılar için Türkçe ders kitabında yer alan söz varlığı unsurlarının ve kullanım sıklıklarının neler olduğunu tespit etmek amaçlanmıştır. Nitel durum çalışması deseninin kullanıldığı çalışmada incelenen ders kitabında yer alan söz varlığı öğelerinden kelimelere, ikilemelere, deyimlere ve atasözlerine ait veriler doküman analizi ile toplanmıştır. Söz varlığı öğelerinin neler olduğu ve bunların kullanım sıklıkları CİBAKAYA 2.4.1 programı ile tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre incelenen ders kitabında daha çok kelimelere yer verildiği ve bu kelimeler içinde diğer ders kitaplarında olmayan yeni kelimelerin olduğu tespit edilmiştir. Ders kitabında sıklıkla ikilemelerin ve deyimlerin de olduğu görülmüştür. Bunlara karşılık incelenen ders kitabında az sayıda atasözü bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi; söz varlığı; kelime öğretimi; kelime sıklığı; yabancı dil olarak Türkçe ders kitapları

Vocabulary in Textbooks for Teaching Turkish as a Foreign Language: “Anahtar B2” Textbook Sample

¹ Bu çalışma 22 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirilen Uluslararası Katılımlı Eğitimde Mükemmeliyet Araştırmaları Kongresi’nde (EMAK-2023) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Doç. Dr., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD, İstanbul-Türkiye, ggocen@fsm.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7552-8406

³ Yüksek lisans öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yabancılar Türkçe Öğretimi Programı, İstanbul-Türkiye, sema.bingol@stu.fsm.edu.tr, ORCID: 0009-0003-9596-0716

Abstract

In foreign language teaching, words have an important priority so that learners can use their basic language skills effectively. Vocabulary teaching begins with teaching the most frequently used words in the target language. Target words are mostly conveyed to learners through textbooks. Determining which words will be taught primarily to learners according to their language level is possible through word frequency studies. Word frequency studies conducted on textbooks give researchers ideas about which words should be taught at which language level. The results of the research are important as they contribute to the determination of word frequency lists for language levels. For this reason, the aim of the study is to determine the vocabulary elements and their frequency of use in the B2 level "Anahtar" Turkish textbook for foreigners, which has not been examined before. In the study, in which a qualitative case study design was used, data on words, reduplications, idioms and proverbs from the vocabulary items in the textbook examined were collected through document analysis. The vocabulary items and their frequency of use were determined with the CİBAKAYA 2.4.1 program. According to the results obtained, it was determined that the examined textbook included more words and that there were new words that were not in other textbooks. It has been observed that there are frequent reduplications and idioms in the textbook. On the other hand, it was concluded that there were few proverbs in the examined textbook.

Key words: Teaching Turkish as a foreign language; vocabulary; vocabulary teaching; word frequency; Turkish textbooks as a foreign language

1. GİRİŞ

Dil, insanların duygu ve düşüncelerini belirtmek için kullandıkları iletişim biçimidir. Yabancı dil öğreniminde iletişimin sağlanabilmesi için öğrenciye dört dil temel becerisi olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri kazandırılmaya çalışılır. Bu becerilerin temel malzemesi ise kelimedir. Göçen'e (2016, s. 31) göre kelime kendinden önce ve sonra boşluk bulunan ve cümlede belirli kurallar çerçevesinde tek başına ya da diğer kelimelerle birlikte kullanılabilen dil birimidir. Hedef dilde yeterlilik kazanmanın yolu kelime bilgisinden geçmektedir. Çünkü bireyin algıladığı dünyayı ve öğrendiklerini yorumlayıp çözümlenebilmesi için kelime bilgisine ihtiyacı vardır (Baş ve Gündoğdu, 2020).

Bir dilin sahip olduğu kelimelerin tümü kelime hazinesini oluşturur. Kelime hazinesi insanların günlük hayatta daha rahat iletişim kurmasını sağlar. Anlama ve anlatma becerileri hedef dilin kelime hazinesine hakimiyet ile doğru orantıda gelişmektedir. İnsanlar günlük hayatta yaşam şekilleri ve kültürleri doğrultusunda bazı kelimeleri sık kullanılırken bazılarını seyrek kullanırlar. Kelimelerin kullanım tekrarına dayalı olan bu duruma kelime sıklığı denilmektedir.

Kelime sıklığı çalışmaları Ölker'in (2011, s. 49) de belirttiği gibi bir dilde kullanılan kelimelerin en fazla kullanılanından en az kullanılanına doğru sayılarının belirlenerek sıralanmasını sağlayan bir çalışmadır. Yabancı dil öğretiminde kelimelerin kullanım sıklıklarının belirtildiği sıklık çalışmaları, ilk olarak öğretilecek kelimelerin hangilerinin olduğu ve bu kelimelerin hangi öncelikte verileceğinin belirlenmesi açısından çok önemlidir (Aksan, 2009, s. 20). Yabancı dilde öğretilecek hedef kelimelerin öğrencilerin yaş ve dil seviyelerine göre hazırlanabilmesi için sıklık çalışmaları yapılmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan çeşitli kelime sıklığı çalışmaları vardır. Bu çalışmalarda çoğunlukla yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için hazırlanan ders kitaplarındaki kelimelerin kullanım sıklığı incelenmiştir (Göçen, 2016; Kılıç, 2017; Serin, 2017; Şimşek, 2015; Zenci, 2021). Bunların yanında farklı dillerin öğretiminde kullanılan ders kitaplarının söz varlığı açısından karşılaştırmasının yapıldığı çalışmalar da bulunmaktadır (Çelik, 2014; Mustafaoğlu, 2018; Özdemirel, 2017). Yapılan sıklık çalışmaları incelendiğinde en çok incelenen ders kitapları şunlardır: Yabancılar için Gazi Türkçe Öğretim Seti, Yeni Hitit Türkçe Öğretim Seti, İstanbul Türkçe Öğretim Seti, Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanan yeni ders kitaplarının söz varlığı çalışmaları, dil öğretiminde kullanılan sözcük havuzuna destek olmaktadır. Bu sebeple daha önce üzerinde inceleme yapılmamış olan yabancılar için Türkçe ders kitaplarının söz varlığı unsurlarının ve bunların kullanım sıklıklarının incelenmesi de hangi sözcüklerin öğretileceği konusunda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanına katkı sağlayacaktır.

Konuyla ilgili gereklilikler ve ihtiyaçlardan kaynaklı olarak çalışmanın problem cümlesi şu şekildedir: “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış ders kitaplarında yer alan söz varlığı öğeleri nelerdir?”. Bu sorudan hareketle yapılan çalışmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanan “Anahtar B2” ders kitabında yer alan söz varlığı öğelerini tespit etmek amaçlanmıştır.

Yapılan araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

1. İncelenen metinde kullanılan toplam ve farklı kelime, ikileme, deyim ve atasözü sayısı nedir?
2. İncelenen metinde yer alan kelimeler hangileridir?
3. İncelenen metinde yer alan ikilemeler hangileridir?
4. İncelenen metinde yer alan deyimler hangileridir?
5. İncelenen metinde yer alan atasözleri hangileridir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Yabancılar için hazırlanmış Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı öğelerinin tespit edilmesi amacıyla yapılan bu çalışma nitel durum çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Yıldırım ve Şimşek’in (2016, s. 77) de belirttiği gibi nitel durum çalışması bir veya birden çok durumun derinlemesine araştırılmasıdır. Bu çalışmada incelenen metin, metinde yer alan kelimeler, ikilemeler, deyimler ve atasözleri açısından incelenmiştir.

2.2. Araştırmada İncelenen Dokümanlar

Araştırmada B2 Seviyesi Anahtar yabancılar için Türkçe ders kitabı incelenmiştir. İncelenen ders kitabı Elveren (2022) tarafından yazılmış olup, Bedil yayınları aracılığı ile 2022 tarihinde İstanbul’da basılmıştır. Sayfa sayısı 155 olan ders kitabının tüm sayfaları incelenmiştir.

2.3. Veri Toplama Süreci ve Aracı

Yapılan araştırmada öncelikle üzerinde çalışılacak kitaptaki metinler Microsoft Word programına aktararak veriler toplanmaya başlanmıştır. Metne ait veriler doküman analizi yöntemi ile toplanmıştır. Doküman analizi Wach’a (2013’ten aktaran Kıral, 2020, s. 173) göre yazılı belgeleri dikkatle ve sistemli olarak analiz etmek için tercih edilen bir araştırma yöntemidir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında incelenen okuma kitaplarında bulunan söz varlığı öğelerinin ne olduğunu belirlemek amacıyla içerik analizinden faydalanılmıştır. Tespit edilen söz varlığı öğelerinin kullanım sıkları ise betimsel bir şekilde sunulmuştur.

İncelenen ders kitaplarındaki söz varlığı öğelerinin neler olduğunun ve bunların kullanım sıklarının belirlenmesinde Göçen’in (2016) çalışmasından yola çıkılarak şu işlemler yapılmıştır:

1. Metinlerde araştırmanın inceleme alanına dâhil olmayan sayfa numaraları, kitap ismi, alıştırma numaraları, resimler, özel isimler silinmiştir.
2. Kısaltmalar, uzun hâliyle yazılmış ve bu ifadeler tek bir kelime olarak değerlendirilmesi için “+” işaretiyle birleştirilmiştir.
3. Sayılar yazılı hâle getirilmiş ve bu sayılar tek bir kelime olarak değerlendirilmesi için “+” işaretiyle birleştirilmiştir.
4. Tarihler, tek bir kelime olarak değerlendirilmesi için “+” işaretiyle birleştirilmiştir.
5. İsim türündeki kelimelerden çekim ekleri silinmiştir.
6. Fiillerden olumsuzluk eki, kişi eki, zarf-fiil ve sıfat-fiil yapan ekler silinmiş; fiillerin sonuna “-” işareti konulmuştur.
7. Fiillerde, kalıcı isim yapan isim-fiil ekleri bırakılmıştır.

8. Birden fazla kelimededen oluşan bağlaçlar, birleşik isimler, birleşik fiiller, ikilemeler, deyimler, atasözleri tek bir kelime olarak değerlendirilmesi ve kalıp olarak görülmesi için “+” işareti ile birleştirilmiştir.
9. Metinde çok anlamlılık araştırılmamış ancak kelimelerin karışmaması için “çay, hayır” gibi rastlanan kelimelerin yanına anlamları yazılmıştır.
10. “DA” ve “mI” ekleri tek bir şekilde yazılmıştır.

Metinler üzerinde yapılan bu çalışmaların ardından söz varlığı unsurlarının kullanım sıklıklarının tespit edilmesi amacıyla CİBAKAYA 2.4.1 programı kullanılmıştır. Program aracılığıyla elde edilen kelime sıklığı listesi Microsoft Excel programına aktarılmıştır. Ulaşılan söz varlığı unsurları türlerine göre farklı dosyalara alınmıştır. Bu işlemlerden sonra her bir söz varlığı ögesi ve bunların kullanım sıklıkları tablo şeklinde bulgular bölümünde sunulmuştur.

2.5. Araştırma ve Yayın Etiği

Yapılan çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi”nde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlıklı 2. bölümünde belirtilen eylemlerden de hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

2.5.1. Etik kurul izni

Bu araştırma dokümanlar üzerine gerçekleştirildiğinden etik kurul izni gerektirmemektedir.

3. BULGULAR

3.1. İncelenen Metinde Kullanılan Toplam ve Farklı Kelime, İkileme, Deyim ve Atasözü Sayısına Yönelik Bulgular ve Yorum

İncelenen ders kitabındaki toplam ve farklı kelime, deyim, ikileme ve atasözü sayısı Tablo 1’de şöyle gösterilebilir:

Tablo 1. İncelenen Metinde Kullanılan Toplam ve Farklı Kelime, İkileme, Deyim, Atasözü Sayısı

Tür	Toplam	Farklı	Kelime Kat Sayısı (Faklı/Toplam)
Kelime	25306	3070	0,121
İkileme	46	26	0,565
Deyim	395	144	0,365
Atasözü	2	2	1
Toplam	25749	3242	0,125

Tablo 1’e göre incelenen ders kitabında toplamda 25749 söz varlığı ögesi olduğu ve bunların 3242’sinin birbirinden farklı olduğu görülmektedir.

İncelenen ders kitabında toplam 25306 kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin 3070’i farklı kelimelerden oluşmaktadır. Metinde toplamda 46 adet ikileme görülmektedir. Bu ikilemelerin 26’sı farklı ikileme olduğu tespit edilmiştir. Ders kitabında yer alan toplam deyim sayısı 395 olup 144’ü farklı deyimlerden oluşmaktadır. İncelenen kitapta toplam ve farklı 2 adet atasözü olduğu tespit edilmiştir.

Farklı kelime sayısının toplam kelime sayısına bölümüyle bulunan kelime kat sayısına bakıldığında 0,565 ile ikilemelerin en fazla kelime kat sayısına sahip olduğu görülmektedir. Bu oran, toplam ikilemeler içinde farklı ikilemelerin kullanımının yüksek olduğunu göstermektedir. Başka bir deyişle metinde yer alan ikilemelerin tekrar oranı düşüktür. Deyimlerin kat sayı puanına bakıldığında 0,364 olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre deyimlerin ikilemelere göre daha fazla tekrar ettiği görülmektedir. Metinde yer alan kelimelerin kat sayısı ise 0,121’dir. Diğer kelime türlerine göre kelimelerin metin içinde tekrar oranı daha yüksektir. İncelenen ders kitabında bulunan 2 atasözünün 2’sinin de farklı olması sebebiyle atasözü kat sayısının 1 olduğu görülmektedir.

3.2. İncelenen Metinde Yer Alan Kelimelere Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırma kapsamında incelenen ders kitabında yer alan tüm kelimeler ve kullanım sıklıkları Ek 1.'de sunulmaktadır. Ders kitabında en sık kullanılan ilk 50 kelime Tablo 2'de verilmiştir:

Tablo 2. İncelenen Metinde En Sık Kullanılan İlk 50 Kelime ve Kullanım Sıklıkları

Kelime	Sıklık	Kelime	Sıklık	Kelime	Sıklık
bir	553	al-	180	gün	95
ve	519	gel-	156	yemek	95
bu	419	ile	157	anne	93
ol-	335	oku-	148	çık-	93
ben	326	de-	146	sor-	87
çok	317	git-	142	baba	85
o	247	cümle	141	var	82
ev	240	insan	136	hangi	79
biz	233	örnek	131	şey	79
ne	217	sonra	130	kadar	78
yap-	213	çocuk	121	başla-	77
mı	202	söyle-	111	kendi	77
zaman	195	onlar	103	yaz-	77
sen	191	daha	101	fiil	76
de	182	iş	99	araba	74
için	182	önce	98	ver-	74
siz	181	iste-	97	Toplam	8270

Tablo 2'ye göre incelenen metinde en sık kullanılan 15 kelime şu şekildedir: *bir, ve, bu, ol-, ben, çok, o, ev, biz, ne, yap-, mı, zaman, sen, de*. İncelenen kitapta en sık kullanılan ilk 15 kelime içerisinde 13 isim soylu kelime olup 2 adet fiil bulunmaktadır.

3.3. İncelenen Metinde Yer Alan İkilemelere Yönelik Bulgular ve Yorum

İncelenen ders kitabındaki ikilemeler Tablo 3'te verilmiştir:

Tablo 3. İncelenen Metinde Kullanılan İkilemeler ve Kullanım Sıklıkları

İkileme	Sıklık
zar zor	7
abur cubur	4
uzun uzun	4
yanı sıra	3
yavaş yavaş	3
ara sıra	2
bol bol	2
çalı çırpı	2
ufak tefek	2
açık açık	1
ağır ağır	1
ayrı ayrı	1
bölük pörçük	1
büyük büyük	1
çoluk çocuk	1
doğru dürüst	1
durdura durdura	1

koca koca	1
küçük küçük	1
olmazsa olmaz	1
sert sert	1
sıcak sıcak	1
sık sık	1
tatlı tatlı	1
tek tek	1
yalan yanlış	1
Toplam	46

Tablo 3'e göre incelenen metinde en sık kullanılan 15 ikileme şu şekildedir: *zar zor, abur cubur, uzun uzun, yanı sıra, yavaş yavaş, ara sıra, bol bol, çalı çırpı, ufak tefek, açık açık, ağır ağır, ayrı ayrı, bölük pörçük, büyük büyük, çoluk çocuk*. Ders kitabında en sık kullanılan ilk 15 ikilemenin 7'si, aynı kelimelerin tekrarıyla oluşmuş ikilemelerdir ve 5'i biri anlamlı biri anlamsız kelimelerin yan yana gelmesiyle oluşmuş ikilemelerdir. Var olan ikilemelerden 2'si ise yakın anlamlı kelimelerden oluşmuştur.

3.4. İncelenen Metinde Yer Alan Deyimlere Yönelik Bulgular ve Yorum

İncelenen ders kitabında yer alan deyimler Ek 2.'de bulunmaktadır. Ders kitabında en sık kullanılan ilk 50 deyim Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4. İncelenen Metinde Kullanılan Deyimler ve Kullanım Sıklıkları

Deyim	Sıklık
örnek vermek	23
iade etmek	15
zorunda kalmak	15
ziyaret etmek	10
fotoğraf çekmek	9
ortaya çıkmak	9
icat etmek	8
alışverişe çıkmak	7
geç kalmak	7
haber vermek	7
kaleme almak	7
elde etmek	6
cevap vermek	5
hakim olmak	5
ilgi göstermek	5
meydana gelmek	5
oruç tutmak	5
pişman olmak	5
tehdit etmek	5
teslim etmek	5
uzak durmak	5
ad vermek	4
davet etmek	4
eğitim almak	4
hata etmek	4
ısrar etmek	4
kilo almak	4
mahsur kalmak	4

rol almak	4
tatil etmek	4
telefon etmek	4
teslim al	4
teşvik et	4
yer vermek	4
dikkat çekmek	3
dile getirmek	3
fark etmek	3
fotoğraf çekmek	3
geri kalmak	3
hoşuna gitmek	3
ilan etmek	3
kilo vermek	3
mağdur olmak	3
paha biçilmez	3
para kesmek	3
rol yapmak	3
selam vermek	3
sıcak bakmak	3
sipariş vermek	3
ad verilmek	2
akıllı olmak	2
aşık olmak	2
Toplam	271

Tablo 4’e göre incelenen metinde en sık kullanılan 15 deyim şu şekildedir: *örnek vermek, iade etmek, zorunda kalmak, ziyaret etmek, fotoğraf çekmek, ortaya çıkmak, icat etmek, alışverişe çıkmak, geç kalmak, haber vermek, kaleme almak, elde etmek, cevap vermek, hâkim olmak, ilgi göstermek.*

3.5. İncelenen Metinde Yer Alan Atasözlerine Yönelik Bulgular ve Yorum

İncelenen ders kitabında bulunan atasözleri Tablo 5’te verilmiştir:

Tablo 5. İncelenen Metinde Kullanılan Atasözleri ve Kullanım Sıklıkları

Atasözü	Sıklık
Gelen şahıs giden şahsı aratır	1
Çok okuyan kişi değil çok gezen kişi bilir	1
Toplam	2

Tablo 5’e göre incelenen ders kitabında 2 adet atasözü bulunmaktadır.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ülkemizde her geçen gün daha fazla ilgi görmekte ve bu sebeple de gelişmektedir. Hedef dilde seviyelere uygun kelimelerin öğrencilere verilebilmesi için kelime sıklığı çalışmaları yapılmaktadır. Bu bağlamda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış ders kitaplarındaki söz varlığı unsurlarını belirlemek ve bunların kullanım sıklıklarını listelemek amacıyla “Anahtar B2” yabancılar için Türkçe ders kitabındaki kelimeler, ikilemeler, deyimler ve atasözleri incelenmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda incelenen ders kitabında farklı 3242 söz varlığı unsuru tespit edilmiştir. Bu söz varlığı unsurları tekrar ederek toplam 25749 kez kullanılmıştır. İncelenen ders kitabında söz varlığı öğelerinden en çok kullanılan tür “kelime”, en az kullanılan tür ise “atasözü” olmuştur.

İncelenen ders kitabında bulunan kelimelerin sayısı incelendiğinde farklı kelime sayısının 3070 olduğu, bu kelimelerin tekrarlarının toplamda 25306 olduğu gözlemlenmiştir. Farklı kelime sayısının toplam kelime sayısına

bölümü ile elde edilen kat sayısı 0,121'dir. Bu sonuç kelimelerin tekrarının çoğunlukta olduğunu ortaya koymaktadır. İncelenen ders kitabındaki kelimeler, Göçen'in (2016) ortaya koyduğu Gazi, Hitit ve İstanbul yabancılar için Türkçe ders kitaplarındaki kelimelere göre daha çok tekrar etmektedir. Öğrencilerin temel seviyede kelime tekrarına daha çok ihtiyacı olduğu, B2 seviyesinde ise daha fazla sayıda farklı kelime ile karşılaşmalarının yeni kelimelerin öğrenilmesi açısından daha uygun olduğu söylenebilir.

Anahtar B2 yabancılar için Türkçe ders kitabında en sık kullanılan kelimeler “*bir, ve, bu, ol-, ben, çok, o, ev, biz, ne, yap-, mi, zaman, sen, de*” kelimeleridir. Bu kelimeler diğer yabancılar için Türkçe ders kitaplarında en sık kullanılan kelimelerle benzerlik göstermektedir (Arslan, 2014; Çiriş ve Arslan 2021; Göçen, 2016).

İncelenen ders kitabında yer alan kelimelerin türlerinin edat, sıfat, zarf, zamir, basit isim ve basit filler olduğu görülmektedir. İncelenen metindeki kelimeler tür bakımından diğer yabancılar için Türkçe ders kitaplarındaki kelimelerle benzerlik göstermektedir (Arslan, 2014; Göçen, 2016).

İncelenen ders kitabında yer alan kelimelerin yeni kelime olma durumu araştırıldığında, kitapta yer alan “*e-ticaret, elektronik ticaret, tivit atmak, websitesi ve lepiska*” kelimelerinin Göçen'in (2016) ortaya koyduğu Gazi, Hitit ve İstanbul yabancılar için Türkçe ders kitaplarındaki kelimelerden oluşan listede yer almadığı tespit edilmiştir. Buna göre incelenen ders kitabının öğrencilere yeni sözcükler kazandırdığı ifade edilebilir.

Araştırma kapsamında yer alan ikilemelerin sayısı incelendiğinde farklı ikileme sayısının 26 olduğu ve bu ikilemelerin tekrarlarıyla birlikte 46 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Farklı ikileme sayısının toplam ikileme sayısına bölümü ile elde edilen kat sayıya bakıldığında ikileme kat sayısının 0,565 olduğu görülmüştür. Ders kitabındaki diğer söz varlığı unsurlarına kıyasla ikilemelerin daha yüksek kat sayıya sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç da toplam ikilemelerin içinde, farklı ikileme kullanımının daha fazla olduğunu göstermektedir. Bu durumun yeni ikileme öğrenme konusunda B2 seviyesinde Türkçe öğrenenler için uygun olduğu söylenebilir.

İncelenen metinde yer alan en sık ikilemeler “*zar zor, abur cubur, uzun uzun, yanı sıra, yavaş yavaş, ara sıra, bol bol, çalı çırpı, ufak tefek, açık açık, ağır ağır, ayrı ayrı, bölük pörçük, büyük büyük, çoluk çocuk*” ikilemeleridir. Metindeki ikilemelerin türlerine bakıldığında aynı kelimelerin tekrarıyla, biri anlamlı biri anlamsız kelimeyle ve iki anlamsız kelimeyle oluşan ikilemeler olduğu fark edilmektedir. İkileme türündeki bu çeşitlilik incelenen ders kitabının B2 seviye ders kitabı olmasıyla ilişkilidir. Benzer durum yabancılar için hazırlanmış diğer okuma ve ders kitaplarında da bulunmaktadır (Göçen, 2016; Göçen, Karabulut, Yıldız Memiş ve Darama, 2020).

Yapılan araştırma sonucunda incelenen ders kitabında 144 farklı deyim toplamda 395 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Ders kitabında bulunan deyimlerin kat sayı puanına bakıldığında 0,364 olduğu görülmektedir. Bu durumda deyimlerin ikilemelerden daha fazla tekrar ettiği anlaşılmaktadır. Bu sonuçlara bakılarak incelenen ders kitabı aracılığıyla öğrenciler için ikilemelere göre deyimler konusunda daha kalıcı bir öğrenme hedeflendiği söylenebilir. Bununla birlikte incelenen ders kitabının B2 seviye ders kitabı olduğu düşünüldüğünde öğrenciler ne kadar farklı deyimle karşılaşılırsa kelime hazinelerini o kadar zenginleştirebilirler.

İncelenen ders kitabında en sık kullanılan deyimler “*örnek vermek, iade etmek, zorunda kalmak, ziyaret etmek, fotoğraf çekmek, ortaya çıkmak, icat etmek, alışverişe çıkmak, geç kalmak, haber vermek, kaleme almak, elde etmek, cevap vermek, hâkim olmak, ilgi göstermek*” deyimleridir. Metinde yer alan deyimler genellikle yardımcı fiillerle oluşturulmuş deyimlerdir. İncelenen ders kitabının B2 seviye ders kitabı olduğu düşünüldüğünde daha uzun ve farklı kelimelerle oluşturulmuş deyimlerin ders kitabında yer alabileceği ifade edilebilir. Yabancılar için hazırlanmış diğer okuma ve ders kitapları incelendiğinde uzun ve farklı kelimelerden oluşan deyimlerle karşılaşmaktadır (Göçen, 2016; Göçen, Karabulut, Yıldız Memiş ve Darama, 2020).

Araştırma kapsamında incelenen ders kitabında 2 farklı atasözü tespit edilmiştir. Ders kitabında yer alan atasözü sayısının Göçen'in (2016) ortaya koyduğu Gazi, Hitit ve İstanbul yabancılar için Türkçe ders kitaplarındaki atasözü sayısına göre az olduğu fark edilmektedir. İncelenen ders kitabının B2 seviyesi yabancılar için Türkçe ders kitabı olduğu düşünüldüğünde kitapta yer alan atasözü sayısının artırılması gereği ifade edilebilir. Bununla birlikte atasözlerinin türü düşünüldüğünde araştırmacılara göre yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde orta seviyede daha çok soyut anlamlı atasözleri yer almalıdır (Akpınar ve Açık, 2010).

Yapılan araştırma sonucunda “Anahtar B2” seviyesi ders kitabıyla Türkçe öğrenenler kelime, ikileme, deyim ve atasözü olmak üzere farklı söz varlığı öğeleriyle karşılaştıkları anlaşılmaktadır. İlgili kitap aracılığıyla

öğrenciler, diğer ders kitaplarında var olmayan yeni sözcüklerle de tanışabilmektedirler. Bununla birlikte ders kitabında öğrencilerin dil seviyesiyle uyumlu olacak şekilde farklı türde ikilemelere ve deyimlere yer verilmesinin bir ihtiyaç olduğu görülmektedir. Ayrıca ders kitabında yer alan atasözü sayısının arttırılması, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için kelime hazinelerinin zenginleştirilmesi bakımından önemlidir.

5. BEYAN

Araştırma ve Yayın Etiği: Yapılan çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi”nde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlıklı 2. bölümünde belirtilen eylemlerden de hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni Beyanı: Bu araştırma dokümanlar üzerine gerçekleştirildiğinden etik kurul izni gerektirmemektedir.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı: 1. Yazar katkı oranı: %60 (Araştırmanın problemini, amaçlarını, alt amaçlarını oluşturma, verilerin toplanması, verilerin analizi, araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğini sağlama) 2. yazar katkı oranı: %40 (Literatür taraması, verilerin toplanması, verilerin analizi, bulguların sunumu, tartışma, sonuç ve önerilerin sunulması)

Çıkar Çatışması Beyanı: Araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı: Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

6. KAYNAKÇA

Aksan, D. (2009). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Akpınar, M., & Açık, F. (2010). Avrupa dil gelişim dosyası bağlamında yabancılara Türkçe öğretiminde deyim ve atasözlerinin öğrenme-öğretme sürecine aktarımı. *III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe sempozyumu*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Arslan, N. (2014). *Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında söz varlığı unsurlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Baş, B., & Gündoğdu, M. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin kelime hazinesi üzerine bir durum tespiti: A1-B2 Örneği. *International Journal Of Languages' Education And Teaching*, 8(2), 53-66.

Çiçek, M. (2015). Avrupa dil programı sözcük setleri ile yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarındaki sözcüklerin karşılaştırılması: Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti A1 ders kitabı örneği. *International Journal of Language Academy*, 3(2), 216-231.

Çiriş, M., & Arslan, M. (2021). Ortak Avrupa Dil Referansı bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Yağmur ders kitaplarının kelime sıklığı açısından incelenmesi. *Journal of Research in Turkic Languages*, 3(2), 51-61.

Elveren, A. (2022). *Anahtar yabancılar için Türkçe ders kitabı B2*. İstanbul: Bedil Yayınları.

Göçen, G. (2016). *Yabancılar için hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı*. Yayınlanmamış doktora tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Göçen, G., Karabulut, G., Yıldız Memiş, N., & Darama M. (2020). Yabancılar için Türkçe okuma kitaplarında yer alan İkileme, deyim, atasözlerinin kullanım sıklığı ve seviyelere göre dağılımı. *International Journal Of Language Education and Teaching*, 8(2), 112-142.

Kılıç, T. (2017). *Yedi İklim Türkçe ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim setlerindeki fiilimsilerin kullanım sıklığının belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.

Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.

Mustafaoğlu, R. (2018). *Yabancı dil olarak İngilizce ve Türkçe öğretimi A1 ve A2 seviyesindeki ders kitaplarının söz varlığı bakımından karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ölker, G. (2011). Sözlük türleri ve kelime sıklığı sözlüğü üzerine. *Dil Araştırmaları*, 9(9), 45-60.

Özdemirel, A. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce ders kitaplarındaki sözcüklerin kullanım sıklığı bağlamında değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Serin, N. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitapları ile bu kitapları kullanan öğrencilerin söz varlığının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Şimşek, N. D. (2015). Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki metinlerin ilişkisel söz varlığı açısından değerlendirilmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, (3), 809-827.

Türk Dil Kurumu (t.y.). *Türkçe sözlük*. 21 Aralık 2023 tarihinde <https://sozluk.gov.tr> adresinden erişilmiştir.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Zenci, S. Ç. (2021). İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim setindeki sözcük listelerinin değerlendirilmesi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (Yunus Emre ve Türkçe yılı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi özel sayısı)*, (4) 1-14.

7. EXTENDED ABSTRACT

According to Ölker (2011, p. 49), word frequency studies are a study that enables the number of words used in a language to be determined and ranked from the most used to the least used. In foreign language teaching, frequency studies, which indicate the frequency of use of words, are very important in determining which words will be taught first and with what priority these words will be given (Aksan, 2009, p. 20). Frequency studies are carried out to prepare the target words to be taught in a foreign language according to the age and language levels of the learners. Textbooks are used to improve vocabulary.

Vocabulary studies conducted on textbooks prepared in the field of teaching Turkish as a foreign language contribute to which words will be taught at which level. For this reason, this research aims to examine the vocabulary elements and usage frequencies of the "Anahtar B2" level Turkish textbook for foreigners, which has not been examined before.

The problem statement of the research is as follows: "What are the vocabulary elements included in the textbooks prepared for those learning Turkish as a foreign language?". Based on this question, the study aimed to identify the vocabulary items included in the "Anahtar B2" textbook for those learning Turkish as a foreign language.

The research sought answers to the following questions:

1. What is the total number of different words, heuristics, idioms and proverbs used in the text examined?
2. What are the words in the text examined?
3. Which are the reduplications in the text examined?
4. What are the idioms in the text examined?
5. Which proverbs are included in the text examined?

This study, which was conducted to determine the vocabulary elements in reading books prepared for foreigners, was carried out with a qualitative case study. In the research, the B2 level Anahtar Turkish coursebook for foreigners was examined. Content analysis was used to determine the vocabulary elements in the reading books examined within the scope of the research. CİBAKAYA 2.4.1 program was used to determine the frequency of use of vocabulary elements.

As a result of the research, 3242 different vocabulary elements were identified in the examined textbook. These vocabulary elements have been used repeatedly a total of 25749 times. Among the vocabulary items in the examined textbook, the most used type was "word" and the least used type was "proverb".

When the number of words in the textbook examined was examined, it was observed that the number of different words was 3070 and the repetition of these words was 25306. The most frequently used words in the "Anahtar B2" Turkish textbook for foreigners: "bir, ve, bu, ol-, ben, çok, o, ev, biz, ne, yap-, mı, zaman, sen, de."

When the number of reduplications included in the research is examined, it is seen that the number of different reduplications is 26, and the total number of these words in the case of repetition is 46. The most frequently used heuristics in the “Anahtar B2” Turkish textbook for foreigners: “zar zor, abur cubur, uzun uzun, yanı sıra, yavaş yavaş, ara sıra, bol bol, çalı çırpı, ufak tefek, açık açık, ağır ağır, ayrı ayrı, bölük pörçük, büyük büyük, çoluk çocuk.” It has been observed that the reduplications have similar structures and are less frequent.

As a result of the research, 144 different idioms were used 395 times in total. When the types of idioms were examined, it was noticed that idioms with figurative meanings were rarely used. The most frequently used idioms: "örnek vermek, iade etmek, zorunda kalmak, ziyaret etmek, fotoğraf çekmek, ortaya çıkmak, icat etmek, alışverişe çıkmak, geç kalmak, haber vermek, kaleme almak, elde etmek, cevap vermek, hâkim olmak, ilgi göstermek.". It has been noticed that the number of idioms consisting of metaphorical expressions is low and the idioms are repeated frequently.

Two different proverbs were seen in the textbook examined within the scope of the research. It has been determined that the number of proverbs in the intermediate level textbook is low. Due to the B2 language level, it may be recommended to increase the number of proverbs.

8. EKLER

Ek 1. Metinde Yer Alan Kelimeler

Kelime	<i>f</i>	Kelime	<i>f</i>	Kelime	<i>f</i>	Kelime	<i>f</i>
bir	553	iş	99	gir-	61	akşam	44
ve	519	önce	98	bugün	58	yol	44
bu	419	iste-	97	veya	57	aç-	42
ol-	335	gün	95	diye	56	aile	42
ben	326	yemek	95	iyi	55	şirket	42
çok	317	anne	93	nasıl	55	büyük	41
o	247	çık-	93	bak-	54	dün	41
ev	240	sor-	87	boşluk	54	hal durum	41
biz	233	baba	85	dinle-	54	otur-	41
ne	217	var	82	et-	54	şimdi	41
yap-	213	hangi	79	her	54	televizyon	41
mı	202	şey	79	hiç	54	yeni	41
zaman	195	kadar	78	ama	53	dek	40
sen	191	başla-	77	doldur-	53	getir-	40
de	182	kendi	77	hayat	53	doğru	40
için	182	yaz-	77	kalıp	53	birbiri	39
siz	181	fiil	76	konuş-	53	ilk	39
al-	180	araba	74	yer	53	süre	39
gel-	156	ver-	74	ye-	50	anlatım	38
ile	157	çalış-	71	adam	49	bütün	38
oku-	148	iki	71	bazı	49	dolaylı	38
de-	146	kullan-	71	iç	49	durum	38
git-	142	film	70	kitap	49	hakkında	38
cümle	141	kız	67	yaşa-	48	uyu-	38
insan	136	en	66	ara-	47	elbise	37
örnek	131	yıl	66	değil	46	saat	37
sonra	130	gibi	65	düğün	47	dinleme	36
çocuk	121	soru	65	böyle	46	ek	36
söyle-	111	müzik	63	neden	46	hemen	36
onlar	103	para	62	gör-	45	izle-	36
daha	101	biraz	61	metin	45	konu	36

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
anlam	35	oyna-	27	zor	22	ses	19
eş	35	önemli	27	bulun-	21	spor	19
kişi	33	sınıf	27	erkek	21	su	19
şekil	35	sıra	27	gerçek	21	tarih	19
ara	34	son	27	kısa	21	bebek	18
bekle-	34	taraf	27	kız-	21	büyük	
gerek-	34	uzun	27	kur-	21	yetişkin	18
iç-	34	çünkü	26	nine	21	damat	18
öğren-	34	ders	26	şehir	21	deniz	18
yarın	34	erken	26	şık	21	dış	18
bil-	32	gece	26	tarafından	21	evet	18
düşün-	33	itibaren	26	vakit	21	isim	18
kal-	33	nere	26	yanlış	21	kart	18
türk	33	sabah	26	alışveriş	20	pişir-	18
yan	33	trafik	26	arkadaş	20	pratik yap-	18
hep	32	ülke	26	banka	20	uygun	18
hoca	32	ay	25	başka	20	ünite	18
kapı	32	bilim	25	beri	20	araç	17
öde-	31	el	25	beslenme	20	art-	17
sosyal		evlen-	25	geç-	20	bol	17
medya	31	kazan-	25	gelecek	20	çay	17
ad	30	ki	25	hava	20	çek-	17
bazen	30	öğrenci	25	kaç	20	çevir-	17
birçok	30	pek	25	küçük	20	ders çalış-	17
bit-	30	sev-	25	mesaj	20	elektronik	17
bura	30	tamamla-	25	otobüs	20	fatura	17
dünya	30	yapıl-	25	ön	20	geç	17
gelin	30	az	24	polis	20	günlük	17
sinema	30	baş	24	sadece	20	icat	17
ürün	30	bırak-	24	sat-	20	iftar	17
hikaye	29	fazla	24	söz	20	kadın	17
ihtiyaç	29	göre	24	sunucu	20	keşke	17
internet	29	hasta	24	sür-	20	kredi	17
kim	29	kelime	24	şu	20	marka	17
oğul	29	doktor	23	üniversite	20	sanat	17
sınav	29	duy-	23	üzeri	20	sıfat	17
telefon	29	hafta	23	yaş	20	tür	17
abla	28	herkes	23	aynı	19	uçak	17
anlat-	28	ora	23	borç	19	yakın	17
güzel	28	öğretmen	23	ceza	19	at-	16
mağaza	28	üç	23	çal-	19	beğen-	16
okul	28	yani	23	dede	19	gönder-	16
ramazan	28	bey	22	devam et-	19	kabul	16
türkçe	28	bitir-	22	dön-	19	karavan	16
anla-	27	cevap	22	genç	19	kardeş	16
bu yüzden	27	cevapla-	22	gez-	18	komşu	16
bul-	27	yok	22	ilgili	19	kötü	16
eşya	27	yukarı	22	öğün	19	müdür	16
i-	27					olay	16

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
ödül	16	in-	14	lütfen	12	dolayı	10
pahalı	16	kahve	14	market	12	dört	10
paylaş-	16	katıl-	14	mutlu	12	dur-	10
pazar	16	meyve	14	müşteri	12	et	10
soğuk	16	misafir	14	on	12	etraf	10
tam	16	seç-	14	oruç	12	ettirgen	10
tekrar	16	sıcak	14	sebze	12	festival	10
temel	16	şaşır-	14	şart	12	fotoğraf	10
yağmur	16	yuva	14	unut-	12	genel	10
yolcu	16	yüz-	14	yaz	12	geniş	10
zaten	16	ağabey	13	yürü-	12	halk	10
başarılı	15	alt	13	aslında	11	hastane	10
bin-	15	boyunca	13	aşağı	11	havalimanı	10
çalışma	15	dışarı	13	ayrıca	11	hayvan	10
davran-	15	edilgen	13	balkon	11	hem	10
geçen	15	gelenek	13	başarı	11	hesap	10
giy-	15	giyim	13	bayram	11	katkı	10
götür-	15	hastalık	13	dikkat et-	11	keşif	10
hatırla-	15	kaza	13	doğ-	11	kip	10
hazır	15	kimse	13	ekmek	11	niçin	10
hazırla-	15	koy-	13	eser	11	not	10
hem hem	15	lazım	13	fırın	11	oyun	10
kağıt	15	liste	13	havuz	11	rötar	10
kar	15	neden ol-	13	hediye	11	saç	10
kira	15	ödeme	13	hız	11	sağlıklı	10
kültür	15	salon	13	ise	11	sahip	10
moda	15	sebeup	13	işteş	11	sebeup ol-	10
oda	15	süt	13	iyileş-	11	sefer	10
padişah	15	taşın-	13	kafe	11	sene	10
rivayet	15	tercih et-	13	kalk-	11	sıkıl-	10
sağla-	15	ticaret	13	karşıla-	11	şoför	10
sorun	15	yeniden	13	köşk	11	takip et-	10
tüket-	15	yiyecek	13	meğer	11	taşı-	10
veril-	15	yüksek	13	önem	11	tatil	10
yağ-	15	alan	12	sağlık	11	tek	10
ağla-	14	an	12	sigara	11	ulaş-	10
artık	14	beş	12	takım	11	var-	10
bildir-	14	çıkart-	12	uyar-	11	yardım et-	10
bilgi	14	düzenli	12	yet-	11	yarışma	10
bilgisayar	14	eskiden	12	yine	11	yorul-	10
defa	14	eşleştirt-	12	açıl-	10	ağaç	9
fakat	14	evlilik	12	altı	10	arka	9
gürültü	14	gıda	12	amca	10	avukat	9
haber	14	hayalet	12	aşırı	10	bilet	9
hanım	14	ilaç	12	bahçe	10	bilhassa	9
hata	14	iptal et-	12	belediye	10	bölüm	9
hazır yemek	14	kapat-	12	belirt-	10	can	9
ifade et-	14	karşı	12	belki	10	diğer	9

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
dürüst	9	dil bilgisi	8	uğraş-	8	mahkeme	7
eski	9	diyalog	8	vücut	8	mutfak	7
etkilen-	9	doy-	8	ya ya	8	nişanlı	7
geliştir-	9	edebiyat	8	yaramaz	8	orta	7
görün-	9	ekran	8	yavaş	8	ödev	7
görüş-	9	en azından	8	yetkili	8	özgü	7
hak	9	ertesi	8	alet	7	özle-	7
harca-	9	ev sahibi		altın	7	parça	7
hızlı	9	kişi	8	ayır-	7	pasta	7
hisset-	9	fark	8	beraber	7	pekiştir-	7
ikram et-	9	farklı	8	beyaz	7	rahat	7
kaybet-	9	fiyat	8	bin dokuz		rapor	7
maaş	9	geçmiş	8	yüz yetmiş	7	saklan-	7
mesela	9	giyin-	8	birinci	7	sanki	7
miktar	9	görevli	8	bozul-	7	sevin-	7
mutlaka	9	icra	8	cihaz	7	seyahat	7
ruh	9	içer-	8	çöz-	7	sürekli	7
sahne	9	ilerle-	8	değerli	7	süresince	7
sanatçı	9	inan-	8	dergi	7	şahit ol-	7
sinirlen-	9	kır-	8	doğa	7	tabii ki	7
site	9	kızgın	8	dönüşlü	7	taksi	7
sofra	9	kilo	8	duygu	7	tavsiye	7
sokak	9	koltuk	8	eğitim	7	tavuk	7
sunum	9	konuşma	8	elektrik	7	terk et-	7
şeker	9	kütüphane	8	evvel	7	teşekkür et-	7
tanış-	9	lokanta	8	futbol	7	toprak	7
teknoloji	9	maç	8	gazete	7	uzat-	7
teyze	9	madem	8	gerekliklik	7	yardım	7
tıp	9	mecbur	8	giriş	7	yazar	7
ucuz	9	merhaba	8	giysi	7	yıka-	7
utan-	9	meşhur	8	hareket	7	yirmi	7
ücret	9	model	8	hayır	7	yön	7
üzül-	9	mutlu ol-	8	heyecan	7	yüzünden	7
vatandaş	9	niye	8	hiçbir	7	yüzyıl	7
video	9	oluş-	8	ilgi	7	zorunlu	7
yaptır-	9	pencere	8	imkan	7	açık	6
yazı	9	resim	8	iyelik	7	akıl	6
yoğun	9	satın al-	8	kamyon	7	alın-	6
aday	8	satış	8	kanal	7	alışveriş	
basit	8	sayı	8	kargo	7	yap-	6
bilin-	8	sevgi	8	karşılaş-	7	ani	6
bin dokuz		sis	8	kazandır-	7	arapça	6
yüz altmış	8	şarkı	8	kına	7	bağır-	6
bir şey	8	şiir	8	kontrol et-	7	banyo	6
birlikte	8	tanı-	8	köy	7	barış-	6
böylece	8	tatlı	8	kullanıl-	7	başvuru	6
dal	8	temsilci	8	kural	7	batı	6
dayı	8	tut-	8	laptop	7	bilgin	6
değer	8	uçuş	8	lezzetli	7	bin	6

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
boş	6	neyse ki	6	besin	5	kamp	5
buluş	6	olumlu	6	beslen-	5	karakol	5
büyü-	6	oysa	6	bin dokuz		kat	5
çanta	6	özellikle	6	yüz seksen	5	kaynak	5
daire	6	özen	6	bina	5	kes-	5
dakika	6	park	6	biriktir-	5	kirlet-	5
danışman	6	piknik	6	birkaç	5	kişisel	5
değiş-	6	sağ	6	birleştir-	5	klima	5
değiştir-	6	sahur	6	bisiklet	5	korku	5
dert	6	san-	6	boy	5	kurul-	5
dikkat	6	saygı	6	buluş-	5	küs-	5
dilekçe	6	sekreter	6	büyüt-	5	led	5
dinlen-	6	seslen-	6	cam	5	lezzet	5
dizi	6	sonuç	6	çalın-	5	lise	5
düşük	6	sultan	6	çeşit	5	mahya	5
eğlence	6	sun-	6	çeşitli	5	masraf	5
etkile-	6	sürece	6	çevirebil-	5	matematik	5
evli	6	sürücü	6	davul	5	mecburen	5
garip	6	takdir	6	defolu	5	mektup	5
geçir-	6	talep	6	derece	5	merdiven	5
geliş-	6	taş	6	diyet	5	merkez	5
göz	6	teknik	6	duş	5	metro	5
grup	6	telaş	6	düş-	5	neyse	5
henüz	6	terbiye	6	düzeltil-	5	nişan	5
hizmet	6	tespit et-	6	düzenle-	5	ofis	5
ışık	6	tren	6	elma	5	olumsuz	5
ikaz et-	6	tutanak	6	etkileşim	5	onay	5
ikinci	6	tuzlama	6	etkinlik	5	otel	5
ilgilen-	6	ünlü	6	firma	5	oysaki	5
isteme	6	üst	6	gecik-	5	öykü	5
işlem	6	üz-	6	gemi	5	özür dile-	5
kaç-	6	ya	6	gerek	5	patron	5
kaos	6	ya da	6	gerekli	5	peki	5
kat-	6	yaramazlık		geri	5	peri	5
kayıp	6	et-	6	görüntü	5	piş-	5
kedi	6	yetiştir-	6	güven	5	program	5
kenar	6	yumurta	6	güven-	5	puan	5
kork-	6	zil	6	hala zaman	5	rahatla-	5
kurs	6	adet gelenek	5	halbuki	5	rahatsız et-	5
maalesef	6	adres	5	halde	5	sahte	5
maddi	6	araştır-	5	hazırlık	5	salata	5
manzara	6	arttır-	5	hikayeci	5	satıl-	5
mavi	6	aş-	5	hoş	5	sinir	5
memur	6	at	5	iletişim	5	sipariş et-	5
merasim	6	ayna	5	imza	5	sohbet et-	5
müslüman	6	ayrıl-	5	iniş	5	sol	5
müze	6	bakliyat	5	islam	5	sosyal	5
ne yazık ki	6	bari	5	işle-	5	şiddetli	5
		bence	5	kalp	5		

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
tahmin et-	5	beste	4	hemşire	4	motor	4
taklit et-	5	bık-	4	hepsi	4	mümkün	4
tamirci	5	bilim adamı	4	heyecanlı	4	ne kadar	4
tarif	5	bilimsel	4	hırsız	4	obezite	4
teklif	5	biri	4	hitap et-	4	olabil-	4
toplantı	5	bizzat	4	hoş gel-	4	olma	4
tören	5	buzdolabı	4	hoşlan-	4	otoban	4
turist	5	civar	4	içeri	4	öğle	4
tuz	5	çarp-	4	ifade	4	önem ver-	4
uğra-	5	çekil-	4	ileri	4	özellik	4
ulaşım	5	çiçek	4	ilginç	4	pasaport	4
uyan-	5	çift	4	indirim	4	paylaşım	4
uyku	5	çikolata	4	istasyon	4	peşin	4
uzak	5	çivi	4	iş yeri	4	piyasa	4
uzaklaş-	5	çoğunluk	4	itiraz	4	plan	4
uzman	5	çöl	4	izin	4	pop müzik	4
üşü-	5	dağıt-	4	kaçın-	4	proje	4
ütüle-	5	danış-	4	kaçır-	4	reklam	4
üzere	5	defter	4	kahvaltı et-	4	renk	4
yalnız	5	dikkatli	4	kalabalık	4	sabır	4
yapabil-	5	diş	4	kaldır-	4	sabırlı	4
yarım	5	durak	4	kalori	4	sağlam	4
yönel-	5	düşkün	4	kapan-	4	saha	4
yönetmen	5	düzel-	4	karar	4	sakin	4
yüz organ	5	eğlen-	4	kavram	4	seçenek	4
zorluk	5	ek-	4	kayma	4	sekiz	4
abone ol-	4	eklen-	4	kemik	4	servis	4
acele et-	4	emir	4	kesinlikle	4	sevgili	4
ağır	4	engelle-	4	kez	4	sevinç	4
ağrı-	4	estetik	4	kırgın	4	seyahat et-	4
akü	4	etki	4	kızart-	4	seyirci	4
alışkanlık	4	ezan	4	kızartma	4	sinirli	4
alim	4	fakülte	4	kimlik	4	sizce	4
apartman	4	fedakarlık	4	kimya	4	sözleşme	4
arkeolojik	4	garaj	4	kiracı	4	sunul-	4
asansör	4	gayret et-	4	komik	4	süsleme	4
asıl-	4	gecikme	4	konserve	4	şahıs	2
asla	4	gelebil-	4	kucak	4	şöyle	4
avantaj	4	gerçekleştir-	4	kulak	4	tabii	4
bağla-	4	giydir-	4	lüks	4	tablo	4
bas-	4	giyinme	4	madde	4	tamam	4
başar-	4	gizle-	4	mal	4	tanıt-	4
bavul	4	gömlek	4	manav	4	tarım	4
bayıl-	4	görül-	4	margarin	4	tartış-	4
bekçi	4	görüşme	4	merak et-	4	tarz	4
belge	4	göster-	4	mevsim	4	tavsiye et-	4
belirsiz	4	götürül-	4	milat	4	tebligat	4
benzin	4	gül-	4	moral	4	tekerlek	4

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
temizlik	4	alış veriş		dedikodu	3	hamle	3
terle-	4	merkezi	3	değişik	3	harçlık	3
tesis et-	4	alışveriş		demek ki	3	harf	3
tıkan-	4	merkezi	3	devam	3	harika	3
tohum	4	alkışla-	3	dil	3	hasar	3
top	4	alkol	3	doğal	3	hatta	3
um-	4	almanca	3	doğu	3	hayal	3
uy-	4	anlaşıl-	3	dolap	3	hazırlan-	3
uyarı	4	arıza	3	dolaş-	3	hedef	3
üret-	4	arızalan-	3	doruk	3	hem hem de	3
üzgün	4	asker	3	dönem	3	her zaman	3
vahşi	4	ateş	3	dönemeç	3	hızlan-	3
vazgeç-	4	ayaküstü	3	dönüm	3	hızlandır-	3
vefat	4	aydınlattır-	3	dua et-	3	hostes	3
vefat et-	4	bağımlılık	3	duruşma	3	huysuz	3
vekalet	4	bağlan-	3	duyur-	3	hüzünlü	3
yağış	4	balon	3	e-ticaret	3	ısmarla-	3
yakala-	4	barın-	3	edebiyatçı	3	içerik	3
yapma	4	bastır-	3	egemen	3	içir-	3
yaşan-	4	başrol	3	elbette ki	3	iglo	3
yaşlı	4	batılı	3	elli	3	ihtişamlı	3
yayıl-	4	belirle-	3	emlakçı	3	ikileme	3
yedi	4	benzer	3	engel	3	imsak	3
yerleştir-	4	bin dokuz		er-	3	incele-	3
yetiş-	4	yüz	3	esne-	3	inşa et-	3
yıkan-	4	bindir-	3	eşlik	3	iptal	3
yitir-	4	birlik	3	evrensel	3	iri	3
yoksa	4	bozuk	3	fakir	3	işaretle-	3
yorgun	4	buz	3	fert	3	işçi	3
yük	4	bütçe	3	fırsat	3	it-	3
yükselt-	4	canlandır-	3	fısılda-	3	iz	3
zam	4	ceket	3	futbolcu	3	izdiham	3
zarar	4	cep	3	gecikmeli	3	izin ver-	3
zincir	4	cips	3	genellik	3	izlen-	3
ziynet	4	coğrafya	3	genellikle	3	izleyici	3
acı	3	coşku	3	gerçekleş-	3	kaba	3
acil	3	cuma	3	gerin-	3	kabullen-	3
adap	3	çadır	3	gider-	3	kalın	3
adet	3	çalgı	3	göçebe	3	karış-	3
affet-	3	çamaşır	3	görev	3	karpuz	3
akıllı	3	çarşı	3	görgü	3	karşılaştır-	3
akın et-	3	çatı	3	gözyaşı	3	kaşık	3
aksesuar	3	çevirmen	3	gururlan-	3	kay-	3
aksiyon	3	çıkarıl-	3	güllaç	3	kaydet-	3
aktif	3	çimen	3	güvenlik	3	kazı	3
alabil-	3	dahi	3	hakaret et-	3	kere	3
aldır-	3	dar	3	haklı	3	kesil-	3
algıla-	3	davranış	3	hal	3	keşfet-	3
		dayalı	3				

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
keyif	3	odaklan-	3	sözleş-	3	zayıf	3
kırıl-	3	okut-	3	sözlü	3	zeytin	3
kırmızı	3	oran	3	sula-	3	zorlan-	3
kıskançlık	3	organik	3	süs	3	abartılı	2
kıta	3	ortam	3	şaşkın	3	acele	2
kızdır-	3	oyuncak	3	şikayet	3	açma	2
kişilik	3	oyuncu	3	tahta	3	açtır-	2
koku	3	öp-	3	tak-	3	adeta	2
kombin	3	öv-	3	takı	3	ağırlık	2
konuk	3	öyle	3	takıl-	3	ağız	2
konum	3	özel	3	tanın-	3	ahır	2
konvoy	3	özet	3	taran-	3	akademik	2
koş-	3	paket	3	tarife	3	akım	2
köle	3	palyaço	3	tasarımcı	3	akraba	2
kumaş	3	pekiştirme	3	tasarla-	3	akrobasi	2
kurulan-	3	peynir	3	tebessüm	3	aksa-	2
kuş	3	pide	3	tehlike	3	aksaklık	2
kutu	3	pişiril-	3	tembel	3	aksat-	2
kutup	3	pizza	3	temiz	3	aktör	2
kuyumcu	3	platform	3	terbiye et-	3	albüm	2
küçült-	3	postacı	3	tercüme	3	alkış	2
küçültme	3	postane	3	terzi	3	allah	2
kümes	3	prim	3	tokalaş-	3	alman	2
layık	3	problem	3	tüketici	3	altmış	2
limit	3	profil	3	tüketim	3	ameliyat	2
mahcup	3	prova	3	usta	3	ampul	2
malikane	3	psikoloji	3	usul	3	anlaş-	2
mantı	3	pusula	3	uyandır-	3	anlatabil-	2
matbaa	3	radyo	3	uyut-	3	anlık	2
mayonez	3	rahatsızlık	3	üretim	3	anonim	2
mazi	3	reddet-	3	vazo	3	antik	2
medeniyet	3	sağlan-	3	vize	3	araba	
medya	3	sahip ol-	3	yağlı	3	kullan-	2
meğerse	3	sanal	3	yakalan-	3	arabesk	2
mekanik	3	sanal ortam	3	yalan	3	arap	2
meydan	3	sarı	3	yapı	3	araştırma	2
mezarlık	3	say-	3	yararlan-	3	art	2
mezun ol-	3	sektör	3	yarış	3	artist	2
mikrodalga	3	senaryo	3	yazıl-	3	asıl	2
milli	3	seri	3	yazma	3	askeri	2
montaj	3	servet	3	yerçekimi	3	astroloji	2
muhtar	3	sessiz	3	yerleşik	3	astronom	2
mutluluk	3	seyret-	3	yolculuk	3	aşı	2
müddet	3	sığın-	3	yor-	3	aşk	2
mükemmel	3	silin-	3	yorum	3	atık	2
nazik	3	simit	3	yönet-	3	atıl-	2
nesil	3	sok-	3	yönetim	3	atla-	2
nokta	3	söndür-	3	yürek	3	avize	2
						avla-	2

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
ayak	2	bu sebeple	2	direktör	2	farsça	2
ayakkabı	2	bulaşık	2	diyafon	2	fasıl	2
aydınlık	2	bulmaca	2	diz-	2	fast food	2
ayı	2	bunalım	2	doğra-	2	fethet-	2
ayıp	2	buyur-	2	doğum	2	fıkra	2
ayırt-	2	büfe	2	doktora	2	fidan	2
ayrı	2	bülten	2	dokun-	2	fikir	2
ayrıntı	2	bürün-	2	domates	2	final	2
azal-	2	cadde	2	donat-	2	fiş	2
azalt-	2	cami	2	dost	2	fon	2
azarla-	2	cazip	2	dosya	2	form	2
bacak	2	cırıltı	2	doyur-	2	garson	2
bağımlı	2	cıvıltı	2	dök-	2	gaz yağı	2
bağışla-	2	ciddi	2	dönüş	2	geçirme	2
baharat	2	cilt	2	dönüş-	2	geçiştir-	2
bahşiş	2	cumhurbaşk		dublör	2	gelir	2
bakanlık	2	anlık	2	duvar	2	gençleş-	2
bakıcı	2	çağ	2	dükkan	2	gereksiz	2
bakım	2	çalışkan	2	düşünce	2	gerektir-	2
bakış	2	çalışmak	2	düşünül-	2	gergin	2
bakış-	2	çekin-	2	düşür-	2	getiril-	2
bakma	2	çektir-	2	düzenlen-	2	gezdir-	2
balık	2	çeşme	2	düzey	2	gidil-	2
barbunya	2	çeviri	2	e-posta	2	gökkuşağı	2
bardak	2	çeyiz	2	eczane	2	gömül-	2
barınma	2	çıkıl-	2	eğilim	2	gönderi	2
basıl-	2	çıkış	2	eğlendir-	2	gönderil-	2
baskı	2	çiğ köfte	2	ekle-	2	görebil-	2
başak	2	çoğal-	2	eksik	2	görkemli	2
başvur-	2	çoğalt-	2	em-	2	görücü	2
battaniye	2	çorba	2	emekli ol-	2	gösterişli	2
beden	2	çürü-	2	emin	2	göz alıcı	2
belir-	2	dadı	2	endişe	2	gübre	2
belli	2	dağıtıl-	2	engel ol-	2	güç	2
benze-	2	dahil	2	epey	2	güçlen-	2
berrak	2	daima	2	erişim	2	güçlü	2
bestele-	2	davetiye	2	ertele-	2	güçlük	2
biç-	2	dayan-	2	esasen	2	güfte	2
bilinç	2	dayanıklı	2	esir	2	gülümse-	2
bin dokuz		değ-	2	esna	2	gülümseme	2
yüz elli	2	değişim	2	esnek	2	gülüş-	2
birim	2	demet	2	espri yap-	2	gün boyu	2
birleşik	2	deneysel	2	eşleş-	2	günah	2
bone	2	dengele-	2	etki et-	2	gündüz	2
bonesiz	2	deprem	2	etli güveç	2	güneş	2
boya	2	deri	2	ev yemeği	2	haberci	2
böbrek	2	dernek	2	evcil	2	haberdar et-	2
böcek	2	dilek	2	falan	2	haberleş-	2
börek	2	din-	2				

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
hafıza	2	inat	2	kesele-	2	makine	2
hakikaten	2	inatçı	2	ketçap	2	manevi	2
hala akraba	2	inek	2	kılavuz	2	martı	2
halen	2	insanlık	2	kıpkırmızı	2	masa	2
hamam	2	insanoğlu	2	kısaca	2	mecra	2
hareket et-	2	istek	2	kısalt-	2	meddah	2
has	2	işit-	2	kış	2	medrese	2
hasarlı	2	iyice	2	kıyafet	2	mekan	2
hastalan-	2	izin iste-	2	kilitle-	2	memnun	2
haşla-	2	izleme	2	kimyasal	2	menü	2
haşlama	2	jön	2	kirala-	2	mercimek	2
hatır	2	kabin	2	kirpi	2	mesai	2
hatırlat-	2	kablosuz	2	kitle	2	mesele	2
haydi	2	kabus	2	kolay	2	mesken	2
hayırsever	2	kaçak	2	kolaylık	2	meslek	2
hazin	2	kadayıf	2	kolye	2	mezuniyet	2
hece	2	kahraman	2	konfor	2	millet	2
hekim	2	kalite	2	konser	2	milyon	2
her şey	2	kamera	2	kontrol	2	minare	2
herhangi	2	kamyonet	2	konuşul-	2	muazzam	2
hıçkırık	2	kanat	2	konut	2	mucit	2
hijyenik	2	kapalı	2	koru-	2	muzip	2
hintçe	2	kapsam	2	korun-	2	mücadele et-	2
hoş bulduk	2	kaptan	2	koşu	2	mütercim	2
hububat	2	kar topu	2	kök	2	ne zaman	2
hukuk	2	kara	2	körükle-	2	nefes	2
hurma	2	karanlık	2	kronik	2	netice	2
huzur	2	kararlı	2	kulübe	2	nikah	2
hüzün	2	kargaşa	2	kupa	2	ninni	2
ısı	2	kargocu	2	kurşun	2	nohut	2
ısın-	2	karışık	2	kurtar-	2	noter	2
ıslan-	2	karıştır-	2	kurtul-	2	numara	2
ıspanak	2	karşılan-	2	kuru	2	o kadar	2
iade	2	karşılaştırm		kurucu	2	odun	2
ibadet	2	a	2	kurula-	2	okuma	2
içecek	2	kaset	2	kutla-	2	okur	2
içme	2	kasiyer	2	kuzen	2	oldukça	2
içme suyu	2	kaşı-	2	külliyeye	2	oluştur-	2
ihtimal	2	kaşif	2	kültürel	2	onar-	2
iki bin	2	katip	2	küresel	2	onayla-	2
iki bin on	2	katkı		lamba	2	orman	2
iki bin yirmi	2	maddesi	2	lepiska	2	oturt-	2
iki yüz	2	katlan-	2	lunapark	2	otuz	2
ikna ol-	2	katlı	2	maaş al-	2	oy	2
ikon	2	kavga	2	maden	2	oyala-	2
ilan	2	kavga et-	2	makale	2	öğretmenlik	2
ilişki	2	kavil	2	makam	2	öksürük	2
ilkokul	2	kazanma	2	makarna	2	öl-	2
		kek	2				

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
öpül-	2	sayın	2	tanık ol-	2	uyumlu	2
ört-	2	seçil-	2	tanımla-	2	uzaklaştırıl-	2
öt-	2	selamlaş-	2	tart-	2	üretil-	2
özdeşleş-	2	sembol	2	tasarım	2	üstelik	2
özne	2	semt	2	tasdik et-	2	üşen-	2
özürlü	2	serbest	2	tasnif et-	2	vagon	2
pas	2	sergile-	2	tat	2	vahim	2
pasaj	2	sert	2	tavla	2	vakıf	2
paslan-	2	serüven	2	tedavi	2	varlıklı	2
pastane	2	sevil-	2	tedavi et-	2	verebil-	2
patates	2	sevimli	2	tedbir	2	vergi	2
payla-	2	sevinçli	2	teferruat	2	verme	2
pazarlama	2	seyyar	2	tehdit	2	vida	2
pazarlık et-	2	sezaryen	2	teknolojik	2	villa	2
pembe	2	sıfır	2	telafi et-	2	yahut	2
pil	2	sıkıcı	2	tembellik et-	2	yakıt	2
pilot	2	sıkıntı	2	temizle-	2	yaklaş-	2
plaka	2	sımsıcak	2	temizlen-	2	yala-	2
poğaç	2	sınırlandır-	2	tempo	2	yanılt-	2
popüler	2	silah	2	tencere	2	yanıtla-	2
poşet	2	sipariş	2	teneffüs	2	yansı-	2
profesör	2	sirk	2	tercih	2	yapay	2
radar	2	sivil	2	tereyağı	2	yapıştır-	2
rağmen	2	siyah	2	teslim	2	yaprak	2
rahatlık	2	sorul-	2	teşvik	2	yaralan-	2
rakam	2	sorumlu	2	tez	2	yarar	2
refakat et-	2	soyguncu	2	tıkalı	2	yararlı	2
rica et-	2	statü	2	tıkla-	2	yarış-	2
roman	2	surat as-	2	tırabzan	2	yasaklan-	2
romantik	2	sürdür-	2	titizlik	2	yaşat-	2
ruhsal	2	sürül-	2	tomar	2	yaşayabil-	2
sahici	2	süslen-	2	tomografi	2	yatak	2
sahil	2	şahit	2	topla-	2	yatır-	2
sakatlan-	2	şahsiyet	2	toplana-	2	yatış	2
sakin ol-	2	şef	2	torun	2	yayımla-	2
sakinleş-	2	şırıltı	2	tövbe et-	2	yazabil-	2
salla-	2	şifre	2	tutsak ol-	2	yazdır-	2
samimi ol-	2	şişe	2	tüken-	2	yerel	2
sandalye	2	şişman	2	tüm	2	yerleş-	2
sandviç	2	şok	2	türkü	2	yetin-	2
sanı	2	şura	2	tüy	2	yıkıl-	2
saray	2	şükret-	2	ulaşma	2	yoğunluk	2
sarımsak	2	tahıl	2	ulaştır-	2	yoksul	2
sars-	2	tahsis et-	2	unvan	2	yönlendir-	2
satıcı	2	taht	2	uydu	2	yöntem	2
satranç	2	takdim	2	uydur-	2	yunanca	2
saye	2	takipçi	2	uygula-	2	yurt dışı	2
saygıdeğer	2	tane	2	uyuma	2	yüksel-	2

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
yüksün-	2	alış-	1	beceri	1	boğaz	
yün	2	alkışlan-	1	beğendir-	1	mekan	1
yüzde	2	alma	1	bekleş-	1	boşan-	1
yüzük	2	aloo tikki	1	beklet-	1	boya-	1
zannet-	2	altı yüz	1	bembeyaz	1	boyat-	1
zarar et-	2	altıncı	1	berber	1	böl-	1
zarf	2	anahtar	1	besbelli	1	bölme	1
zayıfla-	2	aniden	1	besle-	1	bölük	1
zengin	2	anlama	1	bestekar	1	bu şekil	1
zevk	2	anlatıl-	1	bıktır-	1	buçuk	1
zeytinyağı	2	anlayış	1	bırakabil-	1	buhar	1
zımba	2	arama	1	bırakıl-	1	can sıkıcı	1
zihin	2	arama		biber	1	canlan-	1
zindan	2	motoru	1	bidon	1	canlı	1
zirve	2	arayış	1	bilardo	1	cennet	1
ziyafet	2	armağan	1	bilinçli	1	cep telefonu	1
abartı	1	arttırıl-	1	bin altı yüz		cerrahi	1
acaba	1	as-	1	seksen	1	cetvel	1
acı-	1	astronomi	1	bin dokuz		ciltlik	1
acık-	1	aşık	1	yüz kırk	1	cins	1
acilen	1	atış-	1	bin dokuz		cumartesi	1
açıkça	1	av-	1	yüz otuz	1	çaba	1
açıklama	1	avrupalı	1	bin dokuz		çabuk	1
açlık	1	aydınlatıl-	1	yüz yetmiş		çağrı	1
ada	1	ayran	1	dört	1	çalar saat	1
adam ol-	1	bağırma	1	bin dört yüz		çalıştır-	1
afiyet	1	bağış-	1	doksan	1	çarçabuk	1
ağırla-	1	bağlama	1	bin dört yüz		çare	1
ağlaş-	1	bahar	1	elli	1	çaresiz	1
ağlatır-	1	bahset-	1	bin iki yüz		çarpış-	1
ağrı kesici	1	bakabil-	1	doksan	1	çekici	1
ağustos	1	bakıl-	1	bin otuz	1	çevre	1
ahşap	1	baklava	1	bin yirmi	1	çevril-	1
aidat	1	baktır-	1	bindallı	1	çıkma	1
ait	1	balayı	1	binicilik	1	çıkamaz	
ait ol-	1	bambaşka	1	bir bakıma	1	sokak	1
aksi	1	bankacı	1	bir miktar	1	çıktı	1
aksi halde	1	baraj	1	bir milyon		çırak	1
akşam ol-	1	barınak	1	altı yüz bin	1	çırp-	1
akşam		basketbol	1	bir nevi	1	çinli	1
yemeği	1	baskül	1	bir süre	1	çiz-	1
akşamüzeri	1	baş ilk	1	bir türlü	1	çizim	1
aktar-	1	başkan	1	birikim	1	çocukluk	1
aktarıl-	1	başlat-	1	birleşmiş		çokluk	1
alarm	1	başlatıl-	1	milletler	1	çöp	1
alerji	1	başlatıl-	1	birlik ol-	1	çözebil-	1
algoritma	1	başlayabil-	1	birtakım	1	çözüm	1
alıcı	1	başlık	1	bitiril-	1	çürük	1
alımlı	1	başyan	1	bitki	1	dağ evi	1
		bayramlaş-	1	biyometrik	1		
				bizim	1		

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
dair	1	doluş-	1	ez-	1	giydiril-	1
dal alan	1	dondurma	1	ezgi	1	giyil-	1
damatlık	1	dopdolu	1	ezil-	1	giyme	1
daralt-	1	dosdoğru	1	faaliyet	1	gol	1
davacı	1	dökül-	1	fabrika	1	gol at-	1
davalı	1	döner	1	fayda	1	golcü	1
davet	1	dönme	1	faydalan-	1	göç	1
davetli	1	dönüştür-	1	faydalı	1	göç idaresi	1
davulcu	1	dördüncü	1	felafel	1	gönül	1
daya-	1	dört yüz bin	1	felsefe	1	görmek	1
defo	1	döviz	1	fena	1	görüntülü	1
değişiklik	1	dövün-	1	feribot	1	görüş	1
deli	1	dövüş-	1	fırça	1	görüşme	1
demek	1	dua	1	fırtına	1	yap-	1
demir	1	dudak	1	fil	1	gösterebil-	1
deneme	1	durdurul-	1	fincan	1	gösteri	1
dengeli	1	durma	1	fizik	1	gösteril-	1
depo	1	duru	1	fotoğrafçı	1	gösterim	1
dershane	1	duyu	1	fotoğrafçılık	1	gösteriş	1
dertleş-	1	dümdüz	1	galiba	1	götürebil-	1
destek	1	dürüm	1	garanti	1	grip	1
deterjan	1	düşünme	1	gayet	1	gurbet	1
dev	1	düşünmek	1	gazeteci	1	güçlendir-	1
devlet	1	düzen	1	gazlı	1	güldür-	1
deyim	1	düzgün	1	gazoz	1	güllüşme	1
dijital	1	edebil-	1	geciktir-	1	gümüş	1
dik-	1	eğer	1	geçiril-	1	güneşli	1
dik dur-	1	eğil	1	geçistirebil-	1	güverte	1
dikkatli ol-	1	ehliyet	1	geçit	1	güzel ol-	1
dile-	1	ekin	1	geçmiş	1	hacivat	1
dinlet-	1	ekip	1	olsun	1	hafifle-	1
dinleti	1	ekonomik	1	geliş	1	hakikat	1
dinleyici	1	elektronik	1	gelişim	1	hakim	1
diploma	1	ticaret	1	gelişme	1	haksız	1
disiplin	1	eleman	1	gemici	1	haksızlık et-	1
dişçi	1	eline sağlık	1	gençlik	1	halat	1
dizil-	1	elli sekiz	1	gerçekten	1	halay	1
doğum yap-	1	emekli	1	gereksinim	1	halı	1
doğur-	1	emniyet	1	geriye	1	hamburger	1
doksan	1	endişe et-	1	getirt-	1	hamur	1
doksan iki	1	enerji	1	gezi	1	hani	1
doksan üç	1	erteleme	1	gidebil-	1	harcama	1
dokuz	1	esir ol-	1	gidiş	1	hariç	1
dokuz yüz	1	eş-	1	girebil-	1	harita	1
dokuz yüz	1	etek	1	giril-	1	hassas	1
yirmi beş	1	etiket	1	gişe	1	hat	1
dolandırıcı	1	etkileyebil-	1	gitar	1	havuç	1
dolar	1	evlendir-	1	gitme	1	hayal et-	1
dolaştırıl-	1	evlenme	1	gitmek	1	hayırdır	1

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
hayran	1	imkansız	1	kapattır-	1	kon	1
hazır ol-	1	imzala-	1	kapı zili	1	konsolosluk	1
hazırlama	1	imzalat-	1	kapıcı	1	kop-	1
haziran	1	in	1	karagöz	1	kopar-	1
hediye et-	1	inanılmaz	1	karakter	1	koridor	1
hediyeleş-	1	inat et-	1	karate	1	korna	1
hele	1	ince	1	karbonhidrat	1	korunabil-	1
hemzemin	1	incelt-	1	karşılama	1	koruyabil-	1
her şeyin		indir-	1	karşılabilir-	1	koruyucu	1
başı sağlık	1	indiril-	1	karşılık	1	koşar adım	1
hesaplama	1	indirim yap-	1	karşılıklı	1	koştur-	1
hesaplaş-	1	inşa ettir-	1	karşıtlık	1	koşul	1
heyecanlandır-	1	inşaat	1	kasa	1	koşuş-	1
hiçbir şey	1	ipince	1	kasaba	1	koyul-	1
hissedebil-	1	irade	1	kasap	1	koyun	1
hizmet et-	1	iri iri	1	kaş	1	köfte	1
horoz	1	iskele	1	kaşım-	1	kömür	1
hukuki	1	ispatla-	1	katılma	1	köpek	1
hüzünlendir-	1	ispatlan-	1	katma	1	köşe	1
ıhlamur	1	israf et-	1	kaya evi	1	köşe yazısı	1
ısnıl-	1	istek kipi	1	kaybol-	1	kötülük	1
ısıt-	1	isten-	1	kaydetme	1	krem	1
ısrar	1	isteyebil-	1	kaydırak	1	kuaför	1
ızgara	1	istisna	1	kayıt	1	kucakla-	1
ıbranice	1	işaret	1	kazanç	1	kucaklaş-	1
içil-	1	işyeri	1	keçi	1	kullanabil-	1
idare	1	itfaiye	1	keman	1	kumanda	1
iddia	1	itiraz et-	1	kemençe	1	kupkuru	1
iddialaş-	1	itiş-	1	kemer	1	kur	1
iftar yemeği	1	iyileştir-	1	kesin	1	kurdur-	1
iftira	1	izin veril-	1	kestir-	1	kurma	1
ihale	1	izlet-	1	kıl-	1	kurtarıl-	1
ihbar et-	1	jüri	1	kılabil-	1	kuru-	1
ihmal et-	1	kabuk	1	kırgız	1	kusura	1
ihtiyar	1	kaçış-	1	kırıcı	1	bakma	1
ikamet	1	kafa	1	kırılabil-	1	kusurlu	1
ikaz	1	kafes	1	kısal-	1	kuşat-	1
ikinci el	1	kahvaltı	1	kısım	1	kuvvet	1
iklim	1	kalabil-	1	kıskanç	1	kuzu	1
ikna et-	1	kalem	1	kibar	1	küre	1
ikram	1	kaliteli	1	kilometre	1	lacivert	1
ikram edil-	1	kalma	1	kiralık	1	laf	1
ikramlık	1	kampanya	1	kirli	1	lakin	1
il	1	kan	1	kitle iletişim	1	latince	1
ilaçla-	1	kantin	1	kocaman	1	lavabo	1
ilaçsız	1	kanun	1	kokla-	1	levha	1
ilgi odağı ol-	1	kapan	1	kol	1	limon	1
		kapatma	1	kolesterol	1	link	1
						lira	1

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
litre	1	nane	1	öbür	1	popüler ol-	1
lokma	1	nemli	1	ödünç	1	portakal	1
macera	1	neredeys	1	öfke	1	pörçük	1
madalya	1	nesne	1	öğlen	1	pratik	1
mağdur	1	neşe	1	öğrenebil-	1	prens	1
mağlup et-	1	neşelen-	1	öğrenim	1	protesto	1
mahalle	1	neşelendir-	1	öğret-	1	edil-	1
mahkum	1	net	1	öğretebil-	1	protesto et-	1
mail	1	nevi	1	ölç-	1	prova yap-	1
malzeme	1	ney	1	öldür-	1	prova yapıl-	1
mart	1	nihayet	1	ölüm	1	psikolojik	1
masal	1	nişan yap-	1	ömür	1	raf	1
masmavi	1	nişanlan-	1	öncü	1	rahatça	1
mastar	1	nitelik	1	önder	1	rahatsız ol-	1
mavilik	1	nota	1	önemse-	1	rahmet	1
melodi	1	nöbetçi	1	önemsiz	1	rakip	1
memnun ol-	1	nüfus	1	öneri	1	randevu	1
merak	1	nüfus	1	öpüş-	1	rekor	1
merhem	1	cüzdanı	1	örtme	1	rekor kır-	1
mesajlaş-	1	oğlan	1	örtü	1	renkli	1
mesut et-	1	okun-	1	övün-	1	restoran	1
meşgul	1	okutul-	1	özen-	1	rica	1
meşgul ol-	1	okuyabil-	1	özlem	1	robot	1
metabolizm	1	omlet	1	paha	1	rol	1
a	1	onay-	1	pahalılaş-	1	romalı	1
mevcut	1	onaylan-	1	paketle-	1	rönesans	1
mezun	1	onlarca	1	panik	1	ruh hal	1
mide	1	online	1	pansiyon	1	rüya	1
mikrofon	1	operasyon	1	pantolon	1	sabret-	1
mineral	1	optik	1	parfüm	1	sade	1
minibüs	1	org	1	park et-	1	sağlıkol-	1
misafir ağır-	1	organize	1	parket-	1	sahtekar	1
miyavla-	1	organize	1	paslaş-	1	sahtekarlık	1
mizansen	1	edil-	1	paylaşabil-	1	sahur	1
mod	1	orman	1	perde	1	yemeği	1
modern	1	kebabı	1	performans	1	sakatla-	1
bilim	1	orta doğu	1	periyodik	1	sakla-	1
mosmor	1	ortaokul	1	personel	1	saklama	1
motive	1	oruçlu	1	perşembe	1	saklambaç	1
motosiklet	1	oruçlu ol-	1	petrol	1	salı	1
mum	1	oscar	1	peygamber	1	salıncak	1
musluk	1	osmanlı	1	pırlanta	1	sallan-	1
mutsuz	1	otopark	1	pişirme	1	samimi	1
müddetçe	1	oturabil-	1	pişman	1	sanayi	1
mühendis	1	oturtul-	1	piyango	1	santral	1
müracaat	1	oturul-	1	plak	1	sapsarı	1
mütevazı	1	oynat-	1	planla-	1	sarın-	1
mütevazı ol-	1	oynayabil-	1	plastik	1	satılabil-	1
nakit	1	oyunculuk	1			satılık	1

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
satış		sulat-	1	tastamam	1	uçuş-	1
danışmanı	1	süpür-	1	taşma	1	ud	1
savaş	1	süpürül-	1	taşıt	1	uğurlan-	1
savaşçı	1	süreklilik	1	tavan	1	un	1
sayfa	1	sürü-	1	tavır	1	unutkan	1
saygılı	1	sürün-	1	tayin	1	unutul-	1
seçebil-	1	süryanice	1	taze	1	uslu	1
selam	1	şakalaş-	1	tebrik et-	1	ustaca	1
senet	1	şans	1	tebrikleş-	1	uyarla-	1
sergi	1	şanslı	1	tedirgin	1	uyarlan-	1
seri üretim	1	şarj	1	tekne orucu	1	uygun ol-	1
serin	1	şarj et-	1	teknofest		uyuma	1
set	1	şarkıcı	1	havacılık		uyul-	1
sevdire-	1	şaşkınlık	1	uzay ve		uyum sağla-	1
sevindir-	1	şefkat	1	teknoloji		uyuyabil-	1
seviye	1	şehitlik	1	festivali	1	uzay	1
sezon	1	şekerli	1	temizlikçi	1	uzun lafın	
sıcakkanlı	1	şerit	1	temsil et-	1	kıyası	1
sık-	1	şimar-	1	tepki	1	ücretsiz	1
sınıflandır-	1	şifahane	1	tercih		üç bin üç	
sınır	1	şişir-	1	edebil-	1	yüz	1
sınırlı	1	şişirt-	1	tercüman ol-	1	ün	1
sırt	1	şişmanla-	1	tercüme et-	1	üstat	1
sil-	1	şişmanlat-	1	tertemiz	1	üstlen-	1
sildir-	1	şoförlük	1	tesir	1	üstünlük	1
silk-	1	şükür	1	tıraş	1	üşüme	1
simitçi	1	şüphe	1	ticari	1	üşüt-	1
simsiyah	1	tabak	1	tişört	1	ütülen-	1
siyaset	1	tabela	1	tivit at-	1	ütület-	1
siyasetçi	1	tabiat	1	tiyatro	1	üzgün ol-	1
sonbahar	1	tablet	1	ton	1	üzücü	1
sordur-	1	tahlil	1	toparlan-	1	üzülebil-	1
sorgula-	1	takın-	1	toplama	1	üzüntü	1
sorgulan-	1	taksit	1	toplama	1	vali	1
sorma	1	tamamlama	1	toplu	1	valilik	1
sos	1	tamir et-	1	trafik polisi	1	varlık	1
sosyal ilişki	1	tanbur	1	transfer	1	vatandaşlık	1
soyad	1	tanıklık et-	1	tuhaf	1	vergi dairesi	1
soyun-	1	tanışma	1	tur	1	veri	1
söktür-	1	tanıştır-	1	turşu	1	verim	1
sön-	1	tanıtıl-	1	tuş	1	verimli	1
söylen-	1	tansiyon	1	tutsak	1	vitamin	1
söyleş-	1	taptaze	1	tutun-	1	voleybol	1
sözlük	1	tara-	1	tuzla-	1	vur-	1
spiker	1	tarihi	1	türkiye	1	vurul-	1
stadyum	1	tarihi eser	1	twitter	1	vuruş-	1
stil	1	tartıl-	1	uç	1	web	1
stres	1	tasar-	1	uç-	1	web site	1
stresli	1			uçur-	1	yabancı	1
				uçurtma	1		

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
yağ	1	yaşam	1	yetenekli	1	yuvarlak	1
yak-	1	yaşama	1	yeter ki	1	yuvarlan-	1
yakış-	1	yaşamak	1	yeteri kadar	1	yükseköğren	
yakışıklı	1	yaşanabil-	1	yeterli	1	im	1
yaktır-	1	yat-	1	yetersiz	1	yürüt-	1
yalnızlık	1	yaygın-	1	yetersiz kal-	1	yüz	1
yan-	1	yaygınlaş-	1	yetmiş	1	yüz yirmi	1
yangın	1	yayımlan-	1	yık-	1	yüz yüze	1
yanıl-	1	yayın	1	yıkama	1	yüzdür-	1
yanlışlık	1	yayla	1	yıkanabil-	1	yüzme	1
yansıt-	1	yazarlık	1	yıkata-	1	zalim	1
yapılabil-	1	yazış-	1	yıldız	1	zamir	1
yapımcı	1	yazlık	1	yiyebil-	1	zararlı	1
yapımcılık	1	yazma eser	1	yoğurt	1	zavallı	1
yar-	1	yedinci	1	yorucu	1	zayıflat-	1
yara-	1	yeme	1	yorulma	1	zehir	1
yararlı		yemek ye-	1	yönelik	1	zehirle-	1
olabil-	1	yemyeşil	1	yönetici	1	zeki	1
yardımcı ol-	1	yenge	1	yönetmenlik	1	zihinsel	1
yardımlaş-	1	yenilik	1	yumruklaş-	1	zorla-	1
yargı	1	yepyeni	1	yumuşacık	1	zorun	1
yarı	1	yeşil	1	yuvarla-	1	zurna	1

Ek 2. Metinde Yer Alan Deyimler

Deyim	f	Deyim	f	Deyim	f
örnek vermek	23	ad vermek	4	mağdur olmak	3
iade etmek	15	davet etmek	4	paha biçilmez	3
zorunda kalmak	15	eğitim almak	4	para kesmek	3
ziyaret etmek	10	hata etmek	4	rol yapmak	3
fotoğraf çekmek	9	ısrar etmek	4	selam vermek	3
ortaya çıkmak	9	kilo almak	4	sıcak bakmak	3
icat etmek	8	mahsur kalmak	4	sipariş vermek	3
alışverişe çıkmak	7	rol almak	4	ad verilme	2
geç kalmak	7	tatil etmek	4	akıllı olmak	2
haber vermek	7	telefon etmek	4	aşık olmak	2
kaleme almak	7	teslim al	4	ayağa kalkmak	2
elde etmek	6	teşvik et	4	baştan çıkmak	2
cevap vermek	5	yer vermek	4	baştan çıkarmak	2
hakim olmak	5	dikkat çekmek	3	dayayıp döşemek	2
ilgi göstermek	5	dile getirmek	3	deli etmek	2
meydana gelmek	5	fark etmek	3	derdine düşmek	2
oruç tutmak	5	fotoğraf çektirmek	3	ders aldirmek	2
pişman olmak	5	geri kalmak	3	ele geçmek	2
tehdit etmek	5	hoşuna gitmek	3	emek vermek	2
teslim etmek	5	ilan etmek	3	fırsat bulmak	2
uzak durmak	5	kilo vermek	3	geri çevirmek	2

Deyim	<i>f</i>
icat edilmek	2
ihtiyaç duymak	2
ilgi görmek	2
kabuğuna çekilmek	2
kar etmek	2
karar vermek	2
karar verilmek	2
mumla aramak	2
not almak	2
ortaya çıkarmak	2
özen göstermek	2
randevu almak	2
sahip çıkmak	2
saygı duymak	2
sevk etmek	2
tedbir almak	2
tepki göstermek	2
veda etmek	2
yer verilmek	2
yön vermek	2
zarar vermek	2
akılda tutmak	1
ayak basmak	1
baş başa kalmak	1
başta gelmek	1
borç vermek	1
ceza almak	1

Deyim	<i>f</i>
çocuk olmak	1
davet edilmek	1
ders vermek	1
dışarı çıkmak	1
faydalı olmak	1
fazla olmak	1
fedakarlık etmek	1
geri dönmek	1
gösterime girmek	1
hak etmek	1
hak vermek	1
halay çekmek	1
halay çekilmek	1
hatır sormak	1
içeri girmek	1
ifade vermek	1
iftira atmak	1
ilan edilmek	1
ileri sürmek	1
ilgi çekmek	1
ilgi duymak	1
imza atmak	1
izin al	1
kafası karışmak	1
kanat çırpma	1
kaza geçirmek	1
kazançlı çıkmak	1

Deyim	<i>f</i>
kopya çekmek	1
laf etmek	1
lafa karışmak	1
mağdur etmek	1
mal olmak	1
not aldırma	1
omuz silmek	1
ortadan kaybolma	1
ortaya çıkarılma	1
para kazanma	1
pes etmek	1
piknik yapma	1
piyasaya çıkarma	1
sınıfta kalma	1
silip süpürme	1
söz kesme	1
şaşkına dönme	1
şekil alma	1
şifa bulma	1
temel atma	1
temizlik yapma	1
tepki verme	1
teslim alabilme	1
yalan söyleme	1
yiye bitirme	1
yoldan çıkma	1
zaman verme	1